

•
Destana Dewrêşê Ewdî

•
Abdusamet Yîgît

Han Roman

.
. .
. .
. .
Destana Dewrêşê Ewdî
Abdusamet yigit
@Abdusamet yigit
Çap 2.
Berlin/Adar-2012
Weşanên HAN -88
Roman-38
Grafîk û Design : Yesemin Canim

.
email: han-grafik@hotmail.de

.
Çap û Grêdan :
HAN-GRAFIK Verlag & Werbeagentur
Bülówstr. 56-57 10783 Berlîn
. [Tel:0049\(0\)3047987052-53](tel:0049(0)3047987052-53)
Fax:0049(0)3047987054
ISBN 978-3-94273597-23-0

DESTANA DEWRÊŞÊ AWDÎ

De ne, tê gotin û bahs tê kirin ku mîrê bota pir mazin a. Haçika mîrê bota ya. Navê wî pir mazin û ti nav û navdarî li ser wî û navê wî re nîn a. Pir bahsa wî heya li Kurdistanê. Ku mirovek li Kurdistanê bijî û kurdistanî bê, ne mumkun a ku Mîrê bota û mazinatiya wî binirx û mazin his nekê û ne bihîzê.

Mazin bûn, weke ku dihata ser ziman, ji mîrîtiyê dihata pirsîn. Mîr, mirovê herî mazin û yê bi nirx û kevneşopî bû. Bi vê yekê re ji yê ku herî zêde li gotina wî dihata hisandin bû. Ku bahsa wî û navê wî dihata kirin, ne mumkun bû ku mirov di cihê xwe de ji xwe ne adilandina. Her weha ew mirovek bû. Lê ku mirov bahsa Kurdistanê bike, mirov wî çaxê bahsa welatê mirov û şahên mazin yên bi navdar ku dinya bi rê ve birina dike. Mirov bahsa wî welatî dike ku jê pêxember û neb derketina. Vêca ka nahaka emê, bahsa wê mazinatiyê û dîrokê bikin. Lê emê, wê mazinatiyê ne bi mîre bota re bahs bikin. Emê bahsê bi yekî ku bi nav û dengê xwe re ji mîre bota ne kêr navdar re bahs bikin. Emê bi Dewrêşê Avdê re bahs bikin. Ma gelo kê navê Dewrêşê Avdê ne bihîstiya? Yê ku navê wî mirovî carekê ji bê hisnekiri bê, ma heya?. Bi zane me û hiskirina me nîn a. Ji ber vê yekê, emê hewl bidin vê mazinatiyê bînine ser ziman.

Her mazinatî weke ku bavkalkê Derweş Mihlêmê hanîbû ser ziman û gotibû, herkesek divê ku li gor wê mazinatiya xwe were ser ziman. Mazinatiya herkesekî, ye şaxsiyet û zanebûna wan a. Lê mazinbûna bi mêrenî û mêrxasiyê re ji wilo ya û wilo tê ser ziman. Ku hinek bêjin ne ev ne wilo ya ev halo ya, wê ew wê çavê wê çawa bînina ser ziman? Wî hingî, dise ku kirin û mazin kirina mêrxasan meyîzênin û bînine ser zimên". Wî mirovê ku mazin ku bi mêrenî û zqilê ve dihata ser ziman weha digot. Lê mirov divêt ku hinekî dî ji kur herê û mazin bêne ser ziman. Mazinatî, ma gelo weke mîreteyekê ku ji bav hata kur û ji kur ji hê ji bi vir de hat û hata neslên berê wê, hingî çawa were ser ziman. Di vir de ji mîrê bota mîr Hisên hingî weha gotibû, " mîrenî ji mirov tê pirsîn, lê zanebûn ji ji mirov tê pirsîn, lê ku herdû bi hev re ji yekî hatina pirsîn, ew yekî ku ti carî wê dijminê wî ji bi ne başî bahsa wî nekin". Ev gotin, gotinaka rast bû û di cih de bû. Mîrê bota rast gotibû.

Li Kurdistanê, rewşeke mazin hebû. Zanebûnaka mazin hebû. Lê ti zanebûn li ser ye ku di qasrê mîre bota de dihat ser ziman jê ne maztir bû. Vê yekê her weha divêt ku mirov biteybet bêne ser ziman. Ev yek weke rastiyaka pîroz herkesekî dizanî û rêz ku jê re digirt dihanî ser ziman.

Nahaka vêca, em hinekî dî ji ji Cizîre bota ji warê mîran û pêxemberan dûrkevin û werina warekî dî yê ku ew ne kêmi Cîzira bota ya û ew ji warê pêxemberan a. Emê Werina Heranê. Emê werina Wêran e. Ku navê wî kirina "Wêranşarê". Lê emê wê kevneşopîyê xiranekekin û jê re weke navê wê bînine ser ziman. Emê Jê re bêjin Heran. Ji ber ku ya rast û rastiya wê ji ev e.

Cizîra bota li ber Diclê ya. Diclê li ber Ku weke "bavê pêxember û nebî û mirovan hemûkan" tê zanîn û ser ziman, Nebî Nuh li wir a. Li Rihayê ji, li wir ji, Pêxemberên ku ji tuxmê wê hatina yên mazin ku navê wî Birehîm Xelîl a heya û têde bicih a. Rêz û rehmetiya xwe em bi rêz jê re nahaka didin nîşandin. Ew mirovekî ku mazin bû. Xwûdê ew dît û pêre axift. Navê wî ji, bi vê yelê piştê pir mazin bû. Bi vê yekê mirov karê wî ji bêne ser ziman. Lê deme ku mirov ji warê mîre bota ji Cizîre bota ku têde Nebî Nuh têde ya dût dikeve, di aslê xwe de mirov dûrnekeve. Mirov hinekî ji wir wirde, tê ber ava Firatê û li wir riha heya û li wir ji Birehîm Xelîl ji heya. Mirov deme ku tê wir û Birehîm Xelîl hîs dike, mirov bi wê hîskirinê, Nebî Nuh ji bi bîr dike. Bi vê yekê, herdû, di xalakê û xatekê de bi mirov re na. Mirov wan dibîne. Li rihanê. Di wê demê de, Mîr Temirê ardî hebû. Her weha jê re dihata gotin. Navê wî ji mazin bû. Lê piştê navna din ji lê hatibûna kirin. Jê re Temir paşa ji dihata gotin. Paşatî çû bû? Ev ji ji yên mazin re dihatina gotin. Ji serok dewletan re dihat gotin. Di wê demê de Kurdistan ji welatekî bi serê xwe e bû. Navê wê û qudrete wê mazin bû. Mêrxasên wê pir bûn. Ji ber wan mêrxasên wê, yên ku navdar bûn, ti kesekî wilo zêde ne dixwest ku bi ser wan de biçûyana. Wilo zêde bi ser wan de çûyin ji, wê ne baş bûba ji bo yên ku bi ser wan de biçûyana. Ji ber vê yekê wilo zêde ji ti kesekî ev yek di aqilê xwe de ne buhurand. Ma ku mirovê weke Dewrêşê Avdê ku navê wan hebû, kê karîbû ku li ber wan bisekinîyana? Mirovên weke memê alan ma kê karîbû ku li ber wan bisekinîyana? Her weha mirovên weke Rûstemê kurê Zal, ma kê karîbû ku li ser wan bisekinî yana. Ku bahsa rûstemê Zal dihata kirin, digotin ku wî wî kaş li ser kaşan dikir. Bi şêran re şer dikir. Ew şervanê ku bi şêran re şer dikir. Her weha navê wî hebû. Vêca Dewrêşê Avdê, ne merekî ku kêmi wan bû. Ew ji, navê wî weke bidestanî li her herêmê kurdistanê ji aliyê Kurdistanîyan ve dihat vegotin di civatên mîr û mazinan de.

Mêrantî, ku bahsa wê dihata kirin, pir mazin dihata kirin. Lê ku mirov li cem mêran ji bahsa mêreniya wan kir, mirov wan dikir fihetiyekê de. Ji ber vê yekê bû ku kurdistanîyan digot ku "li cem mêran

mahsa mêreniya ku wan kirî nake”. Her weha ev gotin, weke gotinaka şîretkirî bû. Wilo dihat ser ziman. Mêrentî, ma ku hat ser ziman wê çawa were ser ziman? Ku çawa ji were ser ziman û ku hat ser ziman, wê di dem piştî ku hat ser ziman de, wê kêmesiyek di gotinê de wê hebe. Ev yek, weke rastiya pir rast ye ku bi rasteqînî bû. Ji ber vê yekê deme ku mirov bahsa mêran kir, mirov ku li cem wan bahsa wan nekê wê baş bê. Lê her timî ji mirov bahsa wan bike, weke bi wê bahs kirina wan re wê aqilek ji têgihîştin, weke ku kalkê wî Mîhlêm gotibû wê bibe. Ji ber vê yekê, divêt ku mirov pir mazin ji bahsê bike. Ma gelo ji ber vê yekê ku bo ku di civatên kurdan de ev yek pir mazin dihat ser ziman. Bi zimanekî zargotinî û helbestgerî vegotin, nîrxdayina wê zêdetir dikir. Ji ber vê yekê, wilo ew dihatina ser ziman. Wilo bahsa wan dihata kirin. Dewrêşê Avdê ji wilo bû. Ew bi zimanna wilo bahsa wî dihata kirin û ew dihat ser ziman.

Li Rihayê, li ber ava firatê, ew demek bû ku mîrekî mazin dijî. Jê re mîr Temir dihat gotin. Ew ji mazin bû. Lê ji mîre bota çend ku ne maztir bê, ne kêmtî wî, wî ji xwe didît. Ew ji her weha mazin bû. Mîr Temir ji, miorvekî ku mîr bû û li herêmê xwedî hikim bû. Wî, ji ber ava firatê hata ku digihîşt ber helebê û ji wir ji ku digihîşt heta ber Şamê û heta ku digihîşt ber Urmîyê û Şangelê xwedî hikim bû. Herêm gelekî di bin destê wî de bûn. Wî gotina xwe digot. Gotina wî, li van deran pir mazin bû. Wî, 36 aşîrên mazin bi gotina xwe bi rê ve dibirin. Her weha ev mazin bû. Navê wî mazin bû. Hikimdariya wî mazin bû. Ku wî gotina xwe got. Weke gotina Hamê Zerê wî ji ne dikir du gotin. Wî ji carekê digot û hwd. Ji wê pêde, êdî bes bû. Wilo bû ew ji.

Navê Hamê Zerê pir mazin bû. Ji xwe qayîlbûna wî pir mazin bû. Wî bi mêranî û zanebûn ji xwe mazin di dît. Vêca Mîr Temir ji wilo xwe mazin di dît. Ew ji xwedî nav bû. Çawa ku Hamê Zerê li ser Gelek herêman xwedî hikim bû, ew ji her weha wilo bû. Lê Hamê Zerê, çend ku ji xer qayil ji bû, ne dihişt ku navê wî bi nehaqî derkeve. Wî her timî maf û haqê mirovan li wan di dît. Lê Mîr temir ne wilo bû. Ew hinekî navê wî bi qasî wî mazinatiya wî bi zora ku wî dide kirin ji derketibû. Li cem wî ku ji bo wî şer li ser şer qizînc dikir û serketin dihanîn ji Avdê Mîhlêm hebû. Ew ji, mirovekî ku pir mazin bû. Mîr Temir, piştî ku bavê wê miribû û çûbû bû ser dilovaniya xwe, êdî ew hatibû dewsa wî li ser serê milan hemûkan. De ne, mirov divêt ku bêje ku aşîra milan, car bi car ji jê re ”dewlete milan” dihata gotin. 36 aşîrên mazin bûn bûn di bin destê mîr Temir de levgihiştibûn hevdû hebûn. Wî mazinatiyaka mazin her weha bi

xwe re dihanî ser ziman. Ma piştî Salahadînê Eyûbî û pişt wî re ji ku Hamê Zerê ev yek kiribû, ji wan pêve ku heta hatibû wê demê kê ewqas aşîr di bin dest û hikimdariya xwe de dabûbûn hevdû? Ne ti kesekî. Lê Mîrê bota tenê divêt ku mirov wî dervî vê gotinê bigirê. Lê di wê demê de yekî din ji weke wî mazin derketibû. Ew ji Mîr Temir bû. Wî her weha gelek Aşîr di bin dest û hikimdariya xwe da dabûbûn hevdû. Qonfadariyaka mazin di nav wan de wilo bixwe dabû çêkirin.

Ew Qonfadaralî ji pir mazin bû. Ji 36 aşîrên mazin yên kurdistanê pêk dihat. Bi hinek aşîrên Arab û yên tirkmen ku hikimdariya Mîr temir erê kiribûn re ev hijmar hê ji maztir dibû. Hê ji zêdetir dibû. Aşîrên araban yên weke Gês ku pir mazin bûn ji, di bin hikimdariya wî de bûn. Lê aşîrên kurd yên weke Xidreka, Kûra, Haçqa, Sînka, cimika, Kûmnaxşan, Bergûhanan, Alîreşa, Cemoqdîna, Seydaka, Şerkiya, Keja, Menda, Nasira û Dodika û hwd ji di bin hikimdariya wî de ghiştibûn hevdû. Ev aşîr ji aşîrna mazin bûn. Di xwe de û herêmên xwe de weke dewlet dijîn. Ji deme Mervaniya ve ji, pergalka dewletî, pê mazin bûbûn. Ev pergala ku ji wê demê de pêde pê mazin bûbûn ji, yeke hemdem bû. Bi vê yekê, ew awayê pergala wan pir baş û qanc ji dihat dîtîn. Lê di wê demê de hemû di bin hikimdariya Mîr Temir de levghiûtibûn hevdû. Naqabîna mîrê bota ji û wî ji heta derekê pir xweş bû.

Li herêmê, rêveberiya herêmê yeke giştî ku mazin êdî weke ku pir mazin dihata zanîn ji Hêze Osmaniyan hebû. Hêze osmaniyan Piştî Şerê mazin yê li Çadiranê ji serketineke mazin bi kurdan bi dest xistibû. Serok osmaniyan yê wê demê bi bi serokê milan yê mazin re levkiribû. Lê di wê demê de ji gelek aliyê milan li ber wê levkirinê bûn. Mîrê bota ji, ne levkiirbû û ne nelevkiribû. Wî, gotibû ku "hêzek were bi ser min û herême min de hingî winê min û hêz min li ber xwe bibînin. Lê li herêmê ji gelek aşîrên ku bi gotina dergaha Îdrîsê bedlîsî kiribûn bi Osmaniyan re meşîbûn û ketîbûn şer de. Lê Milan, piştî, ku dem hinekî têve diçê, êdî dise têne sêrexe ye berê. Êdî weke xwe dikin. Piştî şer ji, Osmanî naçîna bi ser wan de. ya rastî ne wêrabûn ku herine ser wan de. Ji ber ku mêrên milan bi mêraniya xwe pir mêr bûn. Ku diketina şeran de di kesekî ew ne didana şekinandin. Ew ne dihatina sekinandin. T kesekî ji ne diwêrî ku li ber wan bisekinîyana. Her weha rewşek ji bi wan hebû. Bi vê yekê re ji, tişte ku ji qasra osmaniyan re mabû, ew bû ku bi Mîrên Milan yên dihatin re levbikin. Ev hêzbûn û hebûna Milan ji hevgiirtina wan dihat. Di her demê de wan hevdû digirt. Alî hevdû dikirin. Li ber wan

sekinandin ji ne dibû. Yên ku li ber aliyekî wan sekinî ba, wê aliyên wan yê din ji li ber xwe bidîta. Ji ber vê yekê, êdî ti kesekî ne diçû bi ser wan de. Her dem, ku kîjan mîr dihat, her weha wilo bi hêz û pêk bû.

Ev rewş bi mîrên milan yê ku hata ku hatibû bûna wê demê hata Mîr Temir hatibû. Ew ji wilo bû. Di deme xwe de, Mîr Temir, pir mazin bû. Wî, qonfaralîyaka mazin di nava aşîrên xwe yê herême de ava kiribû. Ji ber vê yekê, navê wî derketibû. Ew bi mirovekî ku bi zor ji dihata zanîn. Lê belê her weha bi vî aliyê ve ji ji her kesekî tevî wêqas zoritiya xwe ye ku dida kirin ji, rêzeke mazin jê re hebû. Ew, serokekî mazin bû li herêmê. Wî nivê kurdistanê di bin hikimdari û yekbûna ku bi xwe re dabû dabû çêkirin, di wê de gihandibû hevdû. Ew li ser nixna mazin rûniştî ji bû. Divêt ku mirov vê yekê ji bêje. Temenê ku ew li ser rûniştî bû, temenê ku heta wê demê malbata Eyûbîyan bi dewletî dabûn meşandin, ew bû. Ew temen yê mazinatiya wî ji bû. Li wir ji, li qasra wî, pir mazin levgihiştinaka mazin hebû. Lê gelek aşîrên ku ji wan ji milan koçertî ji dikirin hebûn. Ew konê wan yê mazin yê ku li ser heft stûnan bûn ji, di bin wan de bi dehan mirov lê digihiştin hevdû û lev li civata hevdû dirûniştin.

Lê milê, ji ber ku li herême bi hebûnaka bi dewletî i rêxistin bûn, êdî ji gelek herêmên din yê kurdistanê yê ku bi aşîr ba û yê ku bi malbatî ba, yê ku dihatin û xwe li wan digirtin ji hebûn. Hê ji heyemên berê ve Avdê Mihlêm ji wilo bûn. Ew ji, bi aslê xwe ji kurdên êzîdî bûn. Ji herême Şingalê bûn. Herême Şingalê ji, haçiyê navê ne bihîstî ji weke ku ne li dinyê dijî bû. Ewder, dereke pir pîroz bû. Mala lalêşê Nûranî bû. Ji ber vê yekê ew der, heta ku digihiştin ber herêmên kurdan weke kerkukê û Misilê wan deran. Li vanderan, li herêmeke mazin kurdên êzîdî bicih bûn. Ew der ji aşîr û hêzên wan bûn. Ew ji pir xurt bûn. Lê ne tenê li vanderan, li bakûrê kurdistanê herêmên weke Bedlîs, Sêrt û Mûşê û li doran ji heta ku digihişt herême botanê wanderan ji hebûn.

Li herême botanê, Herêmên weke herêmên Bacinê yê ku navê wan derketibûn ji hebûn. Li wan deran ji bicih bûn. Hêzeke wan ye biaşîrî yeke mazin hebû. Bi vê yekê ew pir mazin bûn. Ew pir mazin bihêz bûn. Ji wir ji, divêt ku mirov bêje ku heta ku digihişt başûr rojavayê kurdistanê wanderan re ji hebûn. Bi aşîrî hebûn. Bi vê yekê re, ew ji bi hêzeke mazin ye herêmî hebûn. Deme ku malbata Mihlêm hatibû herême Rihayê ji Şingalê, bi aşîrî hatibû û li milan xwe girtibûn. Ew weke hevdû bûn. Mihlên, deme ku hatibû, piştê li herême bicih bûbûn. Ew bixwe ji,

mêrekî ku navê wî bi mêreniye wî derketibû bû. Ew piştê dimirê û diçê ser dilovaniya xwe êdî kurê wî Avdê tê dewsa wî û ew ji ji gotinan tê gotin ku ne kêmi bavê xwe mêt bû. De ne, di nav kurdan de weke gotinaka bi kevneşopî bû û dihata gotin û dihata gotin ku "mirov di zanebûna xwe de û di mêreniya xwe de divêt ku ji yê pêşiyên xwe zêdetir bike, ku neke hingî mirov nikarê wan weke mirovna mazin bêne ser ziman". Li hinek herême hê bêhtir bi vê gotinê pêşve çûyin hebû û weha dihata gotin, dihata gotin ku " yê ku ji yên pêşiyên xwe zêde nekiribe bi zanebûn û mêreniye xwe, ew ku kî ji bê xiyenetî li yên pêşiyê xwe kiriya". Her weha ev gotin ji dihata gotin. Bi vê yekê, deme ku li hinek mirovna ku dixwandin dihata meyzendin, pêşî wê li seyda û yên mamostekî ji wan re kirina bihata meyzendin. Wê zanebûna wan biheta kifşkirin û piştê wê di derbarê wan xwandavanan de biryar bidata dayin. Her weha ev ji weke nirxeke civakî hebû.

Avdê, ji bavê xwe zêde kiribû bi mêreniya xwe. Ew mêrekî mêt bû. Ew, di deme ku Mîr Temir hat û û bû mîr, hingî, di demê de gelek hêrîş li ser serê herême hebûn. Lê wan hemû bi şûn ve dixistin. Avdê, bi serê xwe diketa şerna de û bi teneserê xwe bi ser diket. Bi teneserê xwe serketin bidest dixist. Her weha ew mêrekî ku mazin bû. Bi sayeserê wî, li herême aramiyaka mazin hebû. Ew, ku mirov bahsa wî kir, divêt ku mirov malbat û êle wî ji di nav de bêne ser ziman. Her weha ev gotin wan dixê nava xwe de.

Avdê mirovekî ku mazin bû û bijinaka ku pir bi aqil û ku navê wê ji Zelal bû û ji gotina ti jin bi xweşikatiya xwe re ne digihîştine wê û xweşikatiya wê di wê heyemê de. Ew jin, ne tenê bi xweşikatiya xwe li berçav bû û li ser ziman bû. Ew weke mêrekî ji bû. Ku weke mêrekî ketiba şerekî de wê bi ser ketiba. Ew demne ketibû bû serna de ji. Her weha bahsa wê ji dihata kirin ku bahsa wê dihata kirin. Di demên ew hatina wir de, di wê demê de û di hundurê wê demê de, gelek hêrîş li ser serê wan bûbûn. Di wê deme hêrîşan de, ew ji weke mêrekî ketiya şer de bi şûr û mirtal û şer kiriya. Her weha ew jin bû. De ne, dibêjin ku " jin jina çî şer e çî mê r e".

Mêre wê Avdê ji bi mêreniya xwe mêt bû. Ew serokê malekê û êlekê û şervanê serokekî ku weke Mîr Temir bû. Ji bo wî pir mazin şer dikir. Ji bo wî diçû mirinê. Mirina wî, ji bo wî ne girîng bû, lê mîre wî ji bo wî pir girîng bû. Ew her weha bû. Ew mirovekî wilo ku pêve girêdayî bû.

Avdê Mîhlêm, Piştî ku Zewicî ji bû, êdî wî jiyana wilo meşandibû. Lê ew ji ji ya xwe û ji jiyana xwe ji ne bigazin bû. Ew pir

bidilxweş bû. Avdê Mihlêm, ew jina xwe ji, wî pir ji dilekî mazin hijê fikir. Dilê wan li ser hevdû hebû. De ne, jin namus bû. Namus ji rûmet û rêz bû û şerefbû. Çi gotin hatiba gotin bila bihata gotin. Lê ti kesekî gi gotin ti carî ji namusê re ne digot. Ku ne ew ba ku ye dijaminê wî ji ba, ne digot. Ev yek, ji nirx û kevneşopî dihata hasibandin û zanîn.

Avdê Mihlêm, piştî ku bavkalê wî bi bavê wî re hatibû wir û li wir bicih bûbûn, êdî li wir jiyana wan ye herêmî ye bi serwerî hebû. Li wir bihêz bûn. Ma ku serokekî weke Mîr Temir heba û bi hêz nebûban, ma çêdibû qey?

Heta ku dem hatibû deme Avdê Mihlêm, demne mazin yê bi hêz wan li herêmê buhurandî bûn. Li herêmê, Mîr Temir ne tenê aşîrên kurdan, aşîrên Araban yên mazin yên weke Gês ji di bin hikimdariya wî de bûn. Ji bo wî û rûmete wî, aşîra Gês ji mêrên xwe dişandin şeran û serketin bidest dixistin. Di wê heyemê de ji, Aşîra Gêsa ji serekê wê Efer bû. Ew ji kurê Cafer bû. Serleşkerekî pir mazin ji bû. Ew ji li herême kurdistanê bicih bûbûn. Li herêmen kurdistanê demne pir dirêj mabûbûn. Bi hev re bi kurdan re demne dirêj bi jiyani buhurandibûn. Li gorî kevneşopiyên herêmî dijîn.

Avdê Mihlêm, li herêmê weke şervanê Mîr Temir tê naskirin û mazin dibe. Navê wî wilo mazin dibe. Ew ji rêzeke mazin jê re heya. Dewlete osmaniyên, piştî ku li herêmê serdestî bidest xistibûn, êdî bi ser kurdên êzîdî de pir çûbû bûn. Gelek ji wan hatibûbûn kuştin. Lê bi ser Avdê Mihlêm de wilo zêde ne diçûn. Ji ber ku ma ka kê karibû ku bi ser Mîr temir de biçûya? Ne ti kesekî. Ti kesekî ne diwêrî ku bi ser wî de biçûya. Ew rewş ku bi mênariya Avdê Mihlêm re dibû yek, êdî dibû şervanekî cengê yê ku bêtêkçûn bû.

Lê Avdê Mihlêm, piştî ku wî ji piştî bavê xwe wilqas ji Mîr Temir re kir, piştî, êdî ew pîr bûbû. Êdî ew bi zanebûna xwe li cem Mîr Temir disekinî. Heta wê demê ji Qadrekî mazin ji mîrê mazin Mîr Temir jê re hebû. Gelek caran Mîr Temir ku çûbû bû serdana mîrê bota, ew ji dabû bû rex xwe û bi xwe re biribû. Bi vê yekê re, êdî ew li wir ji bi awayekî mazin hatibû nas kirin. Ji xwe, mirovê çûba cem mîrê bota, ku li ku derê û j iku derê ji ba, wê navê wî derketiba. Ku kî ji ba wê navê wan derketiba. Vêca ew ji bi wilo hatibû naskirin. Lê êdî ew weke mirovekî ku pîr û zane dihata naskirin. Lê navê wî yê his fikir ji mênariyên wî yên ku kiribûn nas dikirin. Avdê Mihlêm, her weha mirovekî ku mazin û mîr di nav xalkê de hatibû naskirin û navê wî ji derketibû û hebû.

Avdê Mîhlêm, mirovekî ku mazin bû. Her weha navê wî derketibû. Ew piştîre wilo bi wê mazinatiya xwe mazin dibe û tê naskirin. Mîrê bota ji ew naskiribû û hêjetyaka mazin dabûyê de. Ew ji, mirovekî ku hêja bû. Di nav xalkê de ji bi hêjetyeka mazin hebû.

Lê ew êdî pîr bûbû. Lê bi wê navê xwe û kirinên xwe yên ku di deme xwe de kiribûn, êdî di nav xalkê de bû û hebû. Wilo dihata naskirin. Lê ew çend ku pîr bûbû ji, wilo ji, hê ji, ew navê wî hebû.

Piştîre ku hinekî têve diçê û ew ji hinekî pîr dibe, êdî kurê wî Dewrêş lê digihe. Kurê wî dewrêş ji, ji gotina ku dihata gotin, mirovekê ku pîr hêja bû. Pîr jîr bû. Ew ji, bûbû weke bavê xwe mêrxasekî mazin ku navê wî hin bi hin dihata bihîstin.

Dewrêş, piştî ku hinekî mazin bûbû û wî xwe dabû nîşandin, êdî piştîre ne bi gelekî re ew ji tê nas kirin. Ji xwe bavê wî mirovekî ku bi kirinên xwe mazin û navdar bû û bi mîrê mazin ku navê wî li hersê hêlên kurdistanê dihat bihîstin bû. Dewrêş ji, ku hinekî mazin dibe, êdî bala mîr Temir ji dikişêne ser xwe bi mênariye xwe di wê heyemê de. Ew, hê ku nû ketibû deme xwe ye balixbûnê ji, ku bi kê re dikete gemşbûnê de, ti kesekî ne dikarî ku piştî wî li ardê bixe. Bi vê yekê ji navê wî hebû. Ew yekî pişt li xwe bû. Ew yekî pişt zexm bû.

-----o0o-----

Dewrêş, piştî ku hinekî mazin bû û balixbû, piştîre di nav xalkê de ji tê naskirin. Ew zanebûna wî ji hebû. Ew deme xwe ye zaroktiyê û ciwantiyê, hema bêje hemûkî ji bixwandina ku li cem seyda bû di buhurand. Bi vê yekê zanebûnekê di xwe de bicih dixe.

Lê Dewrêş, ji ber ku şert û mercên herêmê hinekî di wê heyemê de zor in, ew ji, li gor wan şert û mercên ku hene mazin dibe û digihê deme xwe ye balixbûnê û balix dibe. Ew di deme xwe de, pîr mazin hebû.

Dewrêş, bi birayê xwe yê ku navê wî Sadûn û hevalê xwe yê ku weke birayê xwe hijê dikir û bi hev re bûn û navê wî ji Îso bû, bi hev re mazin dibin. Birayê Dewrêş Sadûn ji mirovekê ku li xwe û mîrê kurê mêra bû. Ew ji navê wî hebû. Ew ji, bi wê yekê mazin bû û li ser xwe bû. Îso ji hevalê wî yê zaroktiyê bû. Bi hev re mazin dibin û bi hev re ku çî dixwezîn bikin di deme ciwantiyê û balixbûna xwe de dikin.

Dewrêş, kurê Bavê xwe bû. Wilo jê re dihat gotin. Mirovê ku jîr bû û mîr bû, ji wan re dihat gotin ku kurê bavê xwe na. Vêca ew ji kurê bavê xwe bû. Mirovê ku jê re dihat gotin ku kurê bavê xwe ya, ew mirov, mirovekî ku pîr jîr û mîr bû. Vêca ew ji kurê bavê xwe bû. Dewrêş, piştî

ku gihiştibû deme balixbûbûna xwe, êdî ti kesekî ew li ti der û devran en digirt û di dît. Ew ji pir bi tevger bû. Bi hevalê Iso re pir diçû nêçîrê. Her ku diçû nêçîrê ji destvala ne dihat malê. Her ku dihat malê an xezalak û an ji pazkovîyak ku girtî dihat. Her weha hevalê wî ji wilo bû. Ew ji û Îso ji di temenê hevdû de bûn. Lê Dewrêş hinekî ji wî maztir bû. Lê dewrêş, ji wî xurttir û zexmtir ji bû. Lê herdû bi hev re bûn.

Piştî ku dewrêş mazin dibe, êdî bi hevalê re ku hîç jev cuda nabin û jev re dibine heval û hogirê li dinyê, êdî bi hev re dikevina şeran de ji. Bi hev re serketinên wan ji dibin. Pir hêrişên ku li ser herêmê dibin, her bi hev re didina ber xwe û bi şûn ve didina xistin. Her weha Dewrêş û hevalê wî Îso wilo pir mirovna mêr û jevre ku heval û hogir bûn. Mîr Temir ji wê mêrentiya wan dibîne. Mîr Temir, bixwe ji ketiya pir şeran de. Lê deme ku ew keta şeran de, di demên pêş de, çend ku bavê Dewrêş Avdê hebû, piştî ku bavê Dewrêş Avdê pîr û kal dibe, êdî ew li dewsa wî li cem Mîr cih digirê û şervaniya bavê xwe dide berdewam kirin. Bi vê yekê her weha ew mazin bû. Dewrêş, ku mirov bahsa wî kir, mirov divêt ku hinekî pir mazin bahsa wî mêreniya wî bike. Ew mêreniya wî pir mazin bû. Mêrekî mêr bû. Ji hevalê xwe re heval bû. Ew yekî ku merd bû. Nemerddî, di nav xalkê de ji weke ku dihata zanîn û ser ziman, ji ne mêritiyê dihata zanîn û ser ziman. Ji ber vê yekê, pir merddî hertimî ji ji pîrmêrtiyê dihat zanîn. Dewrêş ji mirovekî ku pîrmêr bû.

Dewrêş, serkevtinna pir mazin di deme balixbûna xwe de ji bidest dixê. Bi vê yekê, dike ku her kesekî ji wî û mêreniye bi axivê. Dike ku herkesekê ku wî nas dike û bahs dike û têne ser ziman, wî bi mêrî û qancî bêne ser ziman. Li civate mîr ji pir mazin bahsa wî tê kirin.

Di civate mîran de ji xwe yê ku mêr bê bahsa wan tê kirin. Yê ku hêja ew dihatina dîtin. Yên ku mêr bû yê ku hêja bû. Yê ku gotin li ser dihat gotin bû. Yê ku li ser dihat gotin û dihat avêtin li ser ji. Deme ku bahsa Dewrêş dihat kirin, mirovên ku dengê wan xweş bû bi zargotina xwe, wan bahsa wî dikir û ew dihanî ser ziman.

Lê dewrêş, weke wê mêreniya xwe ya mazin û jîrbûna xwe ji, wilqasî ji bidil bû. Di wê heyemê de, bi keçikaka ku bi hev re mazin dibin û ew keçik ji keça mîr Temir bixwe Adûlê ya. Ew hij hevdû dikan. Lê Ne Adûlê û ne Dewrêş wê evina xwe ye ku di nav xwe de bi hev re di dilê xwe de dijîn ji ti kesekî re dibêjin. Ew wê ji ti kesekî re nayênina ser ziman. Dewrêş hevalê wî yê ku weke mîr mêr û jê re weke birayê wî Şadûn bû re û wê ji bo wî çûba mirinê ji ne dizanî ku Dewrêş û Adûlê hij

hevdû dikin. Hinek Sedemên vê veşartinê ji hebûn. Ew sedem ji, sedemne ku mirov wan pir baş bêne ser ziman in.

De ne, haçiyê mêr, ji wî û navê wî û qancî û aslê wî re gotin nayê gotin. Dewrêş ji wilo bû. Jê re ji van aliyan ve ti gotin nebûn. Ew ji kurmîr bû. Bavê wî û kalkên wî ku heta çend bavikan biçûyana ji, mîrbûn. Wilo mazin bûn û serek bûn di nav xalkê de. Xalkê li gotina wan dihisand. Gotina wan bi rêz dihata pêşwazî kirin. Ku gotinak ji devê wan derket, ti kesekî ne digot na û ji bo wê gotinê ku pêdivî biçûna miirnê ji heba, wê çûna mirinê ji bûba. Her weha ev yek bi bêgûma û weke nirxekê ji bû.

Dewrêş bi malbatîya xwe ve û aşîriya xwe ve kurdekî kurd bû. Lê ew kurdekî Êzîdî bû û Adûlê ji keçikaka ku Musulman bû. Herdûyan ji hij hevdû kiribûn. Ev bû di naqabîna wan de ku dibû sedem ji wan re ku di serî de ji ti kesekî re ye di dilê xwe de ku ji bo hevdû ya ji ti kesekî re nebêjin û neyênine ser ziman.

Adûlê keçmîr bû. Ew keça Mîr Temir bû. Bavê Adûlê mîrê kurdistanê bû. Ew weke şahê kurdistanê bû. Wî bi çavekî ku xwe nêzîkî ya Salahadînê Eyûbî ji di dît. Her weha ew ji yekî di xwe de mazin bû. Li civata wî şêx û seyde her timî bi gotin bûn. Di bin konê ku ew têde di rûnişt de û civata xwe li dar dixist da, her timî serekne mazin yên aşîrên ku pêve girêdayî bûn hebûn. Wî qonfadaralîyaka mazin ye kurdistanî ava kiribû.

Mîr Temir, nêzîkî Mîrê bota ji bû. Ew û mîrê bota her timî di navbara demên kin de diçûna mêhvandariya hevdû. Vêca çûna Cizra bota û û li wir weke mîr hatina pêşwazi kirin ji, ji asilbûnê dihata hasibadin û dîtin. Ji Rihayê heta ku digihişt helebe û ji wir ji heta ku digihişt ber Urmîyê, Kirmanşanê, Hekmetenê, Dohuka rengîn, hewlêre bi kevneşopî Musila kevn û Kerkuka bajar, xwedî nirx û bandûr bû. Gotina wî li wanderan dibuhurt. Ew mirovekî ku mazin bû. Serekên ku li qasra mazin ye Osmaniyan ji dirûniştin, ku pêre ne rûniştiban û lev ne kiriban ji, ne dibû. Wan ji, bandûr û hikimdariya wî nas dikir. Li ber wî diçûna dîwanê.

Mîr Temir, Ku aşîrên tirkmenên li herêmê ku bi bicîhbûna û arabên ku li dora herême hene ji kiribûbûna bin hikimdariya xwe de. Ew ji, wî bi xwe ve girêdabûn. Gelek caran ku tiştina ne baş ji wan hiskiriba ji, ne dihişt ku ji herêmên ku têde ne, bi buhurine herêmne din. Ew ji di dana sekinandin. Lê bi arabên herêmê re levkirina wan wî ya dîrokî ji hebû. Ew levkirina wan ji bi nirx bû. Bi hev re dikina cengan de ji. Aşîrên herêmê yên weke Gêsa ku bi aslê xwe arab bûn ji, ji bo wî diçûna mirinê. Her

weha alî hevdu ji dikirin. Bi teybetî ji ku destekî wê li Kurdistanê bicih ji bû, bi aşîra Gêsiyan re têkiliyên Mîr Temir ji pir baş bûn. Ne dûrî hevdu ji bicih bûn. Lê ew jev ne dûrbûn ji wan re ne dû pirsgirêk û an ji tişteki wilo di wê heyemê de. Li dora wan ji, daristanên mazin hebûn. Heta ku digihişt berfiratê ji daristanna mazin hebûn. Heta ku digihişt ber şamê ji ew rewş û xweşikatiya xwezayê hebû. Derweş ji gelek caran bi teneserê xwe li wanderan nêçîrti ji kiribû. Çûbû nêçîrê. Dewrêş, mirovekî ku nêçîrvanekî pir baş bû. Ew, ku pazaka kovî ku pir bazaka ji ku derdiketa ber wî ji wî xilas ne dibû. Xezelaka ku pir bazaka ji ji destê wî ne difilitî.

..

Dewrêş, mirovekî ku di nêçîre de ji pir xurt û jêhatî bû. Ew nêçîrvanekî pir mazin bû. Lê Dewrêş, deme kuu diçû nêçîrê, her timî di gelek deman de ji bi Adûlê re hevdiîn dikir. Deme ku ew ji malê derdiket, piştî ne bi gelekî re Adûlê ji ji malê derdiket û diçû û rastî wî dihat. Gelek demên pêş, yê ku hê ji nû ve evindariya dilê ye ji bo hev ji hev re gotibûn, Adûlê di rahiştî sewilê avê û weke ku herê serê kahniyê û avê bêne. Di wê demê de bi wê yekê êdî ew ji rastî hevdu dihatin. Lê derweş, hingî mêrekî ku mazin û ji xwe û ji rûmete xwe bi berpîrsiyar bû, ji wê re ji pir diêşîya. Mêrek ma wê der û kulan de bi evinda dilê xwe de hevdiînê bike? Ev yek li wî nayê. Dewrêş ji wilo ji xwe re di dît. Wî ji li xwe ne di dît.

Dewrêş, demne diçû nêçîrê û ku diçû nêçîrê her timî ji destvala nedihat. Dewrêş, rojekê kara dike û ji malê xwe derkeve û herê û herê nêçîrê. Ew ji malê bi kar derdikeve. Dirahijê şûrê xwe dike berxwe de û rim û mirtalê xwe ji dike destê xwe de û diçê. Deme ku diçê ku herê nêçîrê, di rê de ew rastî Adûlê te ku wa sewil li ser milê wî ye û wa weke ku diçê avê ji kahniyê. Adûlê gelek carên ku wê ew ji malê derketiba, wê zanîbû û ew ji bi wî awayî derket û rastî wî dihat. Di wê heyemê de ji rastî wî hatibû. Dewrêş, axlabe ku diçû nêçîrê ji bi tenê nediçû. An bi birayê xwe Sadûn re diçû û an ji hevalê wî yê ku ew jev re weke birayan bûn bi îso re diçû. Lê wê rojê ew bi tenê bû.

Deme ku Dewrêş hat û gihîşt ber Adûlê lê meyîzend û dilê wî hinekî weke ku bi bêhn fireh bû. Wilo lê hat. Wilo li Adûlê ji hat. De ne, herdûkan ji hij hevdu dikir. Ku çavên wan bi hevdu ketibû, êdî dilê wan herdûyan ji bi hevdu û dîtina hevdu fireh bûbû.

Biqasî ku derweş mêr bû û mêrxas bû, Adûlê ji jin bû jinxas bû. Ew ji, jinaka jin bû. Jinaka bi nirxên xwe ve girêdayî bû. Ti carî bi bêaqilî û nezanî û bitirs gavên xwe ne diavêt. Ew ji bizane bû. Wê ji xwandibû.

Wê ji, di wê heyemê de li cemê seyde xwandavanî kiribû. Seydeyê ku wê, seydeyekî ku di demekê de ji herdûyan ji seydetî kiribû û navê wî û zanebûna wî mazin bû seyde mele Ahmedê şêrî bû. Rehme xwûdê lê bê. Wê demê, ew çûbû ser dilovaniya. Lê ew mirovekî ku bizanebûna xwe re di dilê mirovan de navê xwe hiştibû. Navê qanc hertimî dimên. Di deme ku me got navê qanc dimêne, divêt ku em vê gotinê hinekî dî ji vekin. Navê ku xwe bi zanebûn kirî û bi zanebûnê xwe şîştî dimênê. Wekî din ji navê ku mêrenî ji xwe re kirî nirx û di têgihîştine wê de bû û ew ji xwe re kiribû rêz û rûmet dima. Ev herdû nav li dîrokê diman.

Adûlê, jinaka ku di nav heval û hogirên xwe de ji yeke ku pir jê dihata hijkirin bû. Navê wê biqancî hebû. Ew, jinaka ku mirov wê rêzekê bêne ser ziman a. Navê wê, hê ku ew ciwan bû û gihiştibû deme balixbûna xwe, êdî hatibû bihîstin. Wê, deme ku di rê de dimeşî di dît ku wa jinaka pîr barê wê heya û bi zorê dimeşê, wê ji di cih de xwe digihanda wê û alî wê dikir. Ew wilo bû. Ev xosletekî wê şaxsiyete wê ye ku em bahsê dikin a.

Dewrêş, wilo mêrxas bû. Ji xwe dihata zanîn ku mêrek yekî bibîne ku alîkarî jê re dive û tenê lê meyîzenê û alî neke, ji mêrenî ji ne dihata hasibandin. Merdîtî, her timî weke xalaka sereke ye mêreniye bizane dihata hasibandin. Zanebûn ji, weke ku di nav xalkde dihata ser ziman û em ji dizanîn jê ne dihata dîrkirin. Ew ji, weke xaleka ku pêve girêdayî dihata ser ziman û hasibandin. Deme ku li dewrêş dihata meyîzendin, her weha ev yek bigîştî dihata berçav. Ew mêr, me diî çî rewşê de ji ba, wê gotin hanîba ser mêreniya xwe di her heyemê de? Na! Wê ti carî ji ne hanîba. Dewrêş ji wilo bû. Dewrêş ji nirx û kevneşopîyên ku jê hatibû dizanî û di derbarê wan de xwedî zanebûn û têgihîştin bû. Ti carî dervî wan gavên xwe ne diavêt. Bêtêgihîştina wan, ti tiştê ne dikir. Ew bi rûmet bû di dilê xwe de bi nirxên xwe re. Ew ji aliyekî mêreniye wî ye ku hebû bû. Dewrêş, deme ku li evina xwe ji dimeyîzend, wî wilo ev yek di dît. Ew bi wê nirxê û nirxdariyê nêzîkî wê dibû. Li wê û rûmete wê dimeyîzend. Adûlê ji wilo li wî dimeyîzend. Adûlê, ku lê dimeyîzend, têde mêrekî ku ti carî ji nirx û rûmete xwe nedivegerihê di dît. Adûlê, ew û şaxsiyeta wî baş naskiribû. Aliyekî evindariyê ji li ser naskirin û têgihîştina wê ya. Divêt ku mirov vê yekê ji zanibe. Ji xwe, deme ku mirov li evina adûl û Dewrêş lê dimeyîzend, mirov ev yek pir baş û qanc di dît.

Dewrêş, deme ku hatibû derve û li derve bi wî awayê rastî Adûlê hatibû, êdî lê meyîzendibû. Bi meyzeke ji dil lê meyîzendibû. Her weha Adûlê ji

bi meyzeke ji dil li wî meyîzendibû. Herdûyan ji her weha ji dil li hevdû meyîzendibû. Lê li herdû ne sekinîn. Tenê wilo di ber hevdû de çûn û buhurtin. Lê hata ku jev buhurtin ji lev meyîzengin. Ew evindarê hevdû yê ji zaroktiyê bûn. Wan hevdû pir baş û qanc nas kiribû.

Dewrêş, ku Adûlê lê buhurt, êdî carekê di dilê xwe de kir ku li şûn xwe meyîzenê û li Adûlê meyîzenê. Lê wî xwe girt. Her weha Adûlê ji di dilê xwe de bi xwe re şer dikir. Wê dixwest ku serê li şûn xwe bizîvirêne û li derweş meyîzêne. Li wî mêrê mêran meyîzêne.

Lê ne Dewrêş li şûn xwe meyîzend û ne Dewrêş meyîzend. Herdûyan ji ji ber du sedemna ne meyîzend. Yek, ew bû ku mirovek li wan deran heba û ew dîtiba û gotinaka ne baş bigota. Ev yek ji bi mirina derweş ji bû û bi mirina Adûlê ji bû. Ye din ji her weha herdû ji hingî di xwe de bi fêz û bi bitirî bûn. Ew bitirîbûna wan ye di wan herdûyan de, pir mazin bû. Bitirîya Dewrêş pir mazin bû. Adûlê ji di xwe de pir bi mazin bi bitirî bû.

Wilo êdî ji hevdû dûrketin û çûn. Lê di deme ku ew jev dûrketin û çûn ji, wan di xwe de ev yek wilo hîs dikir. Hîs dikirin ku jev dûr diketin. Dewrêş ji ev yek wilo hîs dikir û Adûlê ji wilo hîs dikir.

Piştire bi qadarekê re êdî bi tememî jev dûr ketin. Êdî Adûl hata malê û Dewrêş ji çû ku herê nêçîre xwe di wê heyemê de. Daristanên herêmê ji pir mazin bûn. Gûrr bûn. Ku mirov diketa nava wan de mirov di nav de winda dibû. Di nav de pir ajal û heywanet hebûn. Şêr û piling ji hebûn. Xezal ji û paz kovî ji hebûn. Hê gelek ajal ji hebûn. Marên mazin ji yên ku mirov rastî wan hatibûn hebûn. Di vir de deme ku me bahsa mar kir, em gotinekê ji bêjin û piştire jê bi buhur in. Ew ji her weha ya. Di nav xalkê de ji dihata bawer kirin ku 'mar ku di rewşê xwe mazin bû hata çiqasî di bixwezê wê mazin bibe. Lê deme ku dengê mirovakê çûyê de, êdî ew mazinbûna wî disekinê. Ji ber ku sahwaekê li ser wî çêdike. Biqasî ku sahwa mar heya û li ser mirov ji dibe wilqasî ji her weha sahwa mirov ji heya û lê dibe'. Ev gotin her weha weke baweriyaka ku jê ti şik û gûman nebûn dihata ser ziman.

Dewrêş, deme ku hat û keta nava daristanê de, êdî dît ku wa birrek xezal wa li pêşiya wî ya. Deme ku wî birre xezalan dît, êdî bala wî çû ser wan. Lê di nav wan xazalan de xezalakê pir mazin bala wî kişand. Xezalaka ku weke ku hê ne zêde mazin ji bû. Weke ku hê ji ji deme çêlîbûna xwe derketiya û bûya çîwan. Lê hê ji weke çêlîyekî dihat berçav. Lê pir xweşik dihata berçav. Ku mirov lê dimeyîzend, mirov di bin bandûra wê dima, hingî xweşik û sipahî bû. Dewrêş, deme ku çavên

wî bi birre xezalan ketibû, êdî piştre çavên wî ji bi wê xezalê ketibû û bala wî bi hey çûbû bû ser wê di wê heyemê de ..

Dewrêş, deme ku birre xazalan dît, êdî piştre xwe kar kir ku yekî ji wan nêçîr bike. Piştre Dewrêş Rima xwe ji ber xwe derxist û piştre tîr û kava xwe ji ji pişte xwe kir û levkir û tîrek avêta nav wan. Ji tafiqên xwûdê, tîrê Dewrêş li wê xezalê dikeve û wê birîndar dike. Lê xezela tenê birîndar dibe. Piştî ku Dewrêş tîr avêta wan, êdî yên din bazdan û ravîn û çûn. Lê wê ji bazda. Lê Dewrêş ji pêşiya wê xezalê berneda. Hise ku di wê heyemê de bi Dewrêş çêbû her weha ew bû ku wê ew xezala zêde neçê û wê li dereke pir nêzîk êdî bikeve ardê. Ji ber ku birîndar bû. Lê deme ku xezal keta bazê de, êdî bazî û Dewrêş ji da duv û bazî. Xezalê demeke dirêj bazî û weke qadarekê Dewrêş ji herême ku lê bû û jê bû dûr xistibû. Weke ku ji herêmeke hatibû herêmeke din. Gelekî û gelekî ji malê û ji herêmên xwe dûr ketibûn. Ku mirov gotiba ji welatekî heta ku hatibûn welatekî ji wek xelat nebûba. Dewrêş ji, xwe di wê li duv bazdanê de winda kiribû û wî ji nizanîbû û ne di farqê de bû ku ka çiqasî bi bazê hatiya. Lê piştî bi wilqasî bazîn piştre, êdî Dewrêş dît ku wa hinek kon wê li pêşiya wî rûdan. Deme ku Dewrêş çavên wî bi konan ket ji, êdî bala wî pir mazin çû ser konan. Xezal ji çû ber wan konan û keta ardê de. Ku xezal keta ardê de, êdî piştre Dewrêş xwe gihanda Xezalê. Lê di wê heyemê de ji nav konan ji hinek mirovên ku kirin ku xwe bighênine wî ji wa bi ber wî ve hatin. Di wê heyemê de Dewrêş, deme ku wilo dît, êdî di cihê xwe de ma sekinî heta ku ew mirovên ku bi ber wî tên ku werin û bigihine cem wî. Ku mirov ji hatin û gihiştina wî, êdî di wê heyemê de, xwe bi Dewrêş dana nas kirin. Çend mirov bûn. Ne gelek bûn. Lê yekî ku nav wan de ji bû, weke ku ku serek bû û weke mêrekî dihata xuyakirin. Ew ji, piştre ku heta ber Dewrêş êdî ji haaspê li ser bû, peya bû û hat û li ber Dewrêş sekinî û silav dayê de. Dewrêş ji silava wî hilda û silav dayê de. Piştre Yên ku hatina ber wî navên xwe ji Dewrêş re gotin û yê serek ji navê xwe got û got ku 'ez Efer kurê cafer ku serekê aşîra Gêsa ya ye ku arab ya'.

Ku Efer li ber Dewrêş wilo got, êdî derweş ji bahsa xwe kir. Lê di wê heyemê de ku hê wilo demeke zêde ji bi ser ve neçûbû bû ji, Xwûna Efer û Dewrêş lev kelî bû û hij hevdû kiribûn. Piştre hevdû nas dikin û êdî piştre bi hev re diçina bin kon û hinekî lê di rûnihin û bi hev re diaxiv in. Efer ji, mirovekî ku bi aslê xwe arab bû lê mirovekî ku bi nirx ji bû. Kevneşopîyeka wî ji hebû ku di wê heyemê de ji Dewrêş re bi mêhvandarî û mirovatiya xwe dida nîşandin.

Dewrêş û Efer, weke demekê li hevdû dirûnihin bi hevdû nas dikin û piştîre dikin ku jev vaqatihin. Lê êdî wan hevdû nas kiribû. Têkiliya bavê Efer ji bi Mîr Temir ji pir xurt bû. Ji bo wî diçû şeran û serketin ji dihanîn.

Di wê heyemê de, deme ku Dewrêş û Efer di rabin, êdî Efer dike ku Dewrêş bi rêya wî de rê bike. Di wê heyemê de, Efer ji zane ku cihê ku Dewrêş jê hatiya, ji wir pir dûr a. Ew yek ji wî dizanî. Piştîre ne bi gelekî re ku di bin haspên ku Efer li wan sêwar dibû, Efer cahnûyaka ku hê ciwan ji dide hanîn û dîyarî Dewrêş dike. Cahnû ji cahnûyaka sipî bû. Pir xweşik ji bû. Pir kêfe Dewrêş jê re hat. Dewrêş deme ku Efer Cahnû dîyarî wî kir, êdî li wir careka din diçûna rûyê hevdû û piştîre xatir jê dixwzin û piştîre êdî Dewrêş ji wir bi wê cahnûyê re tê ku were malê. Dewrêş navê Cahnûyê dike Hedham. Hedham, piştîre wê jê re bibe hevalbendekî pir mazin. Wê ji wî pêve ti kesekî li xwe sêwar ji nekê. Lê wê haspekî wilo wê jê derkeve, ku bi Dewrêş re dikeve şeran de bi Dewrêş re bibe şervanekî mazin. Nahêlê ku ti kesekî nêzî wê bibe. Wê wilo bibe haspekî pir qanc û hêja. ..

-----oOo-----

Dewrêş, piştî ku Efer cahnû dîyarî kir û ew ji ji wir keta rê de û hata malê, piştîre ji, êdî çûna bi ser hevdû de. Gelek caran li nêçîrê digihîştina hevdû û gelek caran ji bi mêhvandarî diçûna bi ser hevdû de. Dewrêş ji, êdî piştîre bûbû mirovekî pir mazin û bihêz û zexm. Ti kesekî li ber wî ne disekinî. Piştî ku Hedham ji mazin bû û haspekî ku ti minaqakên wê li ti derên din nîn in ku mazin bû, piştîre ew bi wî haspê xwe re çûbû gelek deveran û ketibû gelek şeran de ji. Ku Dewrêş li wî haspê xwe sêwar dibû, êdî ti kesekî li ber wî xwe ne digirt. Ew bi wê sêwariya xwe re diketa nava artişanda û ew jev belav dikir.

Li ser herêmê, di vê heyemê de gelek hêrîşên ku ji derve dihatin ji hebûn. Ew hêrîş ji, hêrîşna mazin bûn. Di bin serekîtiya Mîr Temir de ku wî aşîrên herêmê kiribûbûna bin hikimdariya xwe de, hêzekê mazin afirî bû. Wî, bi wê hêzê li ber wan hêrîşan di sekinî. Aşîra arab ye Gêsa ji, li cem Mîr Temir bi wî re û hêze wî re dikeve şer de. Bi vê yekê, hêzekê mazin wî di bin destê xwe de dabû hevdû. Bi wê hêzê wî herêm ji di parast.

Dewrêş, li cem Mîr Temir bû. Her timî li cem wî di cengê de bû. Dewrêş, Mîr Temir ji di parast di şeran de. Ji ber vê yekê, ew her timî li cem wî bû. Mîr Temir ji ew ji cem xwe dûr ne dixist. Ti mêtî weke

Dewrêş ne dikarî bike di qada şer û pevçûnan de. Mîr Temir bixwe ji ev yek di zanî. Di gelek şerên ku bûna. Dewrêş, birayê wî Sadûn û Hevalê wî yê ku weke birayê wî bû û ku piştê Efer ji tevî wan bûbû, bi hev re ketibûn gelek şeran de. Efer ji, mêrek bû.

Lê Efer, piştê ku bavê diçê ser dilovaniya xwe, êdî ew tê dewsa bavê xwe û diçê ser serê aşîrê û dibe serek li haşîrê. Heta wê demê ji naqabîna Efer û Mîr Temir pir xweş a. Lê piştê naqabîna wan nexweş dibe. Li ser hinekî herêmên ku Efer, hinek aşîrên araban yên ku hatibûn herêmê û wî li wir ew bicih kiribûn. Mîr Temir, ev yek weke li dijî xwe di dît. Ji ber vê yekê, ew li dijî vê yekê rabû. Bi vê yekê êdî ketina qirika hevdû de. Piştê, êdî bi tememî ketine ber hevdû de. Hinek, aşîrên tirkmenan ji hatibûn herême û destûr ji Mîr Temir ne girtibûn ku li herême bicih bibin. Wan ji di wê heyemê de xwe nêzîkî Efer kiribûn û li herême xwestibûn ku bicih bibin. Lê wî ji, di serî xwe de xwe nêzîkî wan ne kiribû. Lê piştê ku hinekî ji wî ji wirde, ku xwe bicih dikan, piştê êdî bi wî re dikevîne têkiliyê de û dixwezîna ku bi hev re wan herêmên Mîr Temir ku pir avîna û xweş in bikina destê xwe de. Ji ber vê yekê êdî dikevîna berberiyaka mazin de bi Mîr temir re.

Lê çend bi Mîr Temir re diketina berberiyê de ji, nediwêrîn ku herina bi ser de. Mîr Temir bi hêze xwe re pir mazin bû. Hemû gernas û lehengê kurdan wî weke mîrê bota li xwe dabûbûn hevdû. Lehengên weke Derweş, ma kê karibû li ber bisekinîya? Ne ti kesekî. Ti keskî ji ne dikarî li ber bisekinîya. Dewrêş, di deme bavê wî de, ku ew li cem Mîr bû, ku hê yên ku hizir dikirin ku herina bi ser mîr de ji ku navê wî his dikirin gava bi şûn ve diavêtin. Her weha di deme Dewrêş de ji wilo bû. Efer, piştî ku ketibû ber mîr de ji ne diwêrî ku bi ser de biçûyana. Ji ber ku Dewrêş, ti kesekî ne diwêrî ku li ber bisekinîyana.

Ku navê Dewrêş ji diketa rojevê de di civatan de yên ku hinekî ne baş û nêhtên ne baş di dilên wan de heban, di cih de gava xwe bi şûn ve diavêtin. Ev yek wilo bû. Ji ber ku ma ka kê wê kariba ku li ber Dewrêş ku sûwarê Hedham bû li ber bisekinîyana. Ne ti kesekî. Ti kesekê ji ne disekinî. Herkesekî ji ber ku Dewrêş hebû, li ber Mîr temir ji ne disekinî.

Dewrêş, kula dilê dijminan bû. Hêrsa wan bû. Dewrêş bixwe ji, di wê heyemê de pir mazin bi hêş bû ji yên ku hêrîş dihanîn. Ku li ku derê ew dîtiban, ku bi tenê ba, diçû bi ser wan de û bi ser ji diket.

Di wê heyemê de, rêveberiya Osmaniyan hinekî mazin bûbû. Ew ji, bi mîran re lev dikir û li Kurdistanê hebûna xwe die erêkirin. Bi vê yekê,

êdî bi Mîr Temir ji têkiliyan wan hebû. Ew bi wî re ji di têkiliyê de bûn. Heta wê demê, ji deme bavê Mîr Temir ve, hêz û serweriya Milan li kurdistanê mazin bû. Lê rêveberiya osmaniyan ji ji vê yekê bi hêrş bûn. Rêveberiya Mîr Temir yek û ye mîrê bota didu. Ev herdû rêveberên kurdan, ti kesekî ne diwêrî ku herine bi ser wan de. Lê hebûna wan ji, ji bo yên ku serdestiya wan hebû ji, weke êşeke mazin ye dil bû bi wan re. Lê ma ka wê çi kiriban? Nikarîbûn ku wan têk bibiran.

Lê di wê heyemê de, osmaniyan, çavên Wan li aşîra Gêsa bû. Ku dîtibûn ku bi Efer re ew li ber Mîr Temir bicih bûya û bûya xwedî hebûn, êdî bi hinek aşîrên ku tirkman bûn û hatibûn herêmê û pêre ketibûn têkiliyê de dixwestin ku têkiliya xwe pêre xurt bikin û bi wê têkiliyê ji li ber mîr Temirê ku ti kesek li ber hêz û qudreta wî ne disekinî bisekin in.

Di wê heyemê de di naqabîna Efer û Aşîrên tirkmana de bi vê yekê têkiliyak diafirê. Lê ew têkili, ne li gor dilê Efer a. Ew nexwezê ku li ber mirovên weke Dewrêş yên ku ti mêr bi mêreniya xwe re ne li ser wan re na, li ber wan bisekinê. Bi vê yekê hinekî dilê wî ji biêş a.

Lê rêveberiya osmaniyan ji li ber wî ya. Li ber Mîr Temir a ji. Mîr temir ji vê yekê dibîne û car bi car ji ew wê di civata xwe de têne ser ziman. Lê ew wê ji dibîne ku ne hêze osmaniyan û ne ji ya aşîra gêsa, ne wilqasî mazin a û xurt a ku werina bi ser wî de. Wê ji, bi baldarî têne ser ziman. Lê piştî ku ew rewş dibe, êdî piştire, rojekê ji rêveberiya osmaniyan jê re namayek tê ku wî dewetî qasra mazin dîkin. Deme ku dewet ji mîr Temir re te, êdî mîr Temir, pêşî hinekî li ser vê yekê dihizirê û piştire di serê xwe de ew digihijê wê qanaatê ku di vê dewetê de hinek planên ku hatina plankirin hene. Ew wê ji têne ser ziman.

Piştî ku Mîr Temir wilo di serê xwe de digihijê qanaatê, êdî piştire di cih de hinek mirovan li ser haspan dide sîwarkirin û ku herin û xaberê bidina serekên aşîrên herêmê yên ku pêre na. Hinek mirovan ji bo ku xaberê bidina mîrê bota ji dike rê de. Piştire ne bi gelekî re ku mirovên ku wê herin p xaberê bibina ji serekên aşîran re ku diçin û xabere dibin û piştire bi xaberê re ku di cih de êdî serekên aşîran ji di bin konê wî de lev digihine hevdû, êdî piştire, Mîr Temir, bahsa Dewete ku ji qasra osmaniyan hatiya ji wan re dike. Lê Weke ku di nav xalkê de dihata gotin "baxtê romê nîn a" ji, ev gotin ji dihata ser ziman. Mîr temir ji ev gotin ji hanîbû ser ziman. Piştî ku serek hemû lev digihine hevdû, êdî piştire ne bi gelekî re, Mîr temir, biryara dide ku herê û li qasra wan li wan rûnihiê ku ka wê çi pêre biaxivin û bênine ser ziman. Lê Mîr temir hizir dike ku bitenê çûyin ji ne baş a, êdî Dewrêş di rex xwe de dide amede kirin ku

pêre herê. Wê bi wan re hinek mirovna din ji wê çûban. Lê wê mirovên din yên mêr ku weke Îso ji wê li wir li ser serê hêzê maban ku tişteki ne baş bûba, da qana li gor wê rewşê tevgerê ban. Wê Sadûn ji di rex Îso de ba. Sadûn ji, mêrekî mêr bû. Ew ji, ne kêmi ti kesekî bû.

Piştî ku Mîr Temir wilo di xwe de û di nav civata xw ye mîran de da kifşkirin, piştê bidest karê çûna xwe ye li qasra osmaniyan kir. Lê wê çûbûba ji wî nedizanî. Wê çî hatiba serê wan ji wî nedizanî. Lê Mîr Temir ji xwe û ji mirovên ku pêre diçûn ji bi bawer bû. Ji wan û mêreniya wan bi bawer bû.

Mirovên weke Dewrêş pêre diçûn. Lê dewrêş hiç hij Osmaniyan ne dikir. Ji ber ku wan pir deman hêrişî kurdên êzîdî kiribûn û bikoman ji wan kuştibûn. Ew bixwe ji mirovekî êzîdî bû. Ji ber vê yekê ji ji wan bi ank bû. Wî ew anka xwe rastûrast ji dde der. Her weha divêt u mirovê yekê ji bi teybetî bêne ser ziman. Vêca ew mirovê ku wilo ji Osmaniyan nexweş wê çûba qasra osmaniyan bi Mîr Temir re. Osmaniyan ji navê Dewrêş his kiribû û ji wî weke mar ku nêzikî ku nêzî qula pungê nebe ne dibûn. Ti carî ji newêrîn ku bi ser wî de herin. Ber ku Dewrêş li cem Mîr temir bû, êdî nediwêrîn ku bi ser wî de ji biçûyan. Vêca ku ka osmaniyan Dewrêş bi Mîr temir re ku hatî dîtiban, wê çî bertek daban nişandin, ew ji wê di wê heyemê de kifş bûba. Ew ji, ku çûna wir wê kifş bûba.

Lê Mîr Temir ji, pir bihizir bû. Weke ku di serê wî de tiştina ku wî didan hizirandin hebûn. Lê çî bûn ew ji, nedihat zanîn. Di wê heyemê de li ber Mîr Temir, hêzek afirî bû. Aşîra araban ji li ber wî bicih bûbû. Bi vê yekê re hinek aşîrên tirkmanan ji bi aşîra araba re li hemberê kurdan tevdişgerê. Wî ev ji dizanî. Mîr Temir, biqasî ku bi wê zoritiya xwe ye ku dida kirin ji, wilqasî ji bi aqiliya xwe ji nav dabû. Lê ew navê wî bi zora ku dimeşand derketibû. Bi vê yekê, êdî ew weke ku ne baş ji bû, dihat dîtin.

Lê çend ku wilo çûna ser wî hebû ji, ti kesekî di wê heyemê de nediwêrî ku rastûrast bûyan ser wî de. ma kê wêra dikir ku derkeve hemberê Dewrêş di wê heyemê de? ne ti kesekî. Dewrêş, ku li Hedham Sûwar dibû. Ti kesekî ne dikarî wî. Ew sirê wî ew bû ku ti kesekî li ser pişte hasp wê nikaribânê de.

Dewrêş ketibû gelek şer û pevçûnan de. Di hemûkan de ji bi ser ketibû. Di hemûkan de ji, ew bi ser ketibû. Di hemûkan de ji ew bi serketin bûn. Bi vê yekê navê wî bi mêreniya wî re li her deverên kurdan belav bûbû. Ji bakûr heta ku digihişt başûr û rojhilat, navê wî, yê ku ne bihîstibûn û his nekiribûn nebûn. Her weha ew mirovekî ku mazin û yekê

navdar bû. Li ber mirovê wilo sekinandin ji zor a. Li ber Dewrêş sekinandin ji zor bû.

Dewrêş, piştî ku Mîr Temir kara xwe ji bo çûnê û wî ji kara xwe kiribû ku pêre herê, carekê wî Adûlê bi çav dîtibû. Carekê bi wê re çav bi çar hatibû. Adûlê hingî xweşik û sipahî bû. Xweşikatiyê ji herderî hatibû hiskirin. Navê wê, bi wê xweşikatiya wê derketibû.

”Adûlê keça mîrê mazin yê mila bû. Navê bavê Mîr Temir bû. Mîr Temir, navê wî pir mazin bû. Weke şahekê kurdistanê bû. Adûlê keça wî bû. Weke wî bi xweşikatiya xwe, wê ji nav dabû”.

Adûlê û Dewrêş, deme ku têne ber hevdû û bi çav hevdû dibînin, êdî piştî hevdû nabînin. Ji xwe êdî piştî dikevine rê de. Adûlê, dilê wê li ser Dewrêş di şawitî. Deme ku ew katibûna ser rê de. Wê kiribû ku wî careka din bibîne. Lê derfet ne bûbû. Êdî wan hevdû ne dîtibû. Vekirî ji, adûlê ne diçû ber wî û pêre hevdîtî ne dikir. Ji ber ku heta wê demê ji, ti kesekî ew ne di dît. Heya wê demê ji ti kesekî di derbarê wan ye dilê wan ye ji bo hevdû de ji ti tiştê ne dizanî. Ya wan, tenê wan dizanî. Lê ma ka wê wilo berdewam kiriba? Na! Wê wilo berdewam ne kirina. Lê ka wê çawa derketina hole û deme ku derketa holê ji, êdî wê çawa hatiba pêşwazî kirin ji, êdî wê hingî kifş bûba. Wê hingî ev yek hatiba zanîn. Lê ji dil û evindariya mêrekî mirov dil xweş dibe. Wê ji wê dil û evindariya Dewrêş û Adûlê ji wê dilxweşi bûba. Ma ji wê pêde wê çi bûba? Ne ti tiştêkî dî. Wê xweşi bûba. Mêrekî weke Adûlê ku mîr û bi mêreniye xwe re nav daya û jinaka weke Adûlê ku jin û bi xweşikatiya xwe re nav daya, ma ka kê wê çi ji wan re bigota? Wê ti kesekî ti tiştêkî ji wan re ne gotiba. Dewrêş, bi mêreniye xwe re dilê gelek hêz û mirovên ku di xwestin hêrîşî herêmê bikin dida tirsandin. Ew kul bû ji wan re. Ew kuleke mazin bû ji wan re.

Mîr Temir, piştî ku kara kir, êdî bi yên ku wê bi pêre biketan ser rê de, êdî keta ser rê de û çûn ku herina qasra osmaniyan. Ku ew ketina rê de, êdî yên ku hatibûbûna wir yên weke mîr û mazin ji, kifşkiribûn ku wê li wir ban heta ku mîrê mazin ji qasrê vegerehe ba. Ku kengî ew vegerehe, êdî wê ew ji ku her rewş û tişt rast çû, êdî wê vegerehe ban. Wilo kifşkiribûn. ...

Piştî ku ketina ser rê de, êdî ku demeke dirêj di rê dem mayîn dibe, piştî gihiştina qasra osmaniyan dibe. Ku digihina wir, êdî ew hê ku li ber dêrî na, têne pêşwazî kirin. Lê deme ku têne pêşqazî kirn û di wê demê de ku Dewrêş bi Mîr Temir tê dîtî, êdî yên ku li wir hatibûna pêşwaziyê, êdî behvila wan dikeve xwerê de. Weke ku ji wê yekê pir

nexweş in. Wê yekê ji di nerîna xwe de didina nîşandin. Mîr Temir ji, deme ku li wan dimeyîzenê, wê yekê di cih de farq dike. Hata bi mirovekî kê ku weke aqilmendekî pêre hatibû, nêzîkî wî dibe û wê dîtina xwe bi wî re ji bi par dike. Deme ku bi par dike, ew Aqilmendê pîr ji ji Mîr Temir re dibêje, mîrê min, ti rast dibêje, ev yeka ku tê got ji bala min ji neravî. Ji ber vê yekê bi bal bin”. Ku wî wilo got, Êdî Mîr Temir ji jê re got ”ti rast dibêje, ev rewşe ku nahaka ez dibînim, tiştên baş nakê serê min de, divêt ku em bi baldarî tevbigerihiin” û ma sekinî.

Piştî ku ew hatina pêşwazî kirin, êdî ew hatina birin li hundur û birina ber siltên ku li cihê xwe rûniştiya. Deme ku tènê wir, êdî Mîr Temir û Dewrêş û mirovên li dora wan bi wê girêdan xwe ye kurdkî bala wan dikişênin. Lê ji wê zêdetir ji Derweş bala wan dikişêne. Bala wan diçê ser Dewrêş. Dewrêş, gelean ji wan navê wî bihîstibû, lê ew ne dîtibûn. Ew cara pêşî bû ku di dîtin. Bi vê yekê, ku ji bo meraqa xwe ji biriban, pir mazin bala xwe dabûbûn ser wî û lê meyîzendibûn.

Ku hatina ber siltanê mazin ku jê re, êdî piştire mana sekinî di bin balên li ser wan de. Piştire, lê tenê mabûbûn sekinî. Di kevneşopîya Mîr Temir de ti carî mirovek ku hata dewet kirin, li ser lingan ne dihata sekinandin ku kî ji ba. Lê Ew li ser lingan hatibûn sekinandin. Mîr Temir, di wê heyemê de pir ji wê yekê aciz dibe. Ew wê aciziya xwe bi gotin ji û bi nerîn û nêzîkatiya xwe ji dide nîşandin.

Lê piştire ku gelek têve neçû, êdî siltanê mazin ku jê re Mehmed ji dihata gotin, êdî dirabê ser xwe û ku rabû ser xwe ji, êdî li ber Mîr Temir ma sekinî û got ku ”divêt ku ji nahaka pêde, ku winê tabî me bin û wê li gor me tev bigerihiin. Ku wilo got, êdî Mîr Temir pir bi hêrs bû. Mîr Temir, her timî hikimdarî û desthildariya wê ye herêmî hatibû naskirin. Ew mîr bû. Ne mirekî ji rêzê bû. Mîr, dihata wê wateye ku mirovê serek ye bikevneşop. Ew di kevneşopîyeka bi hezaran, nimirê wê bû.

Ji xwe di wê deme ku ew hatina û j iriya mazin û dûr hatina ji, û li wir li ser lingan hatina hiştin, ew bêrêzî ne bes bê, vêca ev gotinên ku hatina gotin, êdî Mîr Temir ji hêrsbûnê dîn û har kir. Di wê heyemê de Dewrêş dest wî li ser şûrê wî bû. Lê di wê heyemê de, hê ku ew tevnegereheyî, yekê ku weke zadegan xwe girêdabû û li cem siltanê mazin rûniştibû, şifeke weke şûrekî ji ber xwe derxist û da sûkra Aqilmend û ew li wir da ardê. Şif, weke tê zanîn ji şûrê pir biçûk re dihata gotin. Di wê heyemê de, êdî dora wan hata girtin û ew birin û kirina zindanê de. Dewrêş, kir ku li berxwe bide û herê bi ser wan de. Lê Mîr Temir fahm kir ku nahaka li dora wan bi hezaran leşker lev ghiştina

hevdû. Ji ber vê yekê, ew da sekinandin. Piştî herdû ji bi hev re ku mirovên din yên ku bi wan re hatibûn, ji aliyê leşkerên qasra osmaniyan ve hatina girtin û ew birin û ew kirina zindanekê de. Deme ku ev bû, êdî di cih de xaber ghişîşt aşîra milan û cengê wê hemûkan. Hemû ji piştî bi hêzên xwe li Rihayê li Wîranşarê lev bidest kombûnê kirin. Lê hingî, Şadûn û Îso bi qahr bûn, êdî di cihê xwe de na sekin in û di cih de ew li haspê sêwar dibin û dikin ku herin û mîr û Dewrêş ji wir rizgar bikin. Şadûn û Îso, deme ku tînan ku werin û wan xilas bikin, hingî Sadûn bi xwe re hinek mirovna din ji ku pir mîr bûn tîne û tî. Ku tî wir, êdî Sadûn û Îso ku lê pêş in, bidest hêrişî zindanê dikin. Li bendî hevalên xwe yên ku hinekî ji wan wîrda li duv wan hatin ku werina alî wan ji ne sekin in. Piştî ku wan herîş kir, piştî ne bi gelekî re, Sadûn û Îso, ew leşkerên ku li ber zindanê bûn hemûkan dikujin û piştî Mîr Temir û Dewrêş ji wir xilas dikin û dikin ku êdî ji wir veberihînin û herina malê. Lê deme ku ji zindanê derketin û ghişîştina hinekî ber daristanê, êdî ji wir pêde, deme ku Dewrêş dît ku wa komeka mazin ye leşkerên osmanî wê bi ber wan tî, êdî ew berê Haspê xwe Hedham dide wan û diajoyê ser wan û di deme ku diajoyê de ser wan de ji, Îso ji û Sadûn ji dikevina rex wî de û diçîna bi ser yên ku li duv wan tînan de. Ku digihîna wan, êdî Dewrêş li ser haspê xwe weke ku dîn û har bûyî dikeve nava wan de û di cih de wan hemûkan jê belav dike. Di cih de di herîşe pêşî de duzene wan ye bi artişî ji holê dirakê. Di deme kin de, Dewrêş û yên ku pêre ne ji, êdî dikin ku yên ku di ravin û canê xwe xilas dikin êdî ji xwe diravin û yên ku dimênin, li ardê na. Hinek birînda û hinek ji mirî bûn. Ew kiribûbûna rewşeke pir xirab de.

Piştî ku Dewrêş û hevalên wî wan dikina rewşeke xirab de, êdî piştî ku fahm dikin ku ew êdî nikarin werina bi ser wan de, êdî diveberihîna cem Mîr Temir û bi hev re êdî dikevina rê de di rê de bi lezekê pir mazin dikin ku xwe bigihînin aşîrê. Di rê de, ji xwe yên ku dihatin ji hebûn. Ew ji di rê de di cih de digihîna wan û êdî hêze wan bi hêz û mazin dibe û êdî bi ewlayî riya xwe didomênin. Lê ew rewş êdî wê bûba sedeme gelek rewşên din ji bo herême. Mîr Temir, pir baş nêhte osmaniyan fahm kiribû, êdî wê li gor wê ka wê çî kiriba, êdî wê hizirî ba û kiriba.

Piştî ku dewrêş û hevalên wî ew jê belav kirin, piştî êdî ne sekinî bûn û çûbûn ku bigihîne Mîr û êdî riya xwe berdewam bikin. Piştî ji wilo ji kiribûn. Lê Dewrêş pir bi hêrs bû û weke ku dîn û har bûbû. Ku di wê heyemê de kî derketiba ber wî wê sax ji destê wî ne filitî ba. Ji ber ku pir bi hêrs bû.

Piştî Ku dewrêş û hevalên wî gihiştina Mîr Temir û yêñ din, êdî piştre bi hev re ketina riya xwe de û çûn, deme ku çûn ji; êdî ne bi gelekî re di riya xwe de rastî hinek mirovên ku ji xwe têt û piştre êdî tevli hevdu di bin û bi hev re dikevina riya xwe de û divegerihine malê.

-----o0o-----

Li malê ji, di wê heyemê de rewşeke awarta afirî bû. Herkesek dengê jê derdiket. Hinekan digotin em nahaka bidina ser qasrê û wan rizgar bikin û hinekan ji digot ku em herina bi ser wan de bi hêzeke mazin û wan xilas bikin. Lê hineke ku weke ku aqilmend bûn û pir ji pîr bûn dinye dîtî bûn ji, digotin, ”me nahaka hinek mirov şandin, emê nahaka hinekan li duv wan ji bişênin û bila rewşê bi şopênin. Lê hineke din ji li duv yêñ ku me li duv wan ji şandin bila herin û bibinin ku ka çi dibe û û bila bêt ji mere bêjin. Ji ber ku rewş nahaka awarta ya, em wilo bikin. Lê divêt ku em biaqilî ji tevbigerihiñ”.

Lê kê çi digot û dima sekinî, piştr yekî dî ji mafê axiftinê dihilda û diaxift û hizre dianî ser ziman ku ka wê çi bikin. Mirovên bi aqil, digotin ku em bi sekin in hinekî dî. Yêñ ku wilo digotin û biaqilbûn ji, mirovê ku pîr bûn. Mirovê pîr her timî dinye dîtî bû, û li gor wê dinye dîtîya xwe diaxift û dihanî ser ziman. Gelek ji wan, osmaniyan ji nas dikirin. Berê bi wan re hatibûn cem hevdu û ew nas dikirin. Bi vê yekê re mirov karê bêje ku rewş fahm dikirin.

Lê li wan ji hisandin, di wê rewşê de hinekî zor dibû. Ji ber ku mîr hatibû girtin. Ev tê çi wate j bo kurdan xwûdê dizanê û ew dizanîn. Ev dihata wateyeka pir mazin. Kurd, ji mirina xwe re ji bêjin erê, wê ji wê rewşê re ne bêjin erê. Her weha ev rewş wilo bû. Mîr di nav wan de, ne yekî hesan bû. Ew yekî bi kevneşopî bû. Ew yekê mazin ku her kesekê bêgûman û şik jê re rêz û hûrmet digirt bû. Her weha ew yekî mazin bû. Bi vê yekê re, êdî rewşeka mazin bû. Ew, ku çi ji bûba divîyabû ku ne bûba. Di kevneşopîye kurdan de, ku serek dil ji bê girtin, lê bê rêzî û hûrmetî nayê kirin. Rêz û hûrmete wî tê parastin, ku kî be. Ev yek, weke zagonaka bingihîn bû. Weke kevneşopîyeka dîrokî ku şik û gûmana ti kesekî jê ne bû. Ev yek wê ti carî ne hatana erê kirin. Wê bersivaka mazin bihata dayin jê re. Lê ka wê bersivaka çawa jê re bihata dayin ji, ew ji hê ne hatibû kifş kirin. Lê êdî wê Mîr Temir ne bi Osmaniyan re ba. Wê êdî herême xwe bi serê xwe bi rê ve biriba. Ev yek ji, êdî li ber wî weke zagonaka bingihîn bû. Wê herkesekê li dorê ji wê piştgirî bida vê yekê. Ev ji weke zagonaka bingihîn bû. Ji vê yekê ji her weha ti şik û gûman

nebûn. Mîr, mazin bû û bi nirx bû. Nirxbûn û rêzdayina li wî, ti carî ne dihata nîqaş kirin. Ew yê herê rêzdar di nav xalkê de bû. Ew serek bû Ew mazin bû û ew nirx û kevneşopî bû. Wate mîr mazin bû. Kur di têgihiştina wê de bûn.

Di deme ku mîr Temir xaber şandîbû ji aşîran re, hingî, tenê serek bi hinek aqilmend û mêrên li dora hatibûn. Lê deme ku ew rewş hatibû bihîstin, êdî herkesekê ku navê wî hebû, rê girtibû û hatibû wir. Mîrê bota ji, gelek mirovên aqilmend û mêrên ku ti kesek nikarê pişte wan bişikêne şandibûn wir. Ew ji di wê rewşê de li cem Mîr Temir bû. Wî ji, nirx û kevneşopî parastibû. Ji xwe ev yek weke pêdivîyaka kevneşopîya mîrîrîyê bû. Ma ku mîrê bota ne şandiba, wê êdî ew mîrîtiya wî ya bi şop û nirx wê ne bûba mijara nîqaşan. Pêşî yê ku tevgerê bû. Mîrê bota bû. Ew rewş, rewşeke ku pir diêşand bû. Ji wê rewşê herkesekî êş girtibû. Mîrê bota ji êş girtibû.

Piştê di demeke kin de gelek mirov li wir lev gihiştibûbûna hevdû. Di demeke kin de bi hezaran mirov lev gihiştibûbûna hevdû. Her weha gelek mirov lê gihiştibûbûna hevdû. Hemû mirovên ku lev gihiştibûbûna hevdû ji, mirovna ku ji xwe û ji mêreniya xwe bi bawer bûn. Hemû ji, deme ku hatibûbûna wir, xwe li mala xwe ji bo rewşên ku biqawimin ji adilandibûn û bi şûr û mirtal kiribûn û rimên xwe kiribûn destên xwe de û ketibûn rîyan de û hatibûn wir.

Bi vê yekê re, her weha rewşeke awarta li kurdistanê bi giştî diqawimê. Di rastiyê de, ew rewş, pişt dibe sedeme gelek şikestinên ku wê bibin ji, Piştî ku ew rewş tê bihiştin, êdî gelek herêmên k bi "şancak" û an ji her weha bi awayê bi "hukumetî" bi qasra osmaniyan ve girêdayî bûn, êdî serbixwebûna xwe denezandibûn. Êdî gotibûn ku bi serê xwe na. Wê êdî bi qasra osmaniyan re tevnegerihin. Her weha rewşeke nû afirî bû. Di qasra osmaniyan de ji şer û pevçûn di nava yên serdest de hebû. Ew rewş ji, her weha rewşeke mazin bûn. Wê rewşê ji, di nav wan de bala wan haîbû ser hevdû. Bi hev ve mijul bûn. Lê wê rewşê, êdî ew bala wan ji, hanîbû ser kurdan û herêmên wan û denezandina serbixwebûna wan.

Piştî ku ew rewş rûda, êdî bi teybetî ji mirovên ku serdest bûn yên kurd ji, êdî harîkîbûn cem Mîr Temir û li wir li hevdû rûniştibûn ku ka wê çi bikin. Her weha bi hev re bûn, weke rewşekê xwe di wê rewşê de dabû berçav. Lê ew yek, ji kevneşopîyê dihat. Divîyabû ku wilo kiriban. Ku ne kiriban, wê her weha ew bixwe ji, wê li dijî kevneşopîyên xwe rabû ban. Wan ti carî ji ew yek ne dikir.

Kurd, xosletekî wan yê herî mazin û li berçav heya. Ew ji di jiyana xwe de her timî pir mazin guh di dana azadî û serbixwebûna xwe di herêmên xwe de. Bi serê xwe bûn, ji bo wan pir girîng bû. Bi vê yekê, her timî bixwe û serê tevdigerehan. Bi serê xwe bûn ji, ku dibû ji, her weha ew ji yê ku pêşengtiya wê dikir ji, Mîr bixwe bû. Divîyabû ku wê kiriba. Jê dihata xwestin. Ku wî ji mirovên li dora xwe gotiba ku herina mirinê, wê ti kesekî jê re ne gotiba na. Bi vê yekê, divîyabû ku wî ji guhdaba, nirx û kevneşopîyên xalkê yên di nav xalkê de ku hena. Ev yek ji her weha jê dihata xwestin. Ku çendî ev yek wî dihanî bicih, ew awçendî mîr bû û mazin bû û serek û bi nirx bû. Weha lê dihata meyîzandin.

Piştî ku ew rewş bûbû, piştre li Kurdistanê bigiştî rewşeke awarta afirî bû. Mîr û mazin û aqilmendan rê girtibûn û hatibûbûna cem mala Mîr Temir ku di wê heyemê de ji her aliyê kurdistanê mîr û mazinan rê digirt û dihatina wir û li wir li bendî Mîr Temir diman. Ev rewş, ku bûbû, bi rastî hebû ku Osmanîyan ji kifş nekiribû ku wê wilo bûba. Piştî wê rewşê rewşeka mazin afirî bû. Wan, hê wilo wate mîrîtiyê ye ji bo kurdan fahm ne kiribû. Ew xwediyê kevneşopîyeka bi hezar salan bû.

Piştî ku wan wilo kiribû û Mîr Temir û yên ku pêre ne, ku kiribûbûna zindanê de, êdî rewş ku hatibû bihîstin ji, êdî her weha bertek mazin derketibûbûna holê. Lê piştre ku her weha bertek derketibûn û pişt wê re ji, ku deme ku Sadûn û îso, bi çend mirovên ku bi wan re ku çûbûbûn û zindan kiribûbûna dest û mîr jê derxistibûn, piştre ku xaber gihiştibû wan, êdî wan ji rewş hinekî fahm kiribû. Lê deme ku li pey wan leşker şandibû û ew leşkerên wan ji, hemû ji hatibûn jev belav kirin û pirranîyên wan hatibûn kuştin, êdî wan rewş hinekî fahm kiribûn. Êdî rewş ketibû rewşeke din de. Ji xwe, piştî ku rewş wilo lê hatibû, êdî ji gelek deveran ji, xaber ji qasra mazin ye osmanîyan re çûbû ku mîr û mazinên kurdan hemû heme bêje ku mîrê bota ji di nav wê li mala Mîr Temir li qasra wî levcivîna. Her weha ku xaber hatibû wan, êdî osmanîyan, kiribûn ku hinek tiştina bikin. Ew ji di wê heyemê de di nava xwe de ji bo wê rewşê ketibûbûna axiftinê di nav xwe de.

Li qasra Mîr Temir, di demeke kin de pir mîr û mazin û aqilmendên ku hatibûn wir hebûn. Hemû ji, ji bo ku bêjina Mîr Temir ku li cem wî na, hatibûn. Di wê demê de, ew bi tenê ne hatibû hiştin. Li malê, mîrên aşîrên ku hatibûn, di cih de gotina xwe bi kar hanîbûn û hêzeke mazin dabûn amede kirin ku çî rewş bûba, di cihê ew amede ban.

Lê di cilê herkesekî de gihiştina wir ye Mîr Temir hebû. Bala herkesekî li ser wî bû. Her kesekî meraq dikir ku Mîr Temir hat, êdî wê çî bûba. Yên ku mîr Temir nas dikir ji, digot ku wê muhaqaq tiştekek bê. Her weha hizre xwe dihanîn ser ziman. Ew rewş giran bû. Ew rewş, ji aliyê mîrekî kurd ve ti carî ne dihata erê kirin.

Lê mîrên li wir ku levgihiştibûn hevdû ji, kom bi kom, komên ku ji mêran ava dikirin û li duv hevdû dişandin ku xwe bigihênine Mîr Temir. Ev yek, her weha bû. Her serê kêlîkekê komak bi rê diket. Bi vê yekê, êdî wê riya wî Mîr Temir ya ku ew tere dihat di bin awlakariyê de dihat hiştin. Li qasrê ji mirovên ku mîr û mazin û zanebûn, levcivûn û ji xwe re di nav xwe de li ser rewşê di axiftin. Wan ji, ji xwe û ji hevdû di pirsîn ku ka çî ji destê wan tê bikin. Herkesek li bendê ku ka tiştekek ku bihata kirin û bihata kirin û bihata kirin. Her weha herkesek ji li ser lingan bû. Aşîrên kurdan, ew rewş ti carî erê ne dikirin. Di nav xwe de bi kevneşopîya xwe dijîn. Û ew rewş ji li dijî wan û kevneşopîya wan bû. Weke hêrîşeke mazin li hemberê wan bû. Her weha mirov karê wê bêne ser ziman.

Kurdan, yê kî bûn û li ku derê bûn, levgihiştibûn hevdû û bi hev re diaxiftin. Ji her derê xabere dihat ku kurd li ser lingan a.Vêca wê çî bûba?Herkesek li bendê bû. Ku yekî gavaka biçûk ji bi avêta, wê ancamen wê bi gavên mazin bi dîyarî derketiban holê.

Di wê heyemê de li qasrê kombûnaka mazin hebû. Bi ser wê kombûnê de, piştî ku ji Cizîra bota ku mîrê bota şandibû, êdî komaka din ji ye ku ji mêran pêk dihat gihişt wir. Ew koma ku mîrê bota şandibû ku gihişt wir, êdî herkesekî li wir bala wî çû ser wê. Ku mîrê bota di rewşekê de keta devrê de û gotin jê bi kirin an ji bi gotinê hat, êdî ev yek tê wê watê ku rewş pir giran a. Mîrê bota, yê rewşên giran bû. Ew gotina wî ji mazin bû. Bi vê yekê, êdî ku ew ketibû devrê de êdî rewş demekî giran bû. Bi gotina mîrê bota re aşîrên herême botanê ji bi rewşê hatibûn agahdarkirin û ku ew ji hatibûn agahdarkirin, êdî wan ji mirovên xwe yê ku mîr û mîrxas levdabûbûn hevdû û kiribûn rîyan de ku herina wir, herina Cem mala Mîr Temir.

-----oOo-----

Piştî ku Mîr Temir û hevalên wî yê rêvîyê hatibûn xilas kirin, êdî piştî ku li di der û deveran ne disekinîn di rêya xwe de diçûn. Lê her ku di riya xwe diçûn ji, her serê kêlîkekê rastî hinek mirovên ku dihatina pêşîya wan ji dihatin. Ku xaber gihiştibû, êdî xaber li dordorê ji belav bûbû. Ji

ber vê yekê, li dordorê ji aşîr û navendên ku habûn mirov derxistibûn ku di riyan wan pêşwazî bikin û wan bi selemetî bigihênine malê. Her dere ku digihîştina hin mirovna ji, ew mirovên ku digihîştina wan ji, ew bitenê di dihiştin û ne dihiştin ku ew ji wan bêwan riya xwe bidina berdewam kirin.

Bi vê yekê, her dere ku digihîştinê de rastî hinek mirovan dihatin û ew mirov ji êdî ku digihîştina wan, êdî bi wan re rêvîti dikirin. Ew ji, êdî dibûna hevalên wan yê rêvîyê.

Mîr Temir, li ser haspekî sipî diçû. Ew haspê wî yê ku sipî ku pir Rawal bû û ku diketa meşê de pir curt ji, êdî hinekî weke wastaha bû. Lê Nêhte wan ne bû ku bisekin in. Divîya bû ku wan xwe bigihanda malê. Li malê rewşeke awarta hebû û gelek mîr û mirovên mazin yên ku li bendî wan bûn hebûn. Ew mirov ji, nahaka li bendî wan a. Ji ber vê yekê êdî ne dibû ku ew di riya xwe de bisekinin. Mîr Temir, li ser haspê pir bi hêrs û bi hizir bû. Çawa ku haspê wî ji bêhvila xwe dikira turatur, her weha wî ji dikira turatur. Ew ji bihêrs diçû. Ti tiştek weke ku ji xwestina gihîştina malê pêve ti serê wî de ne bû. Wê çi kiriban ji, wê li wir li malê kifş kiriban. Ew ji di serê wî de bû. Lê wî di xwest ku pêşî ew xwe bigihêne malê û piştê li ser vê yekê bi hizirê û piştê hinek biryarna bide.

Heta wê demê, Mîr Temir, weke hêze mazin bi osmaniyan re gav avêtibû. Car bi car hinek pirsgirêk di naqabîna wa de derketibûn. Lê belê di asta herî biind de bi hev re bûn. Osmaniyan, tevî jiyana wan nedîçûn û ew ji wê li ber wan şer ne kiriban. Her weha rewşek ji hebû. Lê rewşek din ji hebû. Ew ji her weha osmaniyan gelek herêmên din yên ku kiribûbûna bin destê xwe de bi bêş ji ji wan distandin. Lê kurdan ti tiştekî wilo ne dida. Kurd, bi xwe bûn. Lê wê naqlê rewş xirabû bû. Wê êdî çi bûba? Bêgûman wê êdî rewş ne weke berê ba ji wan re. Wê êdî navbarê wan wê neba.

Mîr Temir, bi hêze xwe dijî. Ew li herême xwe mirovekî ku serê xwe bû. Ew bi serê xwe bûn ji, weke xosletekî kurdan yên ku pê dijîn bû. Ew ji wilo bû. Kurd evindarê azadî û ser bixwe bûna xwe bûn. Ji ber vê yekê, her timî bi serê xwe tevdigerehan.

Mîr Temir, li ser haspê xwe dimeşî. Yên ku di rex wî de li ser haspê ji dimeşîn ji, ku bala xwe didanê de wilo ev yek ji rûyê wî pir baş û qanc fahm dikirin. Ji ber vê yekê, di wê heyemê de wan ji ti tiştek ne digot. Ew ji bi bêdeng bûn. Deng ji wan ji dernediket.

Lê ew bêdeng bûn, ne bêdengbûnaka bi tememî bû. Ew bêdengbûn ya li derve ku ji mîr û wan dihata xuyakirin bû. Ya ku dihata berçav bû.

Lê Mîr di serê xwe de pir bihizir bû. Di serê xwe de di nav firtoneyekê de bû. Yên li dora wî ji wilo bûn. Ew ji yên ku ji mêreniya xwe bi bawer û bi wê yekê ji yên ku ji xwe qayîl bûn.

Mîr Temir, car bi car hinek mirovên ku weke ku aqilmend bûn, dikirin ku gotinekê bêjin. Lê wan ji di wê rewşê ew yek di xwe de ne di dît ku gotinekê bênine ser ziman û bêjin. Ew ji êdî bi bêdeng bûn. Deng ji wan dernediket.

Mîr Temir, her weha di xwe de bihizir bû. Di wê heyemê de ew pir bihizir bû. Dewrêş ji di rex wî de bû û sûwar bû. Ew ji li ser Hedham bû û diçû. Ew ji di xwe de ji hêrs û kelîbûna hêrsa xwe di xwe de weke ku dikelî. Wilo lê dihat. Lê wî ji di wê heyemê de ti tiştek ne dikir. Bi bêdeng bû. Deng ji wî ji dernediket. Di wê heyemê de tenê ew rewşe ku hatibû serê wan di serê wî de bû. Ji wê pêve ti rewşên din di serê wî de ji nebû. Ew ji, bi wê rewşê, di serê xwe de bihizir bû. Ti tişekî dî di serê wî de ji nema bû. Ew Dewrêş pir bihizir bû. Ku di wê heyemê de hinek derketiban pêşîya wî û pêre ketiban şer de, ew ku çend ban û çiqas ji ban wê li ber wê hêrs û kelîbûna wî xwe ne girtiban. Wê weke qalibekî qaşayê ku li ber têhna rojê ye ku pir germ wê bidest helandina xwe kiriba.

Ti kesek di wê heyemê de wê li ber Dewrêş xwe ne girtiba. Ew pir bi êş bû ji wê rewşê. Dilê wî diêşiha. Lê ka ma ka wê çi kiriba? ma çi ji wî dihat? Ne tiştek. Tenê di wê heyemê de di riya xwe de diçûn û diçûn.

Sadûn di rex Îso de di pişt Dewrêş de dimeşîn li ser hasp. Ew ji wilo di wê rewşê de bûn. Hêsek bi wan re ji hebû. Ew ji wan ji wilo dihata xuyakirin. Lê ew ji weke Dewrêş û yên din, wilo zêde deng û meng ji wan dernediket.

Ku ew weke demeke dirêj dimeşîn, êdî têne dereke ku nêzîkê wan a. Tenê ber Rihayî. Li wir, li ber Rihayê ji hinek derên ku lê digihiştina hinek mirovna ku hatibûbûna pêşîya wan û ku digihiştina wan ji, êdî tevî wan dibûn hebûn. Wilo wê rewşê piştî ku xilas bûbûn piştî ne bi gelekî re heta ku hatibû bûna wir, wilo berdewam kiribû. Her serê kêlîkekê rastî komaka ku hatibû pêşîya wan hatibûn. Bi vê yekê re heta ku hatibûbûna ber Rihayê, êdî hijmara wan bûbû gelek. Ew, ji dûr ve bi wê rewşê ku mirov li wan dimeyîzend, weke artişaka mazin ku diçû ku herê derekê û şer bike dihata berçav. Her weha ji dûr ve dihat berçav.

Ku gihiştina ber Rihayê, êdî weke ku gihiştina malê Wilo bû. Ji ber ku êdî ew der ji wan re ne dûr bû. Ew der pir nêzî malê bû. Ew herêm, heta ku diçû ber malê ji aliyê mêran ve hatibû awlakirin. Li her

derê, ku hatibûbûna ber Rihayê, êdî rastî mirovan dihatin. Mîr Temir ji, ji wê zêdebûna mirov û leşkeran, êdî fahm kiribû ku li bendî wî gelek mirovên mazin yên ku hene li wir hene. Bi vê yekê, êdî wî ji lez da haspê xwe yê ku li ser sûwar bû. Bi wî re êdî mirovên ku pê re ji bûn, êdî lez dana haspên xwe yên ku li ser bûn. Bi vê yekê û lezkirinê êdî ne bi gelekî re digihina ber qasrê û deme ku digihina ber qasrê ji, êdî dibînin ku wa bi hezaran, mirov wê di tevgerê de na. Ku ew mirov ji hatina Mîr Temir û yên pêre dibînin, êdî bi ber wan ve diçin. Li ber malê lê hinekî ji malê dûr digihina hevdû û piştre ku gihiştina hevdû, êdî Mîr Temir haspê xwe dide sekinandin û ji haspê peya dibe û bi ber mirovên ku mîr û mazin bûn û bi ber wan bi pîya dihatin ve diçê.

Piştî ku Mîr Temir, mirovên ku bi ber wî û yên ku pêre bûn ve hatibûn ku dîtibû, êdî ew ji ji haspê xwe peya bûbû û bi peyatî bi ber wan ve çû. Ku Mîr Temir ji hinekî meşî, êdî di nîvê riya ku meşin de gihiştina hevdû û piştre çûna rû û destên hevdû û piştre ketina rex hevdû de û bi hev re çûn ku herine hundur û li hundurû bi hev re rûnihin. Dewrêş ji di rex wî de bû. Ew ji di rex wî de dimeşî.

Piştî ku hatina hundur û li hundurû ku hinekî bêhne xwe ji standin, êdî bi hev re bidest axiftinê kirin. Mîr Temir, li wir tişte ku hatibû serê wan ji mirovên li dora xwe re bilêvkir û hanî ser ziman. Mirovên li dora wî ji, di deme ku ew diaxift de, bi bal lê dihisandin. Bi balaka pir mazin lê dihisandin. Hişê xwe hemû didana ser wî û lê dihisandin.

Weke demekê ku Mîr Temir axift û rewş ji wan re bi lêv kir piştre ma sekinî. Mîr Temir ji wir çûna wan bahsa wê kiribû. Piştre çawa çûna wir û li wir çawa hatina pêşwazî kirin ji ji mirovên li dora xwe re hanî ser ziman. Weke demekê dirêj ji, deme ku bahsa wê rewşe ku ew çûn û gihiştina wir û li wir ew çawa hatina pêşwazî kirin kir. Li ser wê pir ma sekinî. Piştre bahsa wê deme ku ew çûn hundur û li hundur hatina ber hevdû û yê li cem siltên rûniştî bû û rabû ser xwe û ew şifa ku di ber wî de derxist û da qirika aqilmend. Ew rewş, rewşeke ku di deme bahskirinê de Mîr Temir bi hêrs dikir bû. Ew rewş, her timî bi wê jîn û zîndîya xwe di aqilê wî de bû.

Mirovên ku li wir bûn û mîr bûn ji, êdî çavên wan li ser Mîr Temir bû. Piştî ku Mîr Temir bahs kir û axiftina xwe bidawi kir û ma sekinî piştre ne bi gelekî re balên hewîrdoê çûna ser Mîr Temir. Ji wan balan ji, Mîr Temir fahm kiribû ku hizre wî ji bo demên pêş çiya û wê çî bike. Ji xwe deme ku mirov li gor kevneşopî dihizirî, ye ku bihata kirin kifş bû. Lê dise wan dixwest ku ji wî his bikin. Ev yek ji, her weha girîng bû.

Mîr Temir, di wê heyemê de ku wî axiftina xwe bidawi kir, piştê yekî ku di wê heyemê de di nav wan de bû û bizanebûna xwe ji aqilmendekî temem ji bû û navê Şêx Abdulrehîmê gir bû, hebû. Ew alimek ji bû. Di wê heyemê de, ku mîr Temir axiftina xwe bidawi kir, êdî wî mafê axiftinê girt û kir ku balên herkesekê li wir herina ser wî di wê heyemê de û axift. Deme ku axift, pêşî ye rast ku mirov bike di serî de çend gotin bigotin hanî ser ziman û piştê di axiftina xwe de pêde bû. Di serê axiftina xwe de bahsa kirina qanc û ya ne qanc kir. Bahsa zilmê kir. Bahsa ne erêkirina wê kir û li ber serî rakirina wê kir. bahsa Deme Birehim Xelîl kir ku ew çawa li ber nemrût rabûya. Bahsa hatina Decal kir ku çawa pişt wî re Nebî Îsa tê û li ber wî şer dike û wî tê dibe û piştê demeke aramiyê ji bo mirovahiyê hemû li dinyê divebe kir. Her weha hinekî dirêj axift. Piştê wî axiftina xwe weha girêda;

”Ne ez zanim ku mîrê min xwedî zanebûn a û zane ku di vê rewşê de wê çawa û çî bike. Lê di vir de farza li ser hemû mirovên li vir e ji ku li cem wê gotina ku ji bo piştê ji devê mîrê me derkeve. Ya bi rûmet ji bo me çiya? Ew divêt ku were kifş kirin. Ew divêt ku were kirin. Ma ku ew newê kirin, wê çawa û bi çî awayê li rûyê mirovên xwe meyîzênin?”

Wî ev gotin bi lêv kirin, lê piştê bahsa rewşên ku wê ji wir pêde bibin û di wan de li cem hevdûbûnê kir. Ev yek ji deme ku hanî ser ziman, ji demên berê û kevneşopîyên ku hene axift û hanî ser ziman. Piştî ku wî axiftina xwe wilo kir, piştê êdî ma sekinî û mafê axiftinê ji mirovên li dora xwe re berda. Ew mirovekî ku pir mazin bi nirx bû û rêzeke mazin ji jê re hebû di nav xalkê de. Ku wî çî bigota, weke wî dihata kirin, Her weha ew mirovekî ku mazin bû. Di deme ku ew axiftibû de, herkesekî li dorê, lê bi bal hisandibû. Wî di axiftina xwe de ji demên berê deme ku bahs kiribû ji, di nav axiftina xwe de bahsa Nebî Nuh û Birehîm Xelîl ji kiribû. Ji wan ji hinek mînaq di axiftina xwe de dabûn. Mirovên ku li wir li dorê bûn û lê dihisandin ji, mirovên ku mazin yên bizane bûn. Yên ku aqilê wan mazin bûn. Piştî ku wî axiftina xwe kir û ma sekinî, piştê yên ku wê bi axiftina ji mafê axiftinê girtin û axiftin û hizrên di serê xwe de ji dora xwe re ji civatê re hanîn ser ziman.

Mîr Temir, piştî ku wî axiftina xwe ye ku bahsa rewşê kir pêde, mabû bi bédeng û li mirovên ku di axiftin dihisand. Pir wastahî ji dihata berçav. Lê pir bihêrs ji dihata berçav di wê heyemê de. Dewrêş ji li wir li civatê rûniştî bû. Bavê Dewrêş Avdê û Birayê wî Sadûn ji li wir bûn. Ew ji li civatê rûniştî bûn. Dewrêş bi bédeng bû. Li mîran dihisand. Yên ku di axiftin, mîr bûn, aqilmendên zanebûn û mirovên ku mazin yên ku bi

aqil û hebûna xwe re derketibûbûna pêş bûn. Li wan dihisand. Bavê Dewrêş bixwe ji, car bi car diaxift. Wî ji car bi car mafê axiftinê digirt û diaxift. Lê Sadûn ji weke Dewrêş di cihê xwe de bi bêdeng sekinî bû. Îso ji li wir li civatê bû. Lê ew ji bi bêdeng bû. Ew ji wastaha bû. Ew ji wilo wastandî dihat berçav di wê heyemê de.

Mîr Temir, weke qadarekê di cihê xwe de dimêne sekinî bi bêdeng. Ji wî deng dernekeve. De ne, di nav civatekê de mîrek bi bêdengbûna wî ji bi wate ya. Vêca nexasim ku mirov li mala wî li qasra wî li civata wî rûniştî bê û ew bêdeng bê.

Ji ber vê yekê, balaka mazin çûbû bû ser wî di wê heyemê de. Weke ku ew di serê xwe de ketibû hizirna de. Weke ku wî di serê xwe de di wê heyemê de li ser tiştina hizir dikir. Weke ku deme ku axift wê ye di serê xwe de ku li ser dihizirî wê ji civata li dora xwe bêne ser ziman û bêje. Ew wilo di sekinî. Ew wilo di xwe de bi bêdeng di sekinî.

Mîr Temir, mîrekî mazin yê ku gotina li 36 aşîrên mazin yên kurdan û ku yên araban ji di nav de li wan du buhurand bû. Mirovekî wilo bû. Piştî wê rewşê, ew pir di hizirî. Wê çî bûba. Ew li ser gotinên ku Siltenê Osmaniyan jê re gotibûn li ser wan di serê xwe de dihizirî. Weke ku jê re gotibû bi tememî dev ji xwe berdîn û rewşên xwe radestî me kin. Wî wilo fahm kiribû. Ev ji weke mirinekê bû. Wî ji wilo di dît. Ku bi nêhteke baş ba, ji xwe ew gotin ji wî re ne dikirin û ew rewş ne didana jîn kirin. Demek ku nêhte wan ne baş a. Mîr Temir, ev yek di serê xwe de hizir dikir. Wê piştî wê re ji, êdî rehet ne sekin in. Mîr Temir ew ji hizir dikir û li ser wê ji dihizirî di serê xwe de di wê heyemê de.

Mîr Temir, weke qadarekê wilo di xwe de dihizirê û rewşên ku bûna di berçav de di buhurêne. Li ser wan rewşan di hizirê. Di wê heyemê de, li herêmê hinek komên leşkerên osmaniyan hebûn. Lê nediwêrîn ku herin û li nanvandan bimênin. Li navendan ji, mêrên aşîran awlakarî digirt. Ne dihiştin ku yekî xarîb were û bikeve nava wan de. Bi vê yekê re yekbûnaka ku li ser temenê ahlbûn û li ser temenê nêzî hevdûbûnê di nav kurdan de pir xurt hebû. Ji xwe ji demên berê, heta ku dem hatibû wê demê, ji ber gelek hêrîş û tiştên wilo gelek herêm hatibûn xuruxandin. Bi teybetî ji herêmên kurdên êzîdî pir mazin hatibûn xuruxandin. Gelek aşîrên wan bi pirranîyên wan ji holê hatibûn rakirin. Mîr Temir ji û mîrên ku di wê heyemê de li civata mîr Temir ji bûn, ev yek dizanîn. Dewrêş ji dizanî. Ji ber vê yekê ji hêrseke Dewrêş ye teybet li hemberê hêze Osmaniyan hebû. Wî hîç hij wan ne dikir. Ku wî li wan dimeyîzend û

çavên wî ew di dîtîn, êdî ew kirinên wan yên ku kiribûn û wî dîtibûn ji dihatina bîra wî. Bi vê yekê, êdî hêrsbûnak pêre çêdibû.

Ya rastî ku mirov bêje, ev hêrsbûna Dewrêş ye li osmaniyan ne tenê hêrsbûna wî bû. Ye kurdên ku hinek zanebûn di serê wan de hebûn ji bû. Li herême, bi destê wan gelek mirov hatibûn kuştin.

Mîr Temir, ku demeke dirêj li cihê xwe bi bêdeng dimêne, piştî mafê axiftinê digirê û hinekî dike ku bi axivê. Deme ku ew ji bo axiftinê xwe derdixe pêş, êdî di cih de bal diçina ser wî û êdî bêdengî çêdibe. Bal hemû diçina ser wî ku ka wê çî bêje. Ka wê çî gotin çawa ji devê wê derkeve. Ev yek girîng bû. Di wê demê de ev yek pir girîng bû. Mîr Temir, ku xwe ji bo axiftinê di cihê xwe de adiland, piştî mafê axiftinê girt û hinekî axift. Pêşî, deme ku ew axift, wî li ser rewşê ku bûya hinekî dî ji axift û piştî wî axiftina xwe hanî ser bavê xwe ku wî çî kiribû û çawa kiribû. Weke demekê ew li ser wî ji û deme wî ji axift û hanî ser ziman. Her mirovên ku li wir in, bi balaka mazin bidest lê hisandinê kirin ku ka wê çî bêne ser ziman û wê çawa bêne ser ziman. De ne, bi qasî ku deme ku mirov axift, mirov rast û pak axift û di cih de axift, wilqasî ji awayê axiftina mirov û avakirina hevokên mirov yên ku mirov pê hizre xwe têne ser ziman girîng a.

Mîr Temir, ne mirovekê ku nedizanî bi axivê. Wî pir dizanî ku bi axiftina. Zimanê wî ji xweş bû. Ku Mîr Temir demekê ji deme bavê xwe ye berê ji axift, piştî gotin hanî ser deme xwe û ku wê ji wir pêde çî bikin.

Mîr Temir, pêşî, cara pêşî deme ku axiftibû, hinekî li ser rewşê axiftibû. Nahaka ji piştî ku civata wî hinekî axiftibû û wî ji li wan hisandibû piştî wê kiribû ku hizre bêne ser ziman. Lê wê carê, ku axift, êdî wê ne ji rewş hanîna ser ziman axiftba, wê ji çî bê kirinê wê axiftiba. Ji xwe ev yek ji di wê heyemê de jê dihata hêvî kirin. Çavên her kesekê li wir li ser wî bû. Lê dimeyîzandin. Deme ku wî xwe ji bo axiftinê adilandibû, piştî ne bi gelekî re, êdî gotina xwe ye pêşî ji devê xwe derxistibû û axifti bû. Piştî ku weke sereke ji bê çend gotin ji wê rewşê dîse hanî ser ziman, êdî di gotina xwe de got ku "wê rewşê pir em êşandin, rûmete me bin pê kir. me qadr da lê berdêla wê, binpêkirina rûmete weke xelatekê dana me çêbû. Emê vê yekê bê bersiv nehêlin" û piştî weke axiftina xwe berdewam kir;

"De ne, win ji dizanî ku rûmet ji bo me pir girîng e. Ji bo weke nan û av a. Çawa ku mirov bê nan û av najê, bê rûmet ji em heta wilo ne jîna. Vêca ji nahaka pêde ma emê bijîn? Na nexêr, emê weke ku heta î ro em

nejîna, emê ji î ro pêde ji nejîn. Emê ji nahaka pêde li ser axa xwe, ku em berê çawa jîn bûna û me jiyana xwe daya berdewam kirin, êdî ji nahaka ji pêde, wilo bidina berdewam kirin. Ti pêxember ji bêrûmetiyê erê nakê û napejirêne. Win ji vê yekê dizanîn. Ma emê vêca erê bikin. Pêşiyên me heta nahaka ti carî erê ne kirin. Ji bo rûmet û şerefe xwe çûna mirinê. Ku çûna mirinê ji, gotina 'bila mirinaka bi rûmet û şeref ji bê û hwd. Wilo ji me re mîrete hiştina. Vêca nahaka ez bêjim, ku hewceyî pê nîna ku ev vê ji xwe ji were bêjim ji. Ji ber ku win dizanin. Lê ez nahaka tênime ser ziman, ji ber ku min hewcetî pê dît. Ji ber ku rûmete heta bin pê kirin. Evdara ku em nahaka lê na û jê na, pêxember ji jê bûna. Ma emê vêca vê yekê çawa erê bikin. Ne win ji zanîn ku wan çi mîrete ji me re berdan a. Emê ji wê mîreteyê bidina berdewam kirin. ..” ...

”Em li ser dewetkirina wan çûn, lê em rastî tiştêkî wilo hatin. Ma emê vêca vê yekê erê bikin. Dibêjina me, 'ka dest ji kevneşopîyên xwe berdîn û bindestiya me erê bikin. Ma emê vê erê bikin. Na, ti carî. Emê jiyana xwe weke ku heta nahaka hatiya wilo ji bidina berdewam kirin. Wê piştî vê yekê û kirinê re ji wê bikin ku werine bi ser me de. Lê emê li ber xwe bidin. Em, hêze me, di vir de ji ye wan bi gelekî re maztir û bêhtira. Emê divir de rê nadina ti kesekî. Wê ew ji vê yekê bibîn in. Tişte ku ez bêjim, her weha emê nahaka êdî awlakariya xwe bigirin. Emê rê nedina ti kirinên ku êdî bêne kirin. Emê bi serê xwe bin weke ku heta î ro hatiya. Wê ji î ro pêde ji wilo bê. Bila hêzên we hemûkan bigihina hevdû. Bila bi hev re bibina hêzeke mazin. Awlakariya herêmên xwe û bi hev re ji yên herêmên hevdû bi hev re bigirin. Li vir ji, emê wilo bikin. Me heta nahaka bi qasra romê re têkilî danî û bi wan re em meşîn. Me bi vê yekê qadr da. Lê ev yek nehata fahm kirin. Lê ji nahaka pêde wê ew têkilî nebe. Ev yek, wê ji î ro pêde bi me û wan re nebe. Rêveberîya me û ye herêmên me wê weke xwe dise wê bimêne û weke ku heta nahaka hatiya wê dise bi me bimeşê. ..” ..

Mîr Temir wilo got û ma sekinî. Piştî ku ew ma sekinî, piştê êdî weke qadarekê bêdengî di nav wan de bû û çêbû. Piştê ne bi gelekî re hinek mirovna ku ew ji weke wî mîr bûn û derên dûr hatibûbûna wir, mafê axiftinê girtin û maf dana Mîr Temir û gotin ”êdî weke ku te gotiya” û mana sekinî.

Ev yek, weke biryaraka ku dihata hildan bû. Mîr Temir pêşengiyê wê dikir. Ew mazin bû. Hêze wî hebû. Bawerî ji lê hebû. Bi vê yekê, wî gotina xwe digot û dida erê kirin. Mîr Temir, piştî ku ma sekinî, êdî piştê ku hinek mirovên din ji axiftin, piştê hinekî bêdengbûn çêbû. Di wê

heyemê de ji bala mêrên ku li civatê rûniştî bûn yê weke Dewrêş ji li Mîr Temir bû. Lê dimeyîzêndin. Weke ku ew çî bêje ji bo kirina wê amede bin lê dimeyîzêndin. Hem Mîr Temir û hem ji Mirovên li dorê yê ku rûniştî bûn ji, ev yek wilo ji wan û ji rûyê wan fahm kiribûn. Ew ji mirovna mêr bûn. Dewrêş, li civatê bû. Bala mirovên li dora wî hemûkan ji li ser wî bû. Ew mêrekî ku mêr bû, ma wê çawa bal ne li ser ban.

Piştî ne bi gelekî re êdî Mîr Temir, ferman da ku mirovên ku ji xwe qayîl û mêr hemû lev bigihine hevdû. Ku Mîr Temir wilo ferman da, êdî di cih de di demeke kin de mirovên ku li wir hebûn û mêrbûn hemû ji lev dicigihina hevdû. Ji xwe, hemû ji di wê heyemê de li wir bûn. Bi wê rewşê re ma ka kê ne li wir ba?.

Piştî ku demek têve çû û mirovên ku ji li wir bûn hemû levgihiştina hevdû, piştî, Mîr Temir ji, derketa ber wan û ji wan re got ku "divêt ku win awlakariya herêmê bigirin. Ji nahaka pêde heya ku hin hêrîş li herêmê bikin. Ev ji were rûmete ku win li ber wê bisekin in û wan bê bersiv nehêlin. Ji nahaka pêde bila heya we bi vê yekê ji hevdû hebe û bi hev re bin". Mîr Temir wilo ku got, êdî herkesekî weke ku ye ku wê bike û ketibû ser milê wî de fahm kiribû. Wilo tevgerêhe. Mîr temir ku wilo ji wan re got, êdî piştî ne bi gelekî re caraka din li civata bi mîrên li dora xwe levcivî û bi wan re li ser rewş û kirinên ku wê ji wê demê û kêlikê pêde bêne kirin bidest axiftinê kir.

-----oOo-----

Li herêmê, li her derî piştî wê rewşê re êdî rewşeke ku mirov bêje awarta bû afirî bû. Her kesek li ser lingan bû. Her aşîr û mirovên zane yê ku di nav xalkê de, ev rewş û kirin di rojeve wan de bû. Li ser diaxiftin. Tiştên wilo zû dihatina bihîstin. Ew mesele ji wilo zû hatibû bihîstin.

Mîr Temir, herême xwe kiribû biserê xwe di wê heyemê de. herêmên din ji wilo bûn. Ew sereke herême pir mazin bû.³⁶ aşîrên mazin pêve girîdayî bûn û li gor gotina wî tevdigerehan. Mirovekî wilo gotina wî wê giranbê. Gotina wî ji giran bû. Piştî ku wî wilo biryar dabû, êdî wê biryardayinê xwe li gelek gerêmên din yê kurdan dabû nişandin.

Piştî ku wilo bûbû, êdî ew rewşê ku wilo bi serê xwe afirî bû, piştî xabera qasra mazin ye osmaniyan ji jê çêbû bû. Ew ji, piştî ku ew rewş diafirê û xabera wan jê çêdibe, piştî levdicivin ku ka çî bikin dise rewşê weke berê bikin. Bi xwe ve girê bidin. Lê êdî wilo wê neba. Qasra osmaniyan, li ber wê rewşê çara ku dîtibû, serî li zorê bide. Artişaka

mazin dide amede kirin ku pê bide ser herêmên kurda. Lê deme ku ew rewş afirî bû, hinek aşîrên kurdan çend ku hê bi wan re gavên xwe diavêtin ku wilo dihatina xuyakirin ji, lê ew ji êdî di xwe de di hizirkirinekê de bûn. "Osmaniyan ji wan alîkarî xwestibû, lê wan gotibû 'na' di wê demê de." Osmaniyan piştê kiribûn ku bi xwe herina bi ser kurdan de. Ew hêzên xwe yên ku dişênin bi ser kurdan de. ji çend destan ve dişênin. Hinek destên wan yên artişê ku dikevîne tevgerê de têne hin herêmen kurdan û ku rastî hin li berxwedanên mazin tên û windahiyên mazin yên dîrokî didin, êdî piştê dev ji şandina hêzê bi ser kurdan dibêjin.

Rewşê di hebûna xwe de didina sekinandin. Lê rewşê êdî ne weke berê bû. Li herême Mîr Temir wan ji, li herêmê hin aşîrên araba hebûn. Ew ji bi Mîr Temir re bûn. Lê tenê aşîra Gêsa ji ber ku hinek pîrsgirêk di naqabîna wan de bûbûn, êdî ketibûbûna ber hevdû de. Lê wê rewşê ketîna ber hevdûbûnê de weke ku wan ji ne dixwest. Wilo rewşê dihata berçav.

Li herêmê ku ne bi tememî li herêmê ji bin, hinek aşîrên tirkmanan ji aliyê qasra osmaniyan ve berê wan dabûbûn wir. Lê ew ji ne ketibûbûna herême de. Bi gotin û kirina Qasra mazin ye osmaniyan, ew aşîr ji li cihekê li nêzî aşîra Gêsa hatibûbûna bicih kirin û kiribûn ku bi aşîra gêsa re bikevîne têkiliyê de. Her weha ew dihatina bi rê ve birin. Osmaniyan, nediwêrî ku hêzekê bişêne wê herême. Hinek hêzên wan yên ku ne biçûk bûn ku di herêmê ve ji çûbûn û rastî kurdan hatibûn, êdî rastî hêrişê hatibûn û gelek windahî dabû bûn. Bi vê yekê, êdî çûna bi ser Milan de bi ser Mîr Temir de sekinî bû. Lê Qasra Osmaniyan dev ji çûna bi ser wî de ku wî bidina ardê ne berda bû. Li riyaka ku wî bidina ardê digerahan.

Lê Mîr temir ji, ne mirovekî hesan bû. Wî li herême xwe bi hêzeke mazin awlakarî dabûbû çêkirin. Dewrêş ji li wir bû. Dewrêş, ku navê wî ji dihata bihîstin, êdî yên ku xwestina çûn bi ser wir de di serê wan de heba ji, êdî bi şûn de gava diavêtin. Gelek herîş heta wê demê tenê Dewrêş bi şûn ve dabûn. Wilo êdî di nav kurdan bi xwe de dihata vegotin ku "heta ku Dewrêş li cem Mîr Temir bê, wê ti kes di aqilê xw de ne buhurêne ku herê bi ser wî de". Wilo dihata vegotin. Dewrêş sûwarê Hedham, ma kê karibû ku wî bide ardê. Weke baweriyekê bi dewrêş re di nav xalkê de çêbû bû ku "deme ku ew li pişte haspa, êdî ti kesek nikarê wî têk bibe". Wilo dihata vegotin di derbarê wî de.

Mîr Temir, piştî ku ew rewşê jîn bûbû, piştê, êdî bidest avakirina hêze xwe ye herêmî kiribû. Mîr Temir, hêzeke ku karibê herême xwe hemû

bike bin awlakariya xwe de dida ava kirin. Ev yek, ji gelek aliyan ve, ji aliyê qasra osmaniyan ve dihata şopandin. Ji herêmê dem bi dem agahî diçûna qasrê. Bi vê yekê re, êdî piştire ew ji ketibûbûna nav tevgerekê de. Wan ji di nav xwe de nîqaş dikir ku ka wê li ber Mîr Temir çi bikin. Mîrê bota ji, weke ku di nav xalkê de dihata vegotin li cem wî bû. Ew piştgir dikir.

Mîrê bota, her dayimî mirovên ku j bo agahîyan diçûna herêman û divegerehana cem wî hebûn. Yên ku diçûna cem Mîr Temir ji hebûn. Sûwarên ku sûwarê mîrê bota bûn ji, j girêdana xwe ve kifş bûn. Ku ew di derekê ve diçûn, êdî dihata gotin ku 'haa meyîzênin wa sûwarên mîrê bota na'. Wilo ji bo wan dihata gotin.

Piştire, ku bi ser wê rewşê ve demek di buhurê, êdî hinekî weke ku bêdengiyak dibê. Piştî wê tevgerehe qasra osmaniyan wê artişa ku kiribûna tevgerê de ku wê ji têkçûnaka ku ji her alî ve ji kurdan hêriş lê dibûn û xwaribû piştire, êdî demeke weke deme bêdengiyê li herême dest pê kiribû. Herkesekî digot ku 'ev bêdengî bêdengiya berî tûfana ku wê werê ya'. Wilo dihanîn ser ziman. Lê ka wê çi bûba ji, êdî ne dihata zanîn. Lê Mîr Temir ji, hêzeke mazin ye herêmî di bin destê xwe û serfermandiriya xwe de dabû ava kirin.

Dewrêş, li cem wî bû. Dewrêş, ji xwe deme ku dihata gotin ku ew li cem wî ya, êdî ti kesekî û hêzî bahsa çûna bi ser wî de ne dikir. Çavên her kesekî ji Dewrêş di tirsahan. Dewrêş bi hebûn û navê xwe ji mirov diltirsandî dikir.

Piştire, hin bi hin dem du buhurt. Dewrêş ji li cem mîr bû. Li civata wî bû. Lê gelek caran ji li wir li cem wî ne dima. Ew diçû nêçîre xwe. Piştî wê rewşê re ku weke demekê ji bo ku mîrê xwe bi tenê ne berdê ne diçû ti derî ji cem wî. Lê piştire dise bidest wê çûna xwe kiribû. Ew diçû nêçîrê û dihat. Lê car bi car bi car ji çavên wê bi Adûlê diket. Adûlê, di dilê wî de cih û war girtibû.

-----o0o-----

Dewrêş, piştire weke demekê wilo dema xwe di buhurêne. Lê malê ya. Bavê wî ji li cem wî ya. Ew ji kal bûya. Lê hê wilo zêde kal ji nebûya. Hinekî li serxwe bûna wî ji heya. Ew ji ku mirov lê dimeyîzend, weke mirovekî zane, weke yekî ku ji mîran ne kêmtir û asîltir di civata mîr de xwedî cih bû. Ew wilo dihata nas kirin.

Di wê heyemê de, ew dem weke demeke evdû girtinê li cem hevdû li berçavan sekinandinê dihat dîtin. Avdê bavê Dewrêş, mirovekî ku mêr

bû. Wî di deme xwe de pir şer û pevçûn bi taneserê xwe bi qizînçkirinê bidawî kiribûn. Ew wilo navê wî ji hebû. Navê wî pir mazin bû. Navê wî ku dihata bîra mirov; mirov, ew mêreniyên wî ji dihatina bîra wî. Her weha wilo bû. Ew mêrekî mêr bû di deme xwe de.

Di wê heyemê de, di deme ku Mîr Temir artiş ava kir bû, êdî ew ji li cem wî bû. Hebûna wî ji ye li cem wî sekinandin ji, baweriyak dixista dilê mirov de. Bi vê yekê, ew mazinatiya wî hebû. Lê piştî ku ew rewş bûbû û piştî ji, bi ser demek ji çûbû bû, êdî wilo ti deng û meng ji ku derneketibûn, êdî weke ku wê êdî ti tiştê nebe, ev yek bêdengî dihata şîrove kirin. Wê bêdengiyê êdî weke ku bi wê yekê dibû sedeme hinekî xwe berdanê ji di nav mirovan de. Lê di rastiyê de, qasra osmaniyan ne wilo bû. Ew di nav tevgerê de bû. Ew, bi wan aşîrên tirkmanan yên ku berê wan dabûbûn herême û li nêzîkî aşîra ku bi aslê xwe arab bû Gêsa hatibûn bicih kirin. Di nav wan de ji bi hewldan û destwardana qasrê ji, çûn û hatinê dest pê kiribû. Di wê demê de tenê wilo rewşek hebû. Di serî de, deme ku ev yek wilo bûbû, ti kesekî wilo zêde ji wê yekê û çûn û hatin ti şik û gûman di serê xwe de ne girtibû. Her kesekî ew çûn û hatin, weke çûn û hatinaka asayî di nixand. Wilo dihata berçav. Lê li herêmê, piştî ku demek têve diçê, û ku hinek komên aşîrî yên ku bi aslê xwe tirkman bûn berê dana wir çûbû, êdî piştî ku xaber ji Mîr Temir re hat, êdî hinek hizîrên bi şik û gûman dio serê wî de rûdan. Êdî ew hinekî di serê xwe de bidest hizîrandinê kir.

Li herêmê, ku mirov ji rahyê hinekî bi ber Şamê ve diçû, mirov hingî rastî gelek komên konan yên ku nû hatibûn û bicih bûbûn û vekiribûn dihat. Ew rewş, hin bi hin li herêmê bidest bêhuzurîyan dike. Hin bi hin di civatên Mîr Temir de ji ev yek têne ser ziman. Mîr Temir ji deme ku jê re têne ser ziman, hinekî bi hizîr dibe.

Lê ew di xwe de ji wê hêze xwe ye ku weke artişê daya ava kirin ji pir mazin bi bawer a. Baweriyaka wî ya pir mazin heya. Ji hêze wê artişa wî ya ku wî daya ava kirin, ti şik û gûmanên wî nîn in. Ti şik û gûmanên ti kesekî ji nîn in. Her weha hinek şik û gûmanên ku werina ser ziman di wê heyemê de nîn in.

Her kesek ku Mîr Temir ji di nav de pir mazin bi rehetî tevgerîn çêdibe. Her kesek wilo ya. Herkesek her weha bi bawer a. ..

-----o0o-----

Dewrêş û Adûlê ji di wê rewşê de li gor rewşê diçûn û hatinê de na. Adûlê jinaka ku pir bîaqil bû. Wê bîaqilê xwe gava xwe diavêt. Deme ku

rastî Dewrêş dihat ji, weke Dewrêş wê ne dihişt ku ti kesek wan bibîn e. Bi baldarî di derbarê wê rewşa xwe de tevdigerehan. Lê rojekê deme ku weke her roj, ku Adûlê sewîlelê avê didêne ser milê xwe û diçê ku herê ser kahnîyê û hinek av bêne ji mal derdikeve. Di wê heyemê de deme derketina Dewrêş a ji. Dewrêş ji, ji malê derdikeve û bi çolan de diçê ku herê nêçîrê. Ew mirovekî ku nêçîrvanekî pir baş bû. Ku dikir ku herê, wê li Hedham sûwar bê û wê bikeve riya xwe ye ku têre diçê de û wê bike ku bapîsok ji ber lingên hasp herê û wê çê. Ew her weha wilo diçû. Haspê ti kesekî weke yê wî ne bi baz û xurt bû. Ku Dewrêş bi Hedham re diketa şerna de, hedham ji weke mirovekî di şer de bi tevger bû. Ti kesekî wêra ne dikir ku xwe nêzîkî wê kiriba.

Sûwarê hedham Dewrêş, bi wê pir mazin xurt bû. Hedham, Tenê Dewrêş nas dikir. Ji wî pêve ji ne dihişt ku ti kesek nêzîkî wê bibe. Her weha ji xwedî xoslet bû.

Dewrêş ji, weke ku dizanî ku wê Adûlê di kîjan demê wê herê, di wê demê de li haspê sûwar dibû û diçû ku herê nêçîra xwe di wê heyemê de. Wilo di wê rewşê de Adûlê ji û Dewrêş ji demekê di buhurênin. Lê piştî demeke wilo dirêj êdî bi ser ve naçê û hêdî hêdî êdî hinek xûf ji bû wan dikevina dilna de ku ew hij hevdu dikin. Pêşî, xûf dikeve dilna hevalna wê de. Lê ew ji, tenê weke hin gotinna di ber wê re diavêjin û hwd. Ji wê pêde ti tiştêkî dî di wê heyemê de ji Adûlê re nabêjin. Adûlê, jinaka ku ji biêmin a. Baweriya wê li şaxsiyeta wê ji heya. Ew mêran ji ku cihê wê were li ser xwe re nabîne.

Bi wê rewşê, weke demekê ew ji wê rewşa di buhurênin. Lê çend ku dem têve diçê, êdî hin bi hin bahsa Adûl û Dewrêş bi hev re tê kirin. Di nav havokekê de navê herdûkan êdî bidest derbaskirinê dike. Ev yek, ji bala mirovên ku his dikin êdî naravê. Lê heta wê demê ne Dewrêş ji ti kesekî ti tiştêk hanîya ser ziman û bahsa kiriya û ne ji Adûlê ti tiştêk hanîya ser ziman û bahs kiriya.

Adûlê, keça mîr Temir a. Her gotinaka ku di derbarê wê de bê ser ziman, wê di cih de bê his kirin. Wê ji aliyê xalkê de zû pê hisandin bibe. Her kesek wê pê bihisihe. Ew ji vê yekê dizanîn. Dewrêş, hingî mirovekî ku ji xwe bifihê e, di wê rewşê de pir bi baldarî tev digerihe. Yek ji di wê rewşê de ku gotinakê bixwezê bêne ser ziman ji, êdî nikarê û an ji newêre bêne ser ziman. Her weha divê ku mirov vê yekê ji bi teybet bêne ser ziman. Lê êdî di serê mirovan de û hevalna wê tede weke ku hinek gûman tevdigerihin. Lê deme ku wilo dibe û mirov hinek ji wan bi şik dibin, êdî ku li wan dimeyîzênin û ku di wan de nêzîkatiyaka pir bi rehet

dibînin, êdî ew ji di serê xwe de dibêjin ku ka galo ma ev hizirkirina me rast a. Wê pirsê êdî ji xwe dikin. Ji ber ku Ne adûlê ti tiştêkî wilo di xwe de dide der û ne ji Dewrêş dide ber li berçav. Bi vê yekê, êdî wilo demek di buhurê. Lê rojekê Bavê Dewrêş ji ku rojekê li derve ya û dibîne ku wa Adûlê rahişt a sewîlê avê ku herê devê kahnîyê û hinek av bêne û ku di wê heyemê de ji Dewrêş ji li ser hedham ku dike ku bapîsok ji ber li lingên Hedham herê û bi lez û baz baz diçê, êdî ew ji bala wî diçê ser wan herdûyan. Lê ew tenê bala wî diçê ser wan. Ew hingî hinekî di serê xwe de dihizirê..

Bavê Dewrêş, ku wî wilo dibîne û Adûlê ji wilo di wê rewşê de dibîne, êdî tiştin diçina ber dilê wî di wê heyemê de. Lê ew dimêne sekinî di cihê xwe de. Ti tiştêkî nabêje. Di wê heyeme ku ew wilo dibîne de, hingê, hingî mirov ji li dora wî hene. Ew mirov ji, bala wan, hingê, diçê ser Avdê û kurê wî derweş. Ew wilo xwe didina nîşandin. Lê Avdê ku kurê xwe wilo dibîne, êdî tiştin diçina ber dilê wî. Ew di wê heyemê de bi mirovna ku li dora wî bûn. Bi wan re diaxift. Lê piştî ku wê rewşê wilo bi kurê xwe re dibîne, êdî hinekî di xwe de dihisêne û dihizirê. Di serê xwe de di hiizîrî. Mirovên li dora wî ji ji xwe re û ji wî re diaxivin. Lê ew di serê xwe de ji wan û ji axiftina qût bûya. Ew di serê xwe de çûya derna din. Ka çûya ku derê di wê heyemê de ku di serê xwe de di hizirî.

Avdê, ne tenê mirovekî ku mêr bû û weke mîran bû. Ew mirovekî k biaqil ji bû. Car bi car ku ew di civata mîr d diaxift, gotinên ku ji devê wî derdiketin ji, weke gotinên şîret mirovan di serê xwe de digrtin. Ew her weha mirovekî ku gotinên wê bi şîret bûn.

Mîr Temir bixwe ji, heta wê demê û kêlîkê, ku biryarak bida û an ji wê tiştêkî ji bira, bê Avdê ku pêre biaxivê û ye di serê wî de zanibe ne dikir. Her weha ew wilo bû.

Evdê, mirovekî ku hij mîr ji dikir. Ji bo wî gelek caran çavên xwe ji mirina xwe re ji miç kiribûn û çûbû mirinê. Ew weke yekî çavreş ji bi vê yekê dihata naskirin. Ew mirovê ku mirina xwe da berçavên xwe û keta rewş û şeran de, ew mirov mirovekî ku çavreş bû. Her weha jê re dihata gotin di nav xalkê de. Bi teybetî ji, ji mirovên mêr re ji ev gotin dihata gotin. Her mêrekî mêr, mirovekî ku çavreş ji bû.

Mirovê çavreş qadrekî wan yê ku bêsinor hebû. Ji wan re û ji gotina wan re rêzeke mazin di hata nîşandin. Di deme ku ber wan dihata axiftin ji, mirovên ku diaxiftin, li gotin û peyvên digotin pir bi bal dikirin. Her weha vê yekê ji mirov divêt ku bi teybetî bêne ser ziman. Mirov, ku mêr bû, wê çawa bike? Mirovê ku tîrsa wî ji canê wî bû, wê nikaribe

mêreniyeka mazin bide nîşandin. Ev yek ji, her weha weka xalaka pir girîng e di mêreniyê de.

Mêrenî, weke ku Avdê carna di nav civatê dihanî ser ziman, di her demê de divêt ku mirov karibe wê bike. Di her demê de, heta ku dinya heya, wê rewşên ku mirov divêt ku têde mêreniyekê bide nîşandin û bike wê hebin. Avdê, deme ku li civatê dirûnişt, her weha ev yek dihanî ser ziman. Di deme ku dihanî ser ziman de ji, bi gotina mêreniyê re hinek gotinên ku ti carî neyêne ji bîr kirin yên weke şîret dihanîn ser ziman. Gotinên wî, di serê mirovên ku li dora bûn de cih digirt. Piştîre ku civat jê belav dibû ji, di jiyane de xalkê ji hev re digot ku "avdê halo got û avdê wilo got".

Avdê, di wê demê de deme ku kurê xwe wilo dîtibû, êdî di serê xwe de ketibû hizir de. Ew di serê xwe de li ser tiştina di hizirî. Lê ka li ser çî di hizirî di wê heyemê de ne dihata zanîn. Yên ku li dora wî bûn ji, ji xwe re û ji hev re diaxiftin. Di wê heyemê de ji wan wêya ku Avdê li wan dihisêne. Lê Avdê di serê xwe de weke ku hisa wan ji ne dikir di rewşekê de bû. Her weha wilo di rewşê ku têde pir bi hizir bû di serê xwe de bû di wê heyemê de. Lê ka ew di serê xwe de di çîrewşê û hizirê de bû. Ew ji di wê heyemê de ji aliyê yekî ji wan mirovên li dora wî ne dihata zanîn.

Wilo di wê rewşê de, bi axiftinê re demeke dirêj ew bi hev re dibuhurênin. Piştîre bi qadarekê re êdî yek ji wan mirovên ku li dora Avdê rûniştîya, farq dike ku Avdê di serê xwe de weke ku ne li wir a. Ew ku wilo farq dike, êdî bala waî diçê ser Avdê û lê dimeyîzenê. Lê hevalên wan yên ku li wir bûn û bi hev re diaxiftin ji, ew ji piştîre bi qadarekê re wê rewşê farq dikin. Piştîre ku herkesek wilo Avdê di wê rewşê de farq dike, êdî yek ji wan xwe nagirê û ji Avdê di pirsê ku ka çî di hizirî. Avdê bersîveke ku ji aqil dide yê ku pirs jê kir û pirsî ku ka di serê xwe de çî di hizirê. Evdê, her weha dibêje; "ez di serê xwe de hinek demên berê yên ku min bi mîrê xwe re jîn kirina bi bîr hanî. Di serê mîn de ez li wan hizirîm. Deme ku ez hizirîm ji wan rewş û demên ku ez li ser hizirîm, ez di serê min de birina demeke dî ji nahaka. Ew dem ji, deme ku pir kevn bû. Heyemeke ku pir ji berê bû". Avdê weha got û ma sekinî. Piştîre ti gotinên din ne kirin. Lê piştî ku ma sekinî, êdî weke ku hinekî bi hazn bû. Mêrek ku hazinî, ew hazinandina wî pir di serê mirovên li dora wî de cih û war digirê û piştîre nayê ji bîr kirin û her timî ji êdî tê gotin ku "ev mêrê wilqasî mazin û wilo biaqil di vê heyemê de bi hizir bû lê ka li ser çî bi hizir ne hata zanîn".

Avdê, di wê heyemê de pir bihizir bû bû. Piştî ku ew li hevdû rûniştî bi civat heya demeke dirêj ji dimênin û ku piştî bi hev re dirabin û jev ji divaqatihin û herkesek êdî diçê mala xwe ji, êdî ku Avdê ji tê malê, êdî wilo bi hizir tê malê. Di wê hizre xwe de tê malê. Ku tê malê ji, ew hizirkiirna wî bala malîyan ji dikşêne ser xwe di wê heyemê de.

Avdê ku hata malê, êdî li malê ji hinekî li ser cihê xwe rûnişt û ew hê ji bihazn bû. Wê carê ji, ku ew wilo bihazn bû, êdî xatûna ew hizirkirina wî ya bihazn bala wê dikşêne û tê cem wî û jê di pirsê ku ka çima wilo di xwe de di serê xwe de bihizir a. Ew pêşî, deme ku wilo ew jê di pirsê, êdî ew bi bîndeg tenê hema wilo lê dimeyîzêne. Lê bi bîndeg lê dimeyîzenê. Di wê heyemê de ti gotin ji devê wî dernekevin û ti axiftinê ji wê re nakê. Lê bi wê rewşê xwe ye bi hazn hizirkirina xwe di serê xwe de erdewam dike. Piştî ku Xatûna wî jê pirsî û wî re bersive neda wê, êdî wê ji di serê xwe de hizirkir ku tiştê di serê wî de heya lê nabêje. Lê ka wê kengî bêje. Ku bêje wê kengî bêje.

Piştî ku weke qadarekê têve diçê, piştî dem ji ku hinekî di têve diçê, êdî ku xatûna Avdê ji farq dike ku ew wê ji wê re ti tiştî di wê heyemê de ne bêje, êdî ew ji di wê heyemê de bi tenê dihêle û derdikeve û diçê ku herê hinek karê xwe bike. Lê di serê wê de ji weke ku hinekî meraq pêre çêbû bû. Wê ji meraq kiribû ku ka çî di serê Avdê de heya, ku jê negot.

Piştî ku hinekî di ji dem têve çû, êdî hinekî ro dereng bû û çû ku herê ava. Lê hê neçûbû bû ava. Lê li berçûna ava bû. Ku hinekî di dem têve çûba, êdî wê ro ji biçûyana ava. Ku ro çû ava êdî wê şîv hatiba berwan û wê şîva bixwaran.

Lê di wê demê rojê de ji, pir kar û bar heya. Sawal ji ber ku ji çolê tê malê û êd bi dohtin û êm dayîna wan re, êdî karekî mazin yê malîyan derdikeve holê. Axlabe ji, karê dohtinê Jin dîkin. Lê karê êm dayîne ji bi şivanan re zilem dîkin. Her weha ev yek ji, weke karekî ku her roj wê bikiran bû. Herkesekî karê xwe dizanî. Herkesekê dizanî ku wê çî bikira. Deme ku Zelalê ji ji cem Avdê rabû, her weha hinek kar û barên ku li hêvîya wê bûn hebûn. Ew deme ku çû û derket, êdî di cih de dest avêta karê xwe û bidest kirina kar kir. Ew kar ji her weha ev kar û barên malên yê bi sawêl re bûn.

Xatûna Avdê, ku ji cem wî çû, weke qadarekê li derve bi kar û barê ku kir ve ma. Piştî ku hinekî dem bi kar derengbûnê ve çû, êdî wê kar berda û hat ku were û şîvê amede bike. Kar ji yê ciwan re hişt. Ji keçan re hişt.

Deme ku ew hata hundur, êdî piştî re ne bi gelekî re dise çavên wê bi Avdê ketin û dît ku wa ew hê bi hizir a. Lê wê carê wê dev ji karê xwe yê amedekirina şîvê ne qaraha û ne çû cem wî. Wê di serê xwe de hizir kir ku hinekî piştî herê. Piştî ku herkesekî şîv xwar, êdî wê dem ji wan re hinekî ji bo axiftinê heba. Lê piştî şîvê ji, ku Avdê dihat malê zêde wilo li malê ne dima. Ew di cih de derdiket û diçû civatê. Diçû civata mîr. Civat mîr ji xwe her timî li dar bû. Mirov, her timî li dora wî û civata wî hebûn. Ku dibû şev êdî li dora civata mîr levgehana hevdû pir mazin dibû. Mêrên mazin û yên zane, hemûkan ji rê digirtin û diçûna cem mîr û li cem wî li civata wî di rûniştin. Ku çî bûba û wê bûba ji, li civatê dihata ser ziman. Bahs dihata kirin. Bi vê yekê, êdî axiftin di nav wan de çêdibû. Ku şevêkê ji Avdê ne li civata mîr ba, wê li sedeme wê bihata lêgerîn. Her weha ev yek wilo bû. Ji ber vê yekê ji ba, Avdê rê digirt û diçû civata mîr. Wî nedihîşt ku ti gotin bêne mîr û ser wî. Her weha ji vê yekê re pir bi xisasî tevdigereha. Avdê mêrê berê, ma ku ne çûba civatê û lê ne amede ba, ma qey çêdibû. Na çenedibû. Divîyabû ku ew ji li wir ba. Wê li civatê, çavan li wî geraha ba. Wê ku ew ne li wir ba, wê hatiba pirsîn ku çima ew ne li wir a. Ev yek wilo bû. Avdê, heta wê demê ji vê yekê ve û ji aliyê mêreniyê ve ne li xwe û ne ji li mîrê xwe ti gotin ne hanîbû. Wî her timî ya rast çî bû ku li gor wî, kifşkiribû û kiribû. Mêr ku tê got, divêt ku mirov zanibe ku aqilê wî ji divêt ku temem bê. Ev yek ji, weke xosletekî ku mêreniyê dihat xwestin bû. ..

Piştî re bi qadarekê re ku hinekî dî ji dem têve çû, êdî reş keta ardê de û êdî şîv ji hata amede kirin li ardê û piştî lê levgehana hevdû ku bixwûn. Avdê, ku şîv amede bû, çû ser şîvê û rûnişt. Lê wî ew bédengiya xwe di wê heyemê de ji xira ne kir.

Avdê, piştî ku şîv ji amede bûbû, piştî hat û li ser şîvê kir ku rûnihê. Dewrêş ji hatibû malê. Ew ji hatibû malê lê li derve bû. Li derve disekinî. Piştî ku deme xwarina şîvê hatibû êdî ew ji hatibû hundur û çûbû cem bavê xwe û rêze jê re dabû nîşandin û li cem rûniştibû. Piştî ku ew li cem rûnişt, piştî êdî yên din ji hatin û bi hev re bidest xwarina kirin.

Lê deme ku Dewrêş hata hundur, bavê wî Avdê pir bi bal lê meyîzend. Dewrêş ji deme ku bavê wî wilo lê nerî ew nerîna wî farq kir. Bi wê yekê re bala wî ji çû ser bavê wî. Lê belê wî ti deng ne kir û ti tiştêk negot. Weke ku li bendî axiftina bavê xwe ma. Bavê wî meyîzendi bû. Qey wê suxrak daba pêşîya wî. Qey wê tiştêk jê re bigota. Qey wê gotibayêde ka vê karî ji min re bike. Lê wê çî gotiba ji, di wê heyemê de wî negotibû. Piştî ku Wilo bi wate Avdê li kurê xwe Dewrêş nerît, piştî

n bi gelekî re ku Dewrêş di xwe de fahm kir ku wê êdî bavê wî neaxivê, êdî weke ku kir ku biaxivê. Wilo wî li xwe hanî der. Lê çend ku wî wilo li xwe hanî der ji, wî axiftin ne dikir û ma sekinî di wê heyemê de.

Piştire ku li ser şîvê rûniştin bû û bidest xwarina şîvê hata kirin, êdî piştire ne bi gelekî re gotin bi gotin ji ba, hin axiftin di nav wan de bû. Lê wilo zêde li ser xwarinê axiftin ji ne dihata kirin. Bi teybetî ji li ber mazinan ne dihata kirin. Li bendî wan dihata sekinandin ku ew ku bêjin hin gotinna bêjin û yên ku li dora wan in li wan bihisênin. Di wê heyemê de ji, ku hin deng ji Dewrêş û Sadûn derketibûn ji, lê wilo zêde deng ne dabûn. Ew ji bendî dengê bavê xwe bûn. Lê bavê wan ji bi bédeng bû. Ew ji di serê xwe de bi bédeng bû. Piştî ku wilo hata dîtî û fahm kirin ku Avdê hinekî bi hizir a, êdî hata fahm kirin ku tiştin di serê wî de hene. Lê yekî ji di wê heyemê de di xwe de nedît ku jê bi pirsê ku ka çî di serê wî de heya. Tenê li bendî wî mana sekinî. Avdê, ji xatûna xwe re her dayimî ya di serê xwe de digot. Lê wê deme ku wê ji jê pirsî bû di deme berê amekirina şîvê de, wî ji wê re ji ti tiştê ne hanîbû ser ziman di wê heyemê de.

Piştî ku xatûna wî jê pirsî bû û ew bédeng mabû, êdî wê ji nedabû ser wî. Ew ji, di wê heyemê de êdî li bendî wî axiftinê mabû. Ew ku tiştê pêre heba, muhaqaq wê bigota. Lê ka kengî wê bigota ji ew xwûdê dizanî.

Weke qadarekê wê rewşe wan berdewam kir. Piştire şîv xwarin bû û piştire ku Dewrêş ji di rex bavê xwe de kara çûna civata mîr Temir hata kirin. Li wir nahaka mirov hemû levgihiştina hevdû û nahaka bidest axiftinê kirina ji. Piştire ne bi gelekî re wan ji kara xwe kir û çûna qasra mîr. Ku Avdê rabû ser xwe, êdî Dewrêş ji pêre rabû ser xwe. Deme ku ew herdû rabûna ser xwe, ne dibû ku Sadûn an ji ahlên malên yên din yên ku li wir amede bûn rûniştî maban. Ew ji êdî rabûna ser xwe di wê heyemê de. Ku rabûna ser xwe, êdî Avdê weke mîrekî da xwe û yên li wir dana dora wî û dana devê dêrî û kirin ku herina civata mazin.

Piştire ku rabûna ser xwe û ji hundur derketin ji, hê ji, Avdê bi hizir bû. Ew hinek tişt di serê wî de hebûn, ku ew pir mazin li ser di xwe de bihizir bû. Ev yek pir baş di wê heyemê de ku mirov lê dimeyîzend, mirov di dît û fahm dikir. Ku ji hundur derketin û ketin ser rê de, êdî ne bi gelekî re ku hinekî bimeşê diçin, êdî digihine berqasra mîr. Ku gihiştina qasra mîr ji, êdî berqasrê ji, êdî hê ku ne ketina qasrê de ew çûn û hatina ku dibû hata kifş kirin. Ji wê çûn û hatinê di hata fahm kirin ku civata mîr mazin li dar a. Ji ber ku yên ku suxatî dikirin pir bûn. Pir diçûn

û dihatin. Avdê ku gihišta berqasrê, hê ku ne gihiştî qasrê ji dûr ve hata kifş kirin. Ku hata kifşkirin, êdî hê ji dûr ve hinek mirovên ku ew kifşkirin bi ber wî û yên pê re hatin û ew pêşwazî kirin. Piştî k li ber deriyê qasrê gihiştina hevdû, êdî piştî silav dana hevdû û ku dest ji dana hevdû, piştî bi hev re dana rex hevdû û çûn ku herine hundur û li civatê rûnihin. Deme ku çûn û ketina hundur de ji, êdî dîtin wa heyloo civat çend mazin a. Wa gelek mirov wê lê rûniştî na. Piştî ku ew ketina hundur de, êdî ji aliyê civatê ve ew ji hatina kifşkirin û ji ber wan rabûna ser xwe û piştî ku ew dana rûnandin, ew ji bi wan re rûniştin. Dewrêş, deme ku bavê wî rûnişt, ew ji rex de rûnişt. Dewrêş, lê cihê ku ew lê rûnişt pir dikete berçav de. Bi teybetî ji dikete berçavê mîr de.

Dewrêş, mirovekî ku li ser xwe bû. Pir li xwe û levhatî dihata dîtin. Ku ew ji li civatê rûniştin, piştî êdî dise weke berê axiftina civatê ji cihê ku mayî berdewam kir. Piştî ku dise axiftinan dest pê kir, êdî bi çend gotinan ji ba, Avdê ji tevî axiftinan bû. Lê ew di wê rewşê de ji bi hizir dihata berçav. Ew ji çavan ne diravî. Lê civat diaxiftinê de germ bû û yên ku di axiftinê de xwedî zane û hûner ji bûn ketibûbûna devrê de û diaxiftin. Yên ku dengê wan pir xweş ji bû hebûn û ew ji li bendî mafhildanê bûn. Ew ji mafê gihišta wan, êdî wê ketiban devrê de û bidest gotin û vegotinê kiriban.

Civat ji civata mîr maztir û bi hizirtir nîn a. Civata wî, her timî bi hizir a. Mirovên zane û yên biaqil, her timî li civata wî bikom amede bûn. Di wê heyemê de ji wilo bû. Di wê heyemê de ji, gelek mirovên ku bizane bûn di civatê de amede bûn. Ew ji diaxiftin. Wan ji çî dizanîn û di serê wan de hebû ji hiskirinên bi wan re, di wê heyemê de dihanîn ser ziman ji dora xwe re.

Dewrêş, di wê heyemê de di cihê xwe de bi bêdeng rûniştî sekinî bû. Ew weke kevirê giran bû. Di wê heyemê de ji ji xwe ya ku li wî diket ji ew bû.

Dewrêş, di cihê xwe de bi bêdeng bû, lê belê hinek bal ne ku li ser nebûn. Hinek bal bi teybetî ji li ser wî hebûn. Birayê wî Sadûn li cem wî rûniştî bû. Hevalê wî yê jê re ji birayê maztir û biratir bû Îso ji hinekî jê wirde rûniştî bû. Ew ji, bala wî li ser Dewrêş bû. Ew ji bi bêdeng bû. Ew ji weke mirovekî ku ji bi bawer û qayîl rûniştî bû di cihê xwe de. Lê ew bi bêdeng bûn. Lê mirovên ku diaxiftin dihisandin. Îso ji bi bêdeng bû. Lê bala wî ji weke ye hinekî mirovên din yên ku li wir bûn di wê heyemê de û rûniştî bûn, li ser Dewrêş bû. Dem bi dem mîr ji diaxift. Lê deme ku dima sekinî ji di deme kuu mirovên li dowa wî mafê axiftinê digirtin û

diaxiftin de, wî ji avirna xwe di birina ser wî di wê heyemê de û hwd. Lê mîr, wilo zêde bi bal ne dimeyîzend. Ku di xwe de bi bal dimeyîzend ji, ev yek ne dida der. Weke ku bala wî li ser yê ku di axift bû. Wilo dihata berçav. Ji wî re, ji xwe, diviyabû ku wilo ji ba.

Avdê ji, di wê heyemê de car bi car bi çend gotinan ji ba di axift. Lê wê şevê wilo zêde ne bi gotin bû. Ew bi bédeng bû. Ew weke ku ne li wir bû di serê xwe de. Heya wî di serî wî de li derna din bû. Lê ka li kuderê bû. Mirovên li dora wî fahm dikirin ku bihizir ku lê dimeyîzandin. Lê fahm ne dikirin ku ka ew çi dihizirê di serê xwe de di wê heyemê de.

Avdê, ji wê deme ku wî Dewrêş wilo bi haspê xwe Hedham re di bazê de di wê heyemê de Şahrîtî kir ku dît, ji hingî ve li ser wî bi hizir bû. Li ser wê rewşê ku haspê dihata şahrkirin dihizirî. Mirov di çi rewşê de haspê di rakê şahrê? Deme ku mirov di dilê xwe de hinekî bi şahî bê û an ji kêfe di dilê mirov de hebe, hingî, mirov haspê di rakê şahrê. Mirov, ji hêrseke di dilê xwe de ku di şerekî dî bê, haspê dirakê şahrê. Ê ku di dilê mirov de şahiyaka bi evîndarî ji hebe mirov haspê xwe dirakê şahrê. Herdû rewş ji, ji bo mirov rewşên ku mirov haspê rakê şahrê na. Şahr, hûnerbazîyaka ji dil a. Ji wê tê. Bi wê ji şahbûna dil radixê berçav. Şahbûna dil kengî bû û mirov xwest ku wê bi hinek rewşna bide berçav, hingî şahr bûn dibêt. Lê şahr bûn, di rewşên ku mirov mêreniya xwe dide nîşandin de ji li berçav a. Di gelek rewşan de şahr bûn, ji şahwetê ji tê hasibandin. "Mirovê bi şahwet ji mirovê ku herî mazin yê ku bi şahr a". Ev gotin, gotinaka ku di nav xalkê de dihata ser ziman bû. Pir mazin ji bahs lê dihata kirin.

Dewrêş, deme ku hinek haspê şahr kiribû, hingê, êdî Avê fahm kiribû ku di dilê kurê wî de tiştek heya ku dike ku ew haspê xwe Hedham rakê haşrê. Ku ne wilo ba, ma wê haspê xwe rakiriba şahrê. Na! Wê ne rakiriba şahrê. Şahra mirov şahraka ku herî mazin bi şahweta ji. Divêt ku mirov vê yekê bêne ser ziman. Lê şahra mêran ji, ji mêraniya wan tê. Divêt ku mirov vê yekê ji bi teybet ji bêne ser ziman. Mêreniya wan hingî mazin û dike ku ew li xwe bin, êdî wan radike şahrê. Dewrêş ji, her weha mêr bû. Merxasak bû. Mirovê ku ew nas dikir û navê wî bihîstibû, ji wî û mêreniya wî diaxift. Bahsa mêreniya wî dikir. Bahsa wê li xwe bûna wî dikir. Bahs dikirin ku deme ku ew li Haspê xwe Hedham şûwar dibe, çawa êdî ti mirov û kes nikarê wî bide sekinandin. Mêr te got, ew ku mirov haspê wî ji nikarê nêzî wê bibe. Mirov ne dikarî nêzî haspê Dewrêş ji bûba. Haspê wî bixwe ji, di şeran pir bişahr bû. Şahrîtîyaka mazin dide nîşandin.

Avdê, her weha di serê xwe de dihizirî. Lê di wê heyemê de di civatê de diaxift û çend gotin ji bilêv dikir. Di axift ji. ..

Piştî ku civata wan weke demekê dirêj berdewam kir û êdî wan ji fahm kir ku dem hatiya berderengbûnê, êdî kara jev belavbûnê hata kirin. Di wê heyemê de, heta demeke dirêj û dereng li rûniştin bûbû. Bi hev re axiftibûn û mirovên ku dengên wan xweş yên weke dengbêj ji wan re dihata gotin ji, demekê ketibûbûna devrê de û gotibûn. Wan ji bi wê dengê xwe yê xweş û sipahî ji dora xwe re gotibûn û dilê wan xweş kiribûn. Ku dem hatibû ber demerazana, êdî karê jev belavbûnê hatibû kirin.

Dewrêş di wê heyemê de wilo zêde ti axiftin ne kiribû. Wî tenê hisandibû. Lê Avdê bavê wî, axiftibû û hizrên xwe yên ku di derbarê mijarên ku li ser axiftibûn de di çerçova zanebûna xwe de hanîbû ser ziman.

Piştî ku dem hatibû ber derengbûnê êdî karê jev belavbûnê hatibû kirin. Ku piştî her weha kar hata kirin, êdî ji xwe wilo zêde ji mayîn nebû û piştî ne bi gelekî re jev belavbûn bû. Piştî ku rabûn bû û mirov çûna mala xwe, êdî Avdê ji bi zaro û mirovên din yên li dora xwe rabû û şev başî ji mîr re kişand û piştî derket û hata malê. Di rê de deme ku dimeşî ji, weke ku hinekî bi hizir bû. Wilo dihata berçavan. Di deme ku li wir li civatê rûniştî bûn, hingî, li wir ji mirovên ku ew hizirkirina li ser wî kifş kiribûn hebûn. Wan ji piştî bala xwe dabû bû ser Avdê û wê hizirkirina wî ya bi awayê ku mirov bêje bihazn a.

Piştî ne bi gelekî re u ji civatê rabûn û hatina ku werina malê, êdî ne bi gelekî re gihiştina malê. Berî ku bigihina malê ji, yên ku di rê de ji wan vaqatahan ji bûn. Heta ku gihiştina malê çend mirov mabûn. Ew ji Bi Dewrêş û Sadûn û hinek mirovên ku din yên ku dayimî weke yên malê bi wan re bûn. Ku gihiştina malê, êdî ew ji wan vaqatahan. Ew ji çûn ku herin û razihin. Bi vê yekê, êdî ku gihiştina bermalê, êdî wan ji ji Avdê û zaroyên wî re şev başî kişand û ji wan vaqatahan. Ku êdî wan ji ji wan re şev başî kişand û ji wan vaqatahan, piştî ew bitenê mazin û êdî ew ji hatin û ketina mala xwe de. Lê hê ji Avdê bi hizir bû. Wilo tenê di xwe de dihizirî. Hizirkirina wî li ser çî bû, wî ji dora xwe re ji di wê heyemê de ne digot. Hê negotibû. Lê muhaqaq hizirkirina wî, li ser tiştina ku wî di serê xwe de pir girîng didît bû. Ma ku ne wilo ba, ew mêre wilo mazin û bizane û kal wê wilqasî pê bihizir bûba. Na! Wê pê bi hizir ne bûba.

Piştire ku hatina malê, di malê de Dewrêş û yê nî din ji bavê xwe re gotin şev baş û çûn serê xwe deynin û razihin. Lê Dewrêş ji, deme ku hata ber bavê xwe, wê ji bi nerîna ku li nava çavên wî meyîzenê lê meyîzend û piştire gota bavê xwe şav baş. Ji wê nerîna ku wî pê lê nerî bû ji dihata fahm kirin ku wî ji bavê xwe wilo dihizirkirinê de farq kiribû. Lê wî ne tiştê dabû der û ne ji gotibû. Lê di wê heyemê de, deme ku Dewrêş ji bavê xwe meyîzend, û wilo zêde got û got "şav baş ji re yabo", êdî piştire ku bavê wî bi gotina wî relê meyîzendibû, êdî wî ji farq kiribû ku Dewrêş hinekî bi wate lê meyîzendibû. Dewrêş weke ku ji bavê xwe bi pirsê 'yabo ti çima wilo bi hizirî' lê meyîzendibû û jê re gotibû şev baş.

De ne, divêt ku mirov li vir bêne ser zima ku Dewrêş, mirovekî ku biaqil bû. Ji rewşan fahm dikir û ji gavavêtinên mirovan ji weke mirovekî kal ji wan fahm dikir ku ka ew mirovna başin an ji ne baş in. Dewrêş pir biaqil bû. Weke wê mêreniya wî aqilê wî ji mazin bû.

Piştire ku jevre şev başî kişandin, piştire herkesek çû ser cihê ku razihê. Lê Avdê hê bi hizir bû. Ew ku çû ser cihê xwe ji, hê wilo bi hizir bû. Ku çû ser nivînên xwe, keta nav nivînên xwe, lê şîyar ma. Xewê çavên wî negirt. Her ku di serê xwe de ew li ser çî dihizirî ew pir li ser dihizirî. Ew mirovekî kal bû. Lê di deme xwe de wî pir mêreniyên mazin kiribû. Navê wî ji bi wan mêreniyên ku wî dabûn nîşandin di nav xalkê de derketibû. Lê wî dinye ji dîti bû û fahm kiribû. Di derbarê dinyê de ji aqilê mazin çêbû bû. Mirov ji nas dikirin. Mîrê xwe ji û şaxsiyeta wî ji pir baş û qanc nas dikir. Gelo di wê heyemê de deme ku Wî Dewrêş wilo ku hasp rakiribû şahrê, hinekî mêreniyên ku wî deme ciwaniya xwe dabûn nîşandin hatibûn bîra wî? An ji hinek rewşna din yê nî ji wan mêreniyên dihatina pirsîn ketibûbûna bîra wî de? An ji wî bi dîtina kurê xwe re xwe û mêreniya xwe bi ciwaniya xwe re bi bîr hanîbû? An ji tiştina ku ku tenê bi Dewrêş ve girêdayî bûn ketibûn hiş û bîra wî de. ..

Ew di wê heyemê de, ketibû nava nivînên xwe de lê di nav nivînan de bi bêdeng ku xewa wî ne dihat mabû sekinî di wê heyemê de. Di wê tariya şevê ya ku weke perdeyekê xwe bi ser wande berdabû de, çavên wî vekirî dihizirî. Weke du mircanên ku di reşiyê de bi bariqênin çavên wê ji wi bariqandin. Wilo di wê heyemê de rewşek hebû.

Avdê Mîhlêm, wê şevê wilo bi şîyarî şeva xwe dike sibeh. Xew ne keve çavên wî de. Ew ku hin bi hin dibe ber sibehê û êdî hin bi hin ku rohnî bidest derketina xwe dike, piştire êdî di nav nivînan de ji namêne. Êdî derdikeve derve û li derve li ser xwe dimêne. Ji xwe ew dem deme şivanan ye rabûnê ji bû. Ew ji dirabûn û sawalê xwe amede dikirin

û dibirina çolê çêrînê. Lê berî ku sawêl bibina çolê ji bo çêrînê, berî hingî, berî ku herin, careka din dihatina dohtin. Wê bihatan dohtin û piştre wê biriban çolê di wê heyemê de.

Ku bû ber sibehê, êdî ji turatura şivanan ma ka kê wê êdî di xewê de bi mêne. Ne ti kesek. Her kesek êdî wê bidest rabûnê kiriban. Ji xwe zû rabûn ji, ji xosletê jêhatbûnê dihata hasibandin.

Ku dem hinekî dî têve çû, êdî piştre hin bi hin ahlên malê yên din ji bidest rabûna xwe di kirin. Ew ji êdî dirabûn. Piştre ne bi gelekî re êdî Dewrêş ji rabû bû. Dewrêş, her timî mirovê ku zû dirabû bû. Ew yekî ku ji vî aliyî ti carî gotin ne dihanîna xwe di her heyemê de.

Deme ku Dewrêş rabû, dît ku wa dayika wî ji kara rabûna xwe dikêt. Lê bavê wî bixwe ji wê rabûya ser xwe û li ser derve li ser xwe ya. Wî deme ku wilo ew rewş farq kir, êdî piştre dem winda ne kir û derket û ku derket ji êdî çû û li cem bavê xwe ma sekinî di wê heyemê de. Deme ku hata cem bavê xwe, êdî pêşî rojbaşî ji bavê xwe re kişand. Piştre li cem wî hinekî ma sekinî û bi aliyê daristanê ve yê ku bavê wî dimeyîzend wî ji berê xwe da wir û weke qadarekê weke bavê xwe kir. Lê ew di serê xwe de mêlh û bal wî li ser bavê wî bû.

Dewrêş, her weha wî ji demeke weke bavê xwe kir. Lê wî duhû êvarî ji bavê xwe farq kiribû ku ew hinekî di xwe de bi hizir li ser tiştina ku ew pir didana hizirandin. Di rastiye de hê di civatê de bavê wî bi wê hizirkirina xwe bala wî kişandibû ser xwe di wê demê de. Lê Dewrêş ne tiştek dabû der û ne ji piştre ji gotibû heta wê demê.

Piştre ku wê rewşê weke qadarekê di nav wan de bi wan re berdewam kir, piştre Dewrêş di serê xwe de hizir kir ku ji bavê xwe bi pirsê ku ka çî wî heya. Lê wî pêşî xwe di serê xwe de adiland ku ka wê çî û çawa bêjiyê de. Weke qadarekê ji bo pirsînê Dewrêş di serê xwe de hizirî. Lê piştre ne bi gelekî re wî biryara xwe da ku ji bavê xwe bi pirsê ku ka çî wî heya ku wilo bihizira.

Dewrêş, mirovekî ku li cem bavê wî ji giraniya wî hebû bû. Mirov ku li cem bavê xwe ji bû xwedî giranî, ev yeke weke nirxekê pêşî dihata hasibandin û piştre di nav xalkê de weke yekî ku ji bavê xwe zêdekirî dihata hasibandin. Ji bav zêdekirin ji, weke nirxeke ku rêz jê re bihata girtin dihata dîtin.

Di vê têgihiştinê de bêje zêdekirinê, xwediyê hinek wate û têgihiştinên civakî yên ku bûna xwedî kevneşopî ji. Ne tenê bi bav re bi seyde û feqiyê ku li cem wî dixwand ji li vê yekê dihata gerandin. Dihata gotin ku "deme ku yekî li cem seyde xwand û ew têgihiştina ku jê girtî,

divêt ku di xwe de mazin bike û bi buhurêne dereke hinekî jê bilindtir. Hingî ew wê mafê wê fêrkirina li xwe wê bide”. Her weha ev yek weha dihata ser ziman. Lê deme ku dihata ser ziman, weke nirxekê ji dihata ser ziman. Ku mirov her weha ji seydeyê xwe zêde kir, ew mirovê ku ”bifahm” dihata dîtin. Lê mirovê ku di têgihîştinê de ji seydeyê xwe zêde ne kirî, weke yê ku zanebûna seydeyê xwe bixwe ji tememîyê wê ne hildayî ji dihata dîtin. Bi vê yekê êdî ew ne weke mirovekî ku ”bifahm” dihata dîtin. Di vê xalê de di nav xalkê de gotinak ji hebû, ku ji bo mirovên ku bifahm û jîr dihata gotin. Dihata gotin ku ”mirovên jîr û bifahm di kaka xwe de kifş e”. Vêca ew ji mirovekî ku kifş bû. Ew ji mirovekî ku wilo ji kaka xwe kifş bû. Bêja *kaka*, di wate temeniyê de dihat ser zimên. Dewrêş ji wilo bû. Ew ji mirovekî ku ji temenê xwe ve kifş bû. Mêr bû. Bala herkesekê li dora wî li ser wî bû. Navê wî bi mêreniya wî re derketibû. Ew, lê êdî mirovekî ku li ser xwe bû û mirovên ku wilo mêr û li ser xwe heta wê deme xwe ji bi tenê ne diman. Ew, êdî kî di dilê wan de ba, wê jiyana wan ji bi wê re bikiriban yek. ..

Dewrêş, ku di serê xwe de hinekî birûhanî, piştire di serê xwe de kifş kir ku ji bavê xwe sedeme wê hizirkirina wî jê bi pirsê.

Dewrêş, deme ku xwe kar kir ku bi pirsê, pêşî weke bêhnekê di xwe de ma sekinî û hizirî. Piştire kar kir ku bi pirsê ji bavê xwe ku ka çi ser wilo bi hizira.

Dewrêş, piştire ku biryara xwe da ku ji bavê xwe weha bi pirsê, êdî berê xwe da bavê xwe û kir ku jê bi pirsê. Deme ku berê xwe da wî û hê ku jê tiştek ne pirsî, bavê wî ji farq kir ku Dewrêş berê xwe da wî ku tiştekî jê bi pirsê. Wî ji ew wilo kifş kir. Piştî ku Dewrêş berê xwe da bavê xwe, êdî piştire bavê wî berê xwe da wî û li bendî wî û axiftinê ma. Dewrêş, êdî li ber wê rewşa ku bavê wî lê meyîzend, êdî ne dibû ku ne axiftiba. Wî êdî xwe amede kir û axift û her weha ji bavê pirs kir;

”Yabo, ev demeke ku bal û dohnê min li ser te ya û dibînim ku ti pir bihizirî. Gelo çima? Derdek ma heya? Ma hinekan tiştek gotiya te? Ku hinekan tiştek ji gotibe te ji min re bêje. Bila ev can di riya te de bê yaho. Lê derde xwe ji min re bêje. ..”

Dewrêş wilo ji bavê xwe pirs kir û got. Bavê wî, deme ku Dewrêş wilo jê pirs kir, êdî ma sekinî û li nava çavên kurê xwe meyîzend û her weha gotiyê de;

”Kurê min, Xwûdê te û baxtê te baxtreş neke. Na, ti tiştekî min nîn a. Lê nahaka te ji min pirsî ku ka tiştekî min heya an ji nîn a. Demek ku te farq kiriya ku ez hinekî bi hizir im di serê xwe de. Te ji min pirsî û min ji

bersiv da te. Lê ka kurê min, ez ji pirsekê ji kim weke bavê te û ti ji weke kurê min bersive min bide, ya dilê xwe ji min re bêne ser ziman û ji min re bêje. ..”

Deme ku bavê Dewrêş wilo gotiyê de, êdî Dewrêş hinekî ma di cihê xwe de sekinî û li nava çavên bavê xwe meyîzend. Bavê wî di nav axiftina xwe bahs dil kiribû. Gotina dil di nav vegotina wî de buhurtibû. Wê gotinê dilê, bala wî kişandibû. Dewrêş, weke ku bavê wî tiştêkî ku ew di dilê xwe de pê heya û ew pê dizanê tevgerehe û hinekî hinerîkên wî mêrî sor bûn. Bavê wî ew yek pêre kifş kir. De ne, tê gotin ku mêran bi kuja lê wan bi gotinê neke rewseke fihetiyê de ku fihet bikin. Ew ye herî zor a ji wan re di her demê de.

Dewrêş, deme ku bavê wî wilo jê re got û xwest ku jê bi pirsê, êdî hinekî ma sekinî. Di ser û dilê Dewrêş de meraq û xiroşî bi hev re rûda. Herdûkan ji xwe di nêzîkatiya wî de da der. Bavê wî, deme ku wilo ji rûyê kurê xwe fahm kir, êdî weke xelatîyak kiribe lê hat û ma sekinî. Lê di cih de piştî wê axiftina xwe re, bavê Dewrêş hewceyî dît ku gotinaka din ji li ber kurê bêje û her weha êdî got;

”Kurê min, ne ez bavê te me. Bila fihetiya te ji min nebe. Weke bav û kur, li min meyîzenê. Bila dilê te ji min fihet neke.”

Ku Avdê wilo ji kurê xwe re got û bi ser gotinên xwe yên berê ve kir, êdî piştî ne bi gelekî re Dewrêş kir k bi axivê li ber bavê xwe û tiştîna bêje. Lê Bavê wî farq kir ku wî kurê xwe kiriya rewşeka zor da. Ji ber vê yekê, êdî çawa ku wî dît ku wa kurê wî karkê xaber bide, lê hê ku xaber nedayî, wî dise mafê axiftinê li ber kurê xwe hilda û jê re bahsa duh êvarî kir. Bahsa wê deme ku wî haspê xwe rakiribû şahrê kir. Bahsa wê deme ku ew bi haspê xwe di ber Adûlê re çû kir. Demeke dirêj her weha bavê wî li ber wî axift û hanî ser ziman. De ne, Bavê wî ji di deme xwe de dildabû keçeke ku pir asîl bû. Keça mîrekî bû. Piştî ew gihiştibû bûna hevdû. Bavê keçikê, deme ku pê dihisihê ku wa Avdê dilê wî di keça wî de heya û keça wî ji hij wî kiriya û êdî ew ji dibêje ”ma ezê yekî ji te mêtir û çêtir bibînim ku keça xwe bidimê de û piştî keça dabûyê de”. Piştî ji her weha êdî herdû ji gihiştibûbûna hevdû. Keça ku Avdê pêra hijê kiribû û pêra zewicî bû, yeke ku heta ti bêje bes a asîl û keça bavê xwe bû. Ew ji, di deme xwe de di deme keçkaniya xwe de li haspekî sipî ku manaq bû lê sûwar dibû û ku hasp ji dida bazdanê, êdî ti kesek ne digihiştî wê bazdana haspê wî. Her weha wê ji wilo nav dabû. Ew ji jinaka asîl bû. Navê wê hebû. Di nav heval û hogirên xwe de xweşiaktiya wê ji bi nav û deng bû bû. Yên ku ew keçika xweşik û sipahî di dîtî, pêşî

bismele xwe dihanîn û piştre lê dimeyîzendin. Ew jina ku Avdê pêra zewicî bû, bi zanebûn û asîlbûna xwe ve ji ne xwediyê ti kêmesiyê bû. Ew, ji her aliyê xwe ve mazin bû û bi nav bû. ..

Di wê deme ku Avdê ji kurê xwe re bahs kir, her weha bahsa xwe ji kir. Bahsa ya xwe ji jê re kir. J bo ku kurê wî ne keve fihetiyê de li ber wî, wî bahs kir. Piştre ku Avdê her weha hinekî ji axift, piştre berê xwe da Dewrêş û weke ku bersivê jê bixwezê lê meyîzend. Avdê ji ev nerîna wî ya bi wate farq kir û têgihişt. Piştî ku bavê wî lê meyîzend, piştre ku Dewrêş hinekî li ber bavê bêdeng ma, piştre gotina ku ji bavê xwe re got "weke ku tê dît û fahmkiriya yabo" û hwd. Wilo got û bi wê rûsorbûna xwe bi rûyekê maqûp li ber xwe meyîzend.

Bavê wî ji, bi vê gotina Dewrêş re, wî ji weke ku ye ku fahm bike êdî fahm kiribû. Ev yek wilo hata dîtin. Êdî wî ji ti pirsên din ji kurê xwe ne pirsî û ew ne kira zorê de.

Lê Dewrêş, pir mirovekî ku ji xwe bi fihet bû. Piştre ku bavê wî ma sekinî ji, êdî ma sekinî û ne axift. Meşandina wî ye wê heyeme ku bi bavê wî re ji, êdî hinekî fihetî ji wî û nêzîkatiya wî di xwe de dide der. Bavê wî ev yek her weha jê û ji meşa wî ji fahm dikir. Piştre, bi kurê xwe re ne weke bavekî weke du hevalan bidest axiftinê kir.

Avdê hinekî bi kurê xwe re axift. Lê ew ji êdî wilo zêde nema axift. Ew ji ma sekinî, êdî.

Lê Avdê bavê Dewrêş ji, di wê heyemê de hinekî di xwe de bi hizir bû. Wî êdî ye ku ji kurê xwe hiskiriba hiskiribû û êdî ew li ser wê di ser xwe de di wê heyemê de dihizirî. Dihizirî ku ka çi kiriba. Çawa kiriba wê baş ba. Li ser vê yekê her weha pir dihizirî di serê xwe de di wê heyemê de.

Avdê bavê Dewrêş û kurê Mihlêm, êdî fahm kiribû ku kurê wî hij Adûlê keça Mîr Temir kiriya. Wî bi gotina kurê xwe ya dawiyê ev hizir û têgihiştin di serê xwe piştrast kiribû. Êdî ew li ser wê dihizirî. Wê çi bikira. Çawa bikira. Wilo ev yek li holê hanîn ser ziman ji ne baş bû. Ew keça mîrekî bû. Ew keça Asîl bû. Navê wî û bavê wê hebû. Bavê wê ji, mîrê wî bû û wî ji bo wî çûbû bû û ketibû şeran de û gelek serketin ji jê re hanîbû. ..

Avdê hinekî li ser vê yekê hizirî. Ew ku keça mîr bû, ew ji bi kok û temenê xwe ji mîritiyê na. Ma ew ji ne mîrê aşîrekê bû? Bele! Ew ji mîrê aşîrekê bû. Kurê wî ji, bi mîrenî navê xwe li cihanê deng dabû. Ma vêca wê çi kêmesî hebû? Na, ti kêmesî nebû. Ew ku di hizirî di ramana xwe de di kêmesî ne di dît.

Avdê wilo dihizirî û di dît. Lê ka wê çi bûba û çawa bûba ji wê êdî piştre derketiba holê û wê herkesekî ji dîtiba. Wê Avdê ji bixwe ji wê dîtiba.

Lê ew bi hizir bû. Ma ku rastî weha bû û li berçav bû, gelo li ser çi dihizir î? Ewqas hizirandin û di serê xwe de di nav ramanan de kur û dûr çûyin ji, wate wê çû bû? Ew, ku di hizirî, wî ti kêmesî ne di dît. Êdî ku ti kêmesî ne hatiba dîtin, ma êdî wî çi heba? Ma êdî hewceyî bi hizirandinaka bi vî awayî hebû?

Avdê, di wê heyemê de weke demekê bi kurê xwe Dewrêş re geraha û piştre ku dem hinekî ji bu roj û roj ji derket, êdî bi hev re ew û kurê wî Dewrêş kirin ku werina malê. Ji xwe êdî deme taştê hatibû. Wê hatiban hundur û wê hinekî di êdî taştê kiriban. Hêdî hêdî ew ji di rê de dimeşîn û dihatin.

Lê Avdê pir di xwe de bi hizir bû. Ew çend ku dem têve diçû, weke ku ew ji bi demê re di serê xwe de di nav hizir û ramana de herê lê hatibû. Bi vê yekê re, weke ku di serê xwe de têkiliya wî ji dinyê bê qatandin lê hatibû. Ew çê dihizirî û çi raman di serê wî de hebû ku wî wilo û wilqasî dida hizirandin. Ew di serê xwe de pir bi hizir bû.

Di serê Avdê de, mîrê wî û demên berê yên wî yên ciwantiya wî hebûn. Ew demên wî yên ku wî bi mîrê xwe re diketa şeran de û serketin li ser serketinê dihanî dihata bîra wî. Wî di serê xwe de hizir dikir ku Mîrê wî ji his bike ku wa Dewrêş û Adûlê dilê wan li ser hevdû heya wê kêfa wî were. Wî wilo, bi vî awayî hinek hizir di serê xwe de di bir û dihanîn. Li ser wan di serê xwe de pir dihizirî. Lê dise, tevê wêqasê ji, hinek hizirna ku wî hîs dikir di xwe de û ew didana hizirandin ji di serê wî de hebûn. Weke hîsna ku pêra hebû. Weke sehna pêra hebû. Bi vê yekê ji, weke ku ew ne rehet bû di serê xwe de di wê heyemê de. Wilo dihata berçav. Gelo ew hizir û raman çi bûn ku wilo û wilqasî Avdê di serê wî de didana hizirkirin? Avdê, ew hizir û raman her ku çi bûn û pêra hinek hestna ne baş çê dikirin, weke ku di serê xwe de ne dixwest ku li ser bihizirê.

Avdê û Dewrêş, wilo bihizir, ku wilo zêde axiftin di nava wan de di wê heyemê de ne dibû di rê de hêdî hêdî hatin ku werina malê. ..

Dewrêş û bavê xwe ku hinekî bi ber malê ve dimeşîn, êdî piştre ne bi gelekî re digihina malê Dewrêş, di serê xwe de pir bi hizir bû. Ew, di serê xwe de pir mazin ketibû rewşeke awarta de. Di deme ku ew bi Mîr Temir re ketibû rê de û çûbû Çiyayê Qaraçê û li wir nêçîrî kiribûn û li wir êdî ku rastî birrek sûwarên ku dijminên wan bûn û leşkerên Osmaniyan bûn û

ku Dewrêş li hedham sûwar bûbû û ketibû nava wan de û hemû ji dabûn ardê ve wilo xwe di rewşê awarta de hîs nekiribû. Hingî deme ku Dewrêş, leşkerên osmaniyan li wir bi kom û bi ber wan ve tîn, êdî di cih de ku mîr ji yekî ji dora di pirsê ku "ew kî na", êdî ew ji dibêje "ew dijminê me na mîrê min" û ku piştê Dewrêş derdikeve pêş û ji mîr re dibêj "mîrê min ka destûrê bide min ku ew hemûka nahaka li vir li ardê dirêjkin", ku ew wilo dibêje êdî mîr ji dibêje "dê mêro destûr ya te ya, dê hera ku ti çend mirov ji ji vir bi xwe re bibe biba". Ku Mîr wilo dibêje, dê Dewrêş dibêje na mîrê min, bi destûra we serê min besî hemûka" ya û piştê di rajihê şûrê xwe û ji ber xwe dikişêne û diçê bi ser wan de û hemûka dide ardê. Yê ku diravê canê xwe ji destê Dewrêş xilas dike. Lê yên ku dimênin, êdî ye ji ji wan ji destê Dewrêş na filitê. Hingî, Dewrêş, pir mazin xwe di rewşeka awarta de dîtibû. Wilo dilê wî, wî dîtibû ku wa çawa lêdikeve. Di wê heyemê de ji Dewrêş, lêxistina dilê xwe bi heman awayê hîs dikir. Wilo, weke ku di şerekî mazin de bê li ber bavê wî di wê rewşê de dilê wî lêdixist.

Dewrêş, di wê heyemê de, heta ku bi bavê xwe re hatina malê ji wilo dilê wî zû lêdixist. Piştê ku hatina malê ji wilê hê dilê wî lêdixist. Wî wilo di rewşekê xwe hîs dikir. Dewrêş, heta wê demê, wî xwe di rewşeka wilo de hîs nekiribû. Gelo çima wilo lê hatibû. Dilperiya ku di wê heyemê de li ber komaka mazin ye leşkerên osmaniyan ketibû dilê wî de di wê heyemê de ji ketibû dilê wî de bû. Weke ku di wê heyemê de wî xwe di qadaka ku têde di şer de bû hîs dikir. Wî wilo di xwe de hîs dikir.

Dewrêş, wilo heta ku hatina malê wilo lê hat. Piştê ku hatina malê ji û li malê ji ew bavê xwe bi hev re li ber hevdû rûniştin ku bidest xwarina taştê ji kirin, hê ji ew dîlzûavêtina wî wilo weke xwe berdewam dikir. Hê dilê wî wilo zû diavêt. Hê dilê wî bi dilper bû. Lê di wê heyemê de, di xwe de xwediyê hinek hestna cuda bû. Di wê heyemê de, ew hest ji ji dilê wî bûn. Dilê wî, ji ber vê yekê weke ku ew were kifşkirin lê hatibû û piştê bidest zûavêtinê kiribû. Bavê wî Avdê ji ew yek pê re di wê heyemê de kifş dikir. Ji ber wê yekê wî ji ji dêla ku gotinekê bêje, mabû sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Piştî ku li ser sofere rûniştibûn ji, wilo bi bêdeng bûn. Car bi car heka Avdê gotinna bêje û biaxivê, ji wê pêde wilo zêde deng û meng ji ti kesekî dervediket.

Wê rewşê, heta ku wan taştê ya xwe xwar berdewam kir. Piştê ku taştê hata xwarin, êdî piştê Avdê xwe da bi şûn ve. Piştî wî xwe da bi şûn ve, êdî Dewrêş ji weke wî kir û xwe da bi şûn ve. Li nêzî wî li cihêkî ma sekinî di wê heyemê de. Avdê hinekî bi hizir bû. Weke ku Dewrêş ji

bi hizir bû. Piştî ku bavê wî jê pirs kiribûn û rastî ye dilê wî jê fêr bûbû, êdî wî mêrî fihet dikir. Lê ya dilê wî rast bû. Ew dilê wî li ser Adûlê hebû. Dilê Adûlê ji li ser wî hebû. Her weha mirov karê bêje ku dilê wan li ser hevdû hebû. Lê heta wê demê û kêlîkê ji yekî ji ew yek nedabû der. Ne hiştibûn ku ti kesek pê bihisihê. Wê di wê demê de ji li gor kevneşopîyan biçûyan û wê ne hatiba gotin heta ku Avdê bi Mîr re ne axiftiba û Mîr ji ne gotiba herê. Ku kengî mîr got herê, êdî wê ji hewirdorê re ji bihata vekirin û gotin. Lê wekî din, wê ne hatiba gotin. Ji ber ku ev yek ne ji kevneşopîyê bû. Ji ber vê yekê ji ji rastiye ne dihata dîtin. Ku bê ku axiftin bihata kirin û bihata gotin ku ew hij hevdû dikin, wê hingî, ev yek hîç rast û baş ne bûba. Wê ne ji bo Dewrêş û Adûlê û ne ji bo Mîr û Avdê Mihlêm wê baş bûba. Her weha wê baş ne bûba. Ji ber vê yekê, divîyabû ku heta ku mazin bi hev re hatiban cem hevdû û bi hev re ne axiftiban û di nav xwe de biryarak ne daban wê ti carî ev yek ne hatiba gotin ji xalkê re. Wê rast ne hatiba dîtin. Wê demê ku hatiba gotin, wê gelek kalmaman jê hatiba derxistin. Ev yek ji, ji bo jinaka weke Adûlê ku pir bi rûmet û fêz e û ji mêrekî weke Dewrêş ku pir mêr û bi fêz e, wê ti carî baş ne bûba. Her weha ev yek wilo. Vêca wê li gor kevneşopîyê gav bihata avêtin. Wê pêşî, Avdê, li gor kevneşopîyê biçûya û bi Mîr re biaxifta û mesele jêre bihanîya ser ziman û wê herê an ji na ya wî ji hildaba û piştê wê gava xwe biavêtan. Ev yek wilo bû.

Ku Tiştêkî wilo bê ku bi mîr re bihata axiftin bihata gotin û li ser bihata axiftin, ji ber ku her kesekê Adûlê ji û Dewrêş ji nas dikir wê di cih de ji herderê wêranşarê û hewirdorê bihata bihîstin. Di cih de çend herême li wir hebûn wê pê hisaha ban. Wê xabera wan jê çê bûba. Bê ku xabera mîr jê çê bûbê. Ev yek wilo bû û pir ji xesas bû.

Avdê, ji ber vê yekê, piştî ku wî xwe ji ser sofere dabû alîkî, êdî di serê xwe de di rewşê xwe de ketibû hizran de. Di serê xwe de dihizirî ku ka çi û çawa bê kirin wê baş bûba. Li ser wê dihizirî. Ew ji ji kevneşopîyeka wilo dihat. Ji ber vê yekê, wî rastî çi bû baş û qanc fahm dikir. Zanibû ku rastî çiya û neçiya.

Dewrêş ji, li cem wî bi hizir bi bédeng bû. Weke ku di xwe de ew ji bi hazn bû. Wilo rewşê wî ji dihata berçav. Avdê, demekê bala xwe da wî û lê meyîzend. Deme ku lê meyîzend û dît ku wa ew ji bi hizir û di xwe de bihazna, êdî wî deng ne kir û ew rewşê wî ya ku têdeya xira ne kir. Ew êdî bédeng ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Piştî ku ew ma sekinî wilo di cihê xwe de, êdî ew di cihê xwe de di serê xwe de çû di nav hizir û ramanan de. Ew ketibû hinek hizran de. Avdê, pir dihizirî ku

ka wê çî bira. Li ser êw rewşê di hizirî Piştî ku bi kurê xwe re axiftibû û çend gotin ji wî ji hildabû, piştîre êdî bêhtir ketibû hizran de. Ji ber ku wî rastî fahm kiribû. Her rastî ji barekî di dêne ser milê mirov û berpirsiyariyekê dide ber mirov. Wî ji ji ber ku rastî fahm kiribû û fêr bûbû, êdî wê bar û berpirsiyariya xwe ji pêre fahm kiribû weke bavekî.

Bi vê yekê êdî Avdê ji di serê xwe de ketibû hiziran de. Ew pir dihizirî. Wî her tişte ku di wê heyemê de dihata hişê wî li ser hizir fikir. Ji ber tişt û pîrse ku dihata hişê xwe re li bersivê di serê xwe de lê digereha. Her weha wî ev yek weke pêdiviyakê di xwe de di dît.

Dem ku hinekî têve çû, êdî piştîre ne bi gelekî re Avdê kir ku ji cihê xwe rabe û herê derve. Dewrêş ji heya wê demê mabû li ber bavê xwe. Ew ji zû ji malê li Hedham sûwar dibû û derdiket. Lê wê rojê ew ji wilo mabû. Wî ji di xwe de hema wilo xwestibû ku li cihê xwe bimana. Wî xwe li bayê hizirkirina di serê xwe de berda bû.

Ew di wê heyemê de, deme ku bavê wî xwe ji cihê xwe labitand, êdî wî fahm kir ku wê bavê wî herê derve. Bi wê yekê re, êdî wî ji xwe di cihê xwe de labitand. Ku ew derketiba, êdî ew ji wê derketiba. Ew ji wê çûba nêçîrê. Ew çend ku ji malê derdiket berê xwe dida çol û daristanê û diçû nêçîrê. Di gelek deman de ew bi tenê diçû. Lê di gelek deman de an birayê wî Sadûn pêre bû û an ji hevalê wî Îso pêre bû. Ku bi hev re diçûn, êdî nêçîreke pir baş dikirin û dihatin. Çend ku diçûn, wilo destvala ne dihatin. Mirovekî ku weke Dewrêş ku di nîşan girtina xwe de pir baş bû, ma wê çawa destvala bihata?

Piştîre bi qadarekê re êdî bavê wî Avdê xwe ji cihê xwe labitand û ne bi gelekî re êdî rabû ser xwe ku ji malê derkeve û herê. Di wê heyemê de, ti mêr di malê de ne diman. Ku ro dihata ser mirov re êdî ti kesek li malê di hundur de ne dima. Ti mêr ne diman. Her mêr derdiketin. Jinan ji kar û barên wan yên ku hebûn pêve dibazin û dikirin.

Avdê ji, dem êdî bi vê yekê hatibû deme derketina wî. Lê deme ku wî xwe ji cihê xwe labitand ji û ku rabê û herê, di wê heyemê de ji pir bi hizir bû. Deme ku rabû ji, wî ew hizirkirina di serê xwe de weke ku xira ne kir. Wilo ku rabû ji da berdewam kirin. Deme ku ew rabû ser xwe, êdî pêre Dewrêş ji rabû ser xwe di wê heyemê de. Dewrêş, di wê heyemê de li bavê xwe rûniştî bû. Heta ku bavê ne rabûba, wê ew ne rabû ji ber wî. Ew wê bi wî re rabûba. Ev yek wilo bû. Vê nêzikatiyê, di xwe de li gor kevneşopîyê rêze li mazinan dihanî ser ziman. Rêze li mazinan ji pir mazin bû. Ti kesekî ev yek ne dikira mijara axiftin û nîqaşan ji. Ku li ser bihata axiftin ji, ew axiftin weke encama bêrêziyekê dihata dîtin û dihata

şermazar kirin. Ev yek weha bû. Herkesekî di jiyane de cih û weyne xwe ye ku wê li gor wê bijîya û bicih hanîya dizanî. Li gor vê yekê, mirov karê bêje ku herkesekî cihê xwe di jiyane de li gor nirx û kevneşopîyê dizanî û tişt û berpirsiyariyên ku diketina ser milê wî de dizanî û bicih hanî. ..

Avdê piştî ku ji malê derketibû, êdî piştêre bi çend mirovên ku di deme ku derdikeve de ku digihijêne de, êdî rê digirê û diçê qasra Mîr Temir. Di deme ku ew derdikeve de, Dewrêş ji pê re derdikeve. Lê dewrêş, bi wan re namêne. Piştêre ku birayê wî Sadûn pêre, rê digirin û diçin ku harina Nêçîrê. Piştêre ku ew kara xwe dikin û diçin di rê de, mirovna din ji yên ku weke wan di temenê wan de bûn digihina wan û bi wan re rê digirin û diçina nêçîre. Bi hev re weke komekê di bin û diçian nêçîrê. Wê rojê dewrêş, pir bi hizir tevdiğerehê. Weke ku heya wê ne li nêçîrê û ne li wir li ser hevalên wî ya. Heya wî li derna dî ya, lê ka li ku derê ya.

Birayê wî Sadûn wê yeê pêre kifş dike. Lê ew tiştêkê ne dibêje û ne ji têne ser ziman. Ew tenê bi kifşkirina xwe re dimêne. ya ku kifş dike ji, di serê wî de dimêne. Lê çawa ku kifş dike ku Dewrêş bi hizir a û heya wî ne li wir a, êdî bala wî diçê ser wî û ji ser wê na vaqatihê. Bala wî li ser Dewrêş dimêne. Dewrêş, pir bihizir bû. Di serê xwe de weke ku li der û heyemeke din bê tevdiğerehe. ..

Piştî ku Bavê wî Avdê ji piştêre ku diçê êdî diçê cem Mîr Temir. Deme ku diçê cem Temir, êdî dinîne ku wa civata wî li dar a. Gelek mirovên zane yên mîr ku ji xwe qayîl in wê li civata wî li wî rûniştî na. Deme ku Avdê Mîhlêm diçê wir û dikeve hundur de û silavê ji dide wan, êdî her kesek bi mîr re silave wî dihildin û wî li cihekî ku baş a û li berçav a didina rûnandin. Mîr ji çavên wî li ser Avdê Mîhlêm a. Lê dimeyîzenê. Avdê Mîhlêm, ew ji li mîr dimeyîzenê. Weke ku tiştêkê pêre hebe li wir dimeyîzenê. Mîr ji wê yekê pêre kifş dike. Lê mîr, weke ku dihizirê di xwe de ji xwe re dibêje ku tiştêkê pêre hebe wê bêne ser ziman û xilas êdî. Bi vê yekê, êdî hewceyî pê nebîna ku di wê heyemê de jê tiştêkê bi pirsê.

Avdê Mîhlêm, di wê heyeme ku li civata mîr Temir di rûnihê, hingê, ku bi rûniştinê weke qadarekê dem têve diçê, êdî piştêre ne bi gelekî re di xwe de kur diçê di nav hizir û ramana de. Di serê xwe de dikeve hizran de. Bi vê yekê re, bi hizirkirina di serê xwe de weke ku ji wê deme û civatê di serê xwe de qut dibe. Wilo lê tê. Lê ew tiştêkî nade der. Lê ma ka di destê wî de ya? Ew di hizir de bû û êdî ew ji xwe ne di farqa vê

yekê de ji bû. Ew di serê xwe de pir dûr ketibû. Avdê Mihlêm, di wê heyemê de hindik tevlî axiftinên civatê dibe. Wilo zêde tevlî axiftinan nabe. Ev yek ji, pir mazin bala mîr dikişêne. Di wê heyemê de ji, hinek zane û mirovna mazin ji Cîzira bota hatina mêhvandariya mîr Temir. Mîr Temir ji weke ku mîrê bota hatibe wir, wan pêşwazî dike di wê heyemê de. Pêşwazîyaka pir mazin ji wan re dide nîşandin û di civata de cihekî pir baş ji wan re divaqatêne. Bi vê yekê, qadrê wan mazin digirê. Bi wê qadir girtinê, êdî ew ji, weke ku nîminêrê mîrê bota bin hatibûbûna pêşwazî kirin.

Di wê heyemê de li dora wan ji pir mirov û mirovên zane yên ku navdar ji hebûn. Hemû ji di wê heyemê de lev kom bûn. Avdê Mihlêm, heta dawîya civatê wilo di rewşê xwe de dimêne. Piştî ku dem tê ber êvarî û hinekî dereng ji dibe, êdî piştî mêhvanên wî ji ku bi başî têne bi rê kirin, piştî Mîr Temir û Avdê Mihlêm li hevdu dimênin. Yên din ji wilo zêde nemana. Ew herdû di wê heyemê de i hevdu na. Avdê Mihlêm, êdî wê rewşê ji xwe re weke firsandekê dibîne ku mesele Dewrêş û Adûlê ku wan jevre bixwezê dike ku bêne rojeve. Di wê heyemê de, demeku Avdê Mihlêm di axivê, êdî wilo zêde gotin dûr nabe û dirêj nakê. Ku hinekî di axivê piştî gotinê têne ser Adûl û Dewrêş. Piştî ne bi gelekî re, mîr ji êdî wekeku rewşê hinekî fahm dike. Lê mîr di wê heyemê de, ku hê Avdê Mihlêm axiftina xilas ne kirî, mafê axiftinê dihildê û ew gotinê têne ser Adûlê û dibêje ku "Adûlê hê biçûk bû sozeke wê hatibû birrîn, ma ku ev yek hebe tiştêkî weha were ser ziman, ma rast a?". Ku Mîr Wilo dibêje, êdî Avdê Mihlêm, gotinên xwe yên din yên ku di serê xwe de ji bo axiftinê amede kiribûn, wan di xwe de dihêle. Piştî hê ku Avdê Mihlêm ne axiftî Mîr Temir, careka din mafê axiftinê digirê û van gotinên din ji dibêje: "Bi kuramê wê re ti ji zane ku soz ji biçûkatiyê ve hatibû danîn". Lê Kuramê wê yê ku soz hê ku ew biçûk bû û bi wan re hatibû dayîn ji di demeke ku hêriş li herême rû dabûn, ew ji di wan hêrişan de di yekê ji wan de jiyana xwe ji dest dabû. Ew nedima. Avdê Mihlêm ji ev yek dizanî. Li gor kevneşopîyê ji di rewşê wilo de ku soz hatibe birrîn û piştî tiştêkî bi kur hatibe, mafê gotinê biryarê yê keçikê ya. Lê mîr weke ku ev yek di wê heyemê de ev yek ji bîr kiribû. Avdê Mihlêm ji ev yek, farq kir û di deme ku axift de xwest ku bi bîra wî bixe.

Deme ku Ew ji diaxivê, ew ji bi zimanekî ku ji yekî maztir ji mîr re dibêje ku "ne ku yek çû ser dilovaniya xwe êdî gotin li kêçe dikeve". Avdê Mihlêm vê gotinê dibêje û piştî dike ku axiftina xwe berdewam bike. Lê Mîr bi wê bîrxistinê pir aciz dibe û piştî bi zimanekî

giran bi Avdê Mîhlêm ku ji bo wî gelek serketin hanîna re diaxivê û Avdê Mîhlêm ji, naxwezê ku di bin wan gotinan de bimêne û piştê di cih de ji cem Mîr Temir derdikeve û tê malê.

De ne, Avdê Mîhlêm ji ne kêrî mîrekî bû. Ew ji mirovekê ku weke mîrekî serekê êlê bû. Lê di wê heyeme ku Avdê Mîhlêm piştî wê gotina Mîre dide xwe, êdî mîr bixwe ji jê re dibêje ku "ti ji ber min û civata min bi vî awayî rabûyî, Nexwe divêt ku ti bi êle xwe ji li vir nemêne. Ev gotin, ji Avdê Mîhlêm re pir giran tê û deme ku di vegehê malê, êdî mazinên êle xwe lev dide hevdû dibêje wan ku "em ji vir barkin û herina Şingalê". Deme ku ew wilo dibêje, êdî ew ji rewşê ji wan re bilêv dike û dibêje. Avdê Mîhlêm, ji wan re êdî bêje piştî van gotinên ku "min mîrê mazin his kirin ku piştî waqas kirinên ku min jê re kirin, êdî em li vir namênin". Piştê êle wî ji bi wî re gava diavêje û piştê ji wir dikin ku derkevin û herin. Piştê ew ji gunde xwe yê ku jê re "Axlaq"(oxlaqci) diberdin û dikevina rê de û diçin ku herina Şingalê.

Avdê Mîhlêm, deme ku diçê ku bi mîr re biaxivê, hingî ji xwe û ji gotina xwe bi bawer diaxivê. Ew hizir dike ku Mîr wê ti carî ji ber ti tiştî wê jê re ne bêje na. Ji ber ku wî ji mîr re pir tişt kiribûn û di gelek rewşan de ew bi ser xistibû. Wî hizir dikir ku ew ji mîr canê wî ji bixwezê wê jê re nebêje na. Heta wê demê ji mîr her timî lê weke birayekî nêzîkatî dabû nîşandin. Piştî ku ew pîr bûbû, êdî kurê wî Dewrêş li cem mîr bû. Avdê Mîhlêm ji wê yekê ji bi bawer bû ku wê mîr ne bêje na. Ma ne zûva bû ku deme k bi hev re ketibûbûna rê de û çûbû bûna qasra osmanîyan û ew rewş jîn kiribûn. Hê ew rewş ji, bi ser ve wilo zêde ti dem ne buhurtibû. Ew ji di bîra wî de bû.

Avdê Mîhlêm piştî ku Êlê dide hevdû dike rê de piştê ji, nahêle ku ti kesek wê mesele ji wî û ji mirovên li dora wî his bikin. Bahsa Adûlê êdî nayê kirin. Ji xwe, ew mesele di nav Mîr Avdê Mîhlêm de dimêne. Ji wan pêve ji ti kesek nedizanî.

Bi Berteke Avdê Mîhlêm û çûna wî ya ji wir, êdî Mîr temir ji windabûnaka mazin jîn dike. Herkesekê ku pê dihisihê ku Dewrêşê Avdê ji wir çûya, êdî ne li cem Mîr Temir a, êdî weke ku li firsandna digeriyan ku derbeyene lêxin. Her weha êdî rewşeke nû di afirê. Dewrêşê Avdê, di wê heyeme ku ew li wir bû de, wî bi hebûna xwe ji ba, çavên mirovan didan tirsandin. Heta ku ew li wir bû, herkesekî li wir li ber mîr Temir digeriyan. Her weha rewşek hebû. Lê piştî ku Dewrêş ji wir barkiribû, êdî piştê ew rewş ji hin bi hin weke ku dihata guharandin. Êdî wilo weke berê ne dibû. Di nav aşîr û êlên arab û tirkmanan de ji yê ku barî wê

herême kiribûn ji tevgerêk piştî çûna Dewrêşê Avdê êdî rûdide. Herkesek ji wê yekê dibînê. Herkesek bi çûna Dewrêş û bavê wî Avdê re valabûna ku rû dabû di dît. Hinekan ku li civata Mîr Temir dirûniştin ji, di ber mîr re diavêtin ku ew bixwe ji ku pêdivî pê hebe, herê û dilê Avdê Mihlêm bigirê û wî vegeerêne. Yên ev yek di ber Mîr Temir de diavêtin ji hebûn. Lê Mîr Temir ji mirovekî ku gotina xwe carekê digot bû. Wî gotina xwe ye ku ji devê xwe derdixist ne dikira ducar. Ew mîr bû. Mîr hemû ji wilo bûn. Vêca wî bixwe, xwe hê ji mazitir di dît. Wî xwe weke niminêrê kevneşopîyeke ku hebû ji di dît ku li herême bi dewletbûnê hebû. Ew weke niminêrê wê ji bû. Wî xwe wilo ji di dît. Bi vê yekê wî xwe pir mazin di dît. Lê dilê Mîr Temir ji li cer Dewrêş hebû. Mîr Temir pir hijî Dewrêş ji dikir. Lê di wê heyemê de ew xiroşî(gurur)ya wî ya mîritîyê jê re dibû astang ku wê bide nîşandin û bêne ser ziman. Bi vê yekê, êdî tenê ne gotin û ne axiftin li ser wan wî ji xwe re di civata xwe de rast di dît. Mîr ji dem bi dem piştî Dewrêş û bavê wî re li ser wan dihizirî. Ew di bîra wî de bûn. Bi teybetî ji Dewrêş di bîra wî de bû. Ew bi hev re ketibûbûna gelek cengan de. Cenga ku li çiyayê qaraçê di bîra wî de bû. Ya ku bi hev re deme ku çûbûbûna Qasra osmaniyan û ew rewş jîn kiribûn ji di bîra wî de bû. Ew li ser wan ji di serê xwe de di wê heyemê de dihizirî. Ku dihizirî ji, pir mazin di serê xwe de ji xwe diçû û têkiliya wî di wê demê de ji dinyê qut dibû. Ew her weha wilo lê dihat.

Mîr Temir, piştî ji wî vaqatana Avdê Mihlêm û çûna wî û êle wî, êdî pêde, rewşeke nû li herême rû dabû. Ew cihê yê ku hebû, vala dihat xuyakirin. Ku Mîr Temir bi xwe ji li cihê wan dimeyîzend, ew valabûn di dît. Dewrêşê Avdê, ji wir çûna wî, dilê gelek dijminê Mîr Temir xweş kiribû. Êdî herkesekê ku jê nexweş bû, hizir dikiirn ku wê karibin ku wî têk bibin. Ku Dewrêş ne li cem wî bê, wê bi rehetî wî tê bibin.

Dewrêşê Avdê, mêrekî ku mazin bû. Navê wî bixwe ji besî çav tirsandinakê bû ji dijminên Mîr Temir re. Lê ma gelo Mîr temir ev yek di dît? Dijminên wî, ku ne ji Dewrêşê Avdê ba, rojekê ji wê ne buhurandî ban û wê avêtiban ser wî de. Ji xwe, piştî çûna Dewrêş re êdî ew ji di serê xwe de du buhurandin. Dixwestin ku serdestî û serweriya herêmê bikina destê xwe de. Ji aliyekî ve aşîra araba ye ku ketibû hemberî wî de û ji aliyê din ve ji hinek aşîrên tirkmanan ku qasra osmaniyan berê wan dabû wir, ev yek di wê heyemê de dixwestin.

Lê ma ka piştî ku Dewrêş ne li wir ba, ma ewqas mêr û mêrxasên kurdan li ku derê bûn? Ma qey wê derfet daban vê yekê? Wê welatê xwe bi dev xalkê ve berda ban?

Dewrêş ti carî warê bavûkalê xwe bi dev ti kesekî ve ne diberda. Ew mêrê wê yekê bû. Ew mêrê warê xwe bû. Wî ji bo wê mêrentiyaka mazin dide nîşandin. Ew mêr bû û wî bi mêreniya xwe warê xwe diparast ji hêrîş û hatinên li ser wê di her demê de.

-----o0o-----

Piştî ku Dewrêş çûbû, êdî rewşeke nû afirî bû. Dilê adûlê ji diêşeha bi çûna wî re. Wê ji çi dikir û ne dikir hadan û qarana wê ne dihat. Tebete wê ne dihat. Piştî ku Dewrêş çûbû Weke ku li herêmê valabûnak çêbû bû. Êdî wilo zêde li wan çiya, zevî û daristan û çolan yê ku nêçîrê bike û xwe bide nîşandin nebû. Yê ku bi her gava xwe re bi vê yekê re navekî bide çêkirin nebû. Dewrêş nebû. Cihê wî vala bû. Ê ti kesekî ji cihê wî tişî ne dikir.

Adûlê, car bi car berê sewîlê xwe diavêta ser milê xwe û diçû ser kahnîyê ku hinek avnê bêne. Lê ew ji ji bê hamdiyê kal ketibû. Bê hamdiyê li dilê wê xwe serwer kiribû. Ew ji wilo bû. Pir bê hemd bû Pir kal bûbû.

Piştî ku Dewrêş çûbû, li herêmê navê mêrekî dihata bihîstin. Ew ji Îso bû. Îso ji mêrekî ku li xwe bû û mazin bû. Ew ji her timî li qasra mîr Temir li Civata wî dima. Lê dirûnişt.

Dilitiya ku di nav Adûlê û Dewrêş de, ji xaynî mîr Temir çend mirovên ku li cem Mîr Temir ku aqildantî kirin dizanî. Ji wan pêve wilo zêde ti kesekî dî ne dizanî. Di deme ku Avdê Mihlêm hatibû ber wî û bahsa Adûlê û Dewrêş bi hev re kiribû, ew ji hingî li wir li wan rûniştîbûn bi wan re. Lê wan di wê heyemê de ti tişteke ne gotibû. Bêdeng bûbûn. Ê piştî ji ew bêdengiya xwe xira ne kiribûn. Piştî ji ti gotin di derbarê wê rewşê de ji devê wan derneketibû. "Gotin ku ji devê wan derketana, wê weke gotina ku li ser namûsê hatî gotin wê bihata pêşwazî kirin". Ev yek ji ne baş bû. Li ser gotinên ku li ser namûsê hatina gotin, gelek mêr û mêrxas hatina kuştin. Ev mijar, her weha mijaraka pir xesas bû. Vêca nexasim ku mala mîr bê û ji mala mîr bê. Wê encamên wê hê mazitir bin.

Piştî ku Dewrêş çûbû, Êdî hin bi hin weke ku di naqabîna Dewrêş û Adûlê de ti tişteke neyî, bahsa wê û zawacê dihata kirin. Lê ne bi Dewrêş re. Navê Adûlê bi zewicandina bi Îso re dihata ser ziman. Dihata gotin ku wê Adûlê bi Îso re bizewicê. Ji ber ku bavê Îso, piştî bi qadarekê ku heya wî ji tişteki tîneyî diçê cem mîr û dike ku Adûlê ji kurê xwe bixwezê. Diçê cem mîr û dixwezê ji. Mîr, di wê heyemê de, hê ew rewş ji

bîr ne kiriya. Lê mîr tenê gotinekê dibêje, ew gotin ji her weha ev bû: ”ya qanc û rast çibe bila xwûdayê me wê bi me bide kirin” û hwd. Ji vê gotinê, êdî weke ku mîr razîya dihata şîrove kirin. Lê rastî çûbû, hê wilo zêde di aslê xwe de ne dihata zanîn. Di rastiye de heya wî mêrî mazin û hevalê Dewrêş ji ji têkiliya di navbara dilê Adûlê û Dewrêş de nebû. Wî, mesele ku Avdê Mihlêm çûya û li cem mîr rûniştîya û Adûlê kiriya ku bixwezê ji ne dizanî. Heya wî ji wan mesele û kirinan nebû. Lê ku ma ka heya wê jê heba, ma hiştiba ku navê wî bi hevdila hevalê wî ye ku weke bira bû re derketa. Wê hingî dilê wî ji biêşanda.

Îso ji, mêrekî ku mêr bû. Mêrekî ku ji xwe bi fihet ji bû. Navê wî ji bi mêreni hebû. Ji xaynî wê ji, navê wî bi hevaltî û biratiya Dewrêş ji hebû. Ma ku wî tiştêkî wilo ku kiriba û bi Adûlê re zewicî ba, ma wê ew rewş ne hata bihîstin? Û ku hata bihîstin ji, êdî xalkê wê ji bo wî û mêreniye wî û rûmete wî wê çî bigota? Wê ti carî tiştina baş ne gotan. Îso ji û herkesekî ji dizanî ku wê tiştêkî baş ne hata gotin.

Lê heta Îso jê nebû. Îso, tevî waqasan ji, piştî ku Dewrêş çûbû, dilê wî li ser hevalê wî dişawitî. Dilê wî di êşeha. Ew ji, yekî ku bi dil tenikîya xwe ve ne kêmi Dewrêş bû.

Îso, di wê heyemê de her timî demên xwe li qasra mîr Temir buhurand. Mîr Temir, mîrîtiya wî di wê heyemê de weke ku hinekî di zorê de bû. Her mîr di her şert û mercê wê her mêr ji bo wî biçûya mirinê. Lê tenê çûna mirinê bidilekî ku bi pêve girêdayî, ma bes dibû di wê heyemê de? Na, wê ne bes ba. Ji wê zêdetir hinek kirinên ku diviyabû ku bihata kirin hebûn. Rûmet, di kirinaka ku serketin ji mirov dihanî bû. Lê rûmet, her timî kirinaka ku li gor kevneşopîyê dixwezê ji mirov, heta ku wê kirinê bi rûmet bike.

Mîr Temir, di civata xwe de her timî bicivîn bû. Ew li ser bûyîn û kirinên ku li herêmê êdî dihata kirin bi mirovên li dora xwe diaxift. Ji wan di pirsî û ji wan aqil digirt. Her weha ew li ser rewşe ku hebû û dibû, dihizirî. Rewş, pir ne baş baş bû Rewş pir xirab bû.

Li herêmê, piştî çûna Dewrêş re pir komên ku bêserî digeriyan hebûn. Di wê deme ku Dewrêş li wir bû de, ti kesekî komak ji ne di dît. Li çiya ji ban, ti kesekî ti kesekî ku li wanderan digeriya ne di dît. Dewrêş li çiya ji hebû.

Çend ku dem têve çû, Mîr Temir bi xwe ji cihê hebûna Dewrêş bêhtir hîs dikir. Cihê Avdê ji hîs dikir. Avdê, weke nirxekî ku ji deme bavê wî ji wî re mabê bû. Avdê Mihlêm di deme bavê wî de pir mazin mêrentiya mazin dabû nîşandin. Lê di deme wî de ji Avdê Mihlêm mêrentiyaka xwe

davû nîşandin. Bi wî re ji bo wî ji ketibû şeran de. Vêca çûna Avdê Mihlêm Ji aliyê hinek mirovên ku mesele dizanîn ve baş û qanc ne dihata ser ziman. Hinekî, ev yek weke ne ji kevneşopîyê dihata ser ziman. Di nav xalkê de weke kevneşopîyekê dihata gotin ku "ew mirovê ku ji bo mirov tiştê ji kiribe nanekî wî bi deyn li ser mirov heya. Mirov deyndarê wan a". Bi vê yekê, êdî dilitî dihata ser ziman.

Mîr Temir, çend ku zor ji ba, û zor ji di demên xwe de abû nîşandin ba ji, wê yên ku kirin ji bo wî dikirin ji bîr ne dikir. Ev xosletê wî hwbû. Wî ji bîr ne dikir. Ji bîr ne rûmet û qanciye dihata zanîn. Weke xirabiyaka mazin dihata zanîn û ser ziman. Yê ku yekî ji bo wî tiştê ji kiriba û j bîr kiriba, ji mirov ji ne dihata zanîn. Weke bêbaxtiyekê dihata zanîn û rast ne dihata dîtin. Mîr Temir ji di derbarê kevneşopîyên xwe de xwedî zanebûn bû.

Mîr, ji xwe yê ku divîya bû ku bizaniyana bû. Ev yek jê weke berpirsiyariyekê dihata xwestin di her demê de. Bibîrkin, weke xosletê mirovê qanc bû. Ji bîrkin, xosletê mirovê ku ti xêr û baxt jê nayê ya.

Mêr Temir ji bîr ne dikir. Ji xwe ne mumkun ku ji bîr bikira. Di civata wî de her timî her tişt bi nîrx û kevneşopîya xwe re bi jîn û zîndî bû. Dihata ser ziman. ma vêca wê çawa bihata jî bîr kirin. Yê kuu qanciya ji bo yekî kir, am dibû ku wî ew qanciya wî ji bîr bikira? Ne ne dibû. Ti carî ji ne dibû. Wê hertimî diaqil de ba. Yê ku qancî pê hata kirin û ew qancî ji bîr nekir û berpirsiyariya ku di nav xalkê de keta ser milê wî de û bicih hanî, hingî ew mirov weke mirovekî qanc dihata hasibandin û zanîn. Dewrêş mirovekî weha bû. Ew ji heval û hogirên xwe re heval bû û bi bi baxt bû. Qanc bû. Qanciya wî ji ji mêreniya wî dihata hasibandin. Dewrêşê Avdê, mirovekî ku mêr bû. Ji mirovekî ku mêr xosletên kuu dihatina xwe ji, qancbûn, bidilbûn, merdbûn, bi baxtbûna bi heval û hogir û dora xwe re û hwd jê dihata xwestin. Wekî din ji, bizanebûn gavavêtin ji nav van xosletan dihata hasibandin. Deme ku mirov li civatê rûnişt, li mirov gavavêtina mirov dihata meyîzandin. Aliyê mirov yê qanc û yê ku ne qanc dihata berçav ji, pir bi bal dihata berçav. Mirov ku li berçav bû, ne mumkun bû ku ji her aliyê ve mirov ne li berçav bê. Mirov li berçav a. Di her heymê de Dewrêş ji li berçav bû. Lê rojeka ji rojê xwûdê, ti kesekî kêmesiyaka ku bêne ser ziman di wî û gavavêtinên wî de ne dît. Bi vê yekê Dewrêş dihata naskirin.

Di wê heyemê de ji, ew mirovê ku wilo dihata naskirin û li berçav bû, cihê wî dihata dîtin. Lê ew ne li cihê xwe dihata dîtin.

Adûlê ji, li cihê wî dimeyîzend. Hin bi hin ku dem têve diçû, êdî dem roj bi roj ji bo wê ji girantir dibû. Ji xwe di deme ku navê wê bi zawaca bi Îso re ku wê bike re ku dihata ser ziman û wê ji his dikir, bêhtir êşek diketa dilê wî de. Weke ku ew di nava têhna roja nava rojê de ta bigirê lê dihat. Adûlê, bi êşeka mazin ye di dilê xwe de dijî. ..

-----oOo-----

Dewrêş û malbata wî piştî ku ji Axlaqê(oxlaqî) hatibûna Şingalê, êdî li wir bicih bûbûn. Li wir ew demek bû ku li wir bicih bûbûn. Di bicihbûnê de ji ti astangî û zor ne kişandibû. Aşîrên kurd yên li wir hema bêja hemû ji êzîdî bûn. Şingal bixwe ji cihê ku têde cihê laleşê nûranî têde bû. Ji xaynî wê ji, cihê hackirina êzîdîyan bû. Her êzîdî di jiyana xwe de careka xwe digihanda wir û dibû "hacî". Her weha evde ji wilo girng bû. Di wê heyemê de, weke wir, li bakûrê Kurdistanê ji, cihna wilo hebûn. Minaq cihê Şêx Hadî hebû. Ew ji ji herême Colemergê bû. Lê ne tenê li wir û li dora wê êzîdî hebûn. Li herême botanê li cihên weke bacinê, Li Mûşê, li Sêrtê û hwd ji hebûn. Li kurdistanê gelek cihên ku weke navendên wan bûn hebûn. Lê di demê de hemû ji hatibûn xuruxandin. Lê li Mûşê ku hata digihiştê Sêrt û dora Wanê wanderan hemûkan ji aşîrên êzîdîyên kurd yên ku weke dewlet dijîn ji hebûn. Li wanderan ji, malbata Dewrêş karîbû ku bicih bûbûyana. Lê wan xwestibû ku bû biçîna wir. Ew der, ji wan baştir bû. Li vanderên ku li Bakûrê kurdistanê dima ji, ku maban, hebû ku hinek pirsgirêk ji wan re derketiban. De ne, Mîr Temir heta bi wan deran serwerî û serdestiya wî hebû. Wan xwestibû ku ji herême ku serwerî û serdestiya wî derkevin. Lê Şingal ji ne dût bû ji bin serdestî û serweriya wî. Lê ewder diketa başûrê kurdistanê de ku diman ji, hinek navber diketa naqabîna wan û Mîr Temir de. Bi vê yekê êdî çûbû bûn wir û li wir di wê heyemê de bicih bûbûn.

Dewrêş, li wir ji jiyana xwe ya weke ku ya li Axlaqê dide meşandin. Ew li wir ji diçû nêçîran. Li wir ji navê wî hebû. Li wir ji yên ku pêre bûn û ew bi tenê ne dihiştin hebûn.

Dewrêş lê aqil û hişê wî li şûn wî mabû. Adûlê ji aqil û hişê wî dervediket. Hişê wî pir li ser wê bû. Pir di xwe de ew li wê dihizirî. Ku ew cerna bi tenê ji dima, di xwe de diketa hizran de. Di serê xwe de kur û dût diçû ku ka diçû kur derê. Ku wir, wî bêhtir deme xwe dabûn nêçîrê û çûna nêçîrê. Bavê wî, deme ku ew wilo bi pirranî diçû nêçîrê, êdî lê dimeyîzend û rewşe wî fahm dikir. Lê ma ka wê wî ji çi bikira? Ne tiştekî. Tiştek ji destê wî ji ne dihat.

Wî jiyana xwe li cem Mîr Temir buhurandibû. Wî di serê de deme ku çûbû cem Mîr Temir û navê Adûlê û Dewrêş bi hev re hanîbû ser ziman ji, wî di aqîlê xwe de ne dibuhurand ku wê ew bertekeke wilo şanî wî bide. Lê Mîr Temir bertekeke wilo şanî wî dabû. Bi wê yekê ji, êdî dilê wî ji pir êşeha bû. Ku dihata bîra wî ji, êşekê xwe li dilê wî digirt û weke ku dilê wî biguvêşê lê dikir.

Avdê Mîhlêm, wî xwe weke mazinakî wî di dît. Ji ber ku ji deme bavê wî mabû û di nav kevneşopîyê de ji qadrê vê yekê pir hebû. Wî ji wilo hizir dikir. Ev yek ne xelat ji bû. Wilo ji bû. Wî li gor wê yekê nêht kiribû û gav avêtibû. Lê piştire ew rastî bertekeke ku wî li gor xwe ku lê dihizirî ku cihê wê di kevneşopîyê de ji ne di dît hatibû. Wê yekê ji dilê wî diêşend.

Deme ku wî ku kurê xwe dimeyîzend, ev yek dihata berçavên wî. Lê Avdê Mîhlêm, Mirovekî ku pir ji xwe bi fihet û bi şop bû. Ji ber vê yekê, wî piştire ji, ne wî gotibû ku hinek li ser gotinekê bêjin û ne ji hiştîbû ku yekê gotinekê li ser Adûlê û Dewrêş di wê heyemê de li cem wî bêne ser ziman ji. Wî ev yek ji parastina rûmete herdûyan ji di dît. Adûlê, wî baş û qanc naskiribû, Adûlê, keçaka ku asîl bû. Bi nirx bû. Wê gavên xwe bizanebûn diavêt. Bi qancî dikir. Ji ber vê yekê, êdî gotina ku wê digot, mazinên wê ji ew gotin rast di dîtî û ji gotina wê re ne digotin na. Her weha jinaka wilo bû. "Çi jin bê û çî ji mêr bê, divêt ku mirov li wan û li rûmete wan ji hizirê". Ev gotin, gotina Avdê Mîhlêm bû. Ew gotina wî bû û wî pêşî pêdivîya wê bicih dihanî. ..

Dewrêş li wir, jiyana xwe ya bi nirx û ji ya wî ya berê ne kêmtir di buhurand. Ew li wir ji, ku li cihê xwe yê berê çawa bû, wilo bû. Bi nirx bû.

----o0o----

Li cem Mîr Temir ji, jiyana hinekî bi pirsgerêk dimeşî. Li hinek herêman êdî hinek bûyar rûdîdan. Mîr Temir ji vê yekê ji pir bi hêrs dibû. Ew li wir di wê demê de, ew hêze xwe ye ku li herêmê ji bo parastinê ava kiribû, ku li herêman ji bi hinek tevîkirinan li wanderan bicih kiribû. Li herderên ku lê bûyar rûdîdan, wî hinek hêz şandibû wir. Lê li wanderan ji, aşîrên ku hebûn, ne bê hêz bûn û ew ji levgihiûştîbûbûna hevdu û bi hev re bidest parastina herêmên xwe kiribûn.

Li herêma Wêranşarê ji, ku heta digihişt ber Adşanê, hêzna arab û tirkmanan bi hev re kiribûn ku serwerî û serdestiya xwe ava bikin. Kiribûn ku bikevina waderan de. Aşîra gêsa ji, li wê herême dikir ku

serweriyekê ji xwe re ava kê. Deme ku pê hisahabûn ku Dewrêş ji herême çûya, êdî weke herêmê ji xwe vala bibînîn lê hatibû û ketibûbûna gelek deveran de. Bi vê yekê ve ji bi sînor nemabûn û artişaka mazin ji dabûn ava kirin û dikirin ku wê bişênina bi ser Mîr Temir de. Ji gotina dihata gotin ku ew artiş ji 1700 sûwarî pêk dihat. Arab û Tirkmanan bi hev re ew artiş, bi hanîna cem hev ya wan ji aliyê qasra osmaniyan ve avakiribû bû.

Osmaniyan, bi qasra mazin ye osmaniyan bi rastî ji Mîr Temir dabûbûn berxwe di wê heyemê de. Dixwest ku jê xilas bibin. Wan hizir dikir ku ew têk çûba, êdî wê li herême ne hêzeke wilo êdî maba û ne wê yekê weke wî ku wilo karibû ku di bin serdestiya xwe de aşîran bide hevdû wê maba. Wilo dihata hizir kirin.

Mîr Temir, hêzeke mazin ye herêmî di bin destê xwe de ava kiribû. Ew hêz serwerî û serdestiya wê li nivê kurdistanê bêhtir bû. Mîr Temir, bi vê yekê balaka mazin kişandibû ser xwe di wê heyemê de. Ew di riya Salahadinê Eyûbî de dimeşî. Hinek mirovên ku ew nas dikirin ji, ev gotin ji bo wî dihanîn ser ziman. Lê ew zora wî ya ku wî dide kirin ji, bi vê yekê wî di serê mirovan de ji têgihîştina ku bi vê yekê bi Salahadinê Eyûbî re bi wan re çêdibû û ew di tijbahandinê de ji, xira dibû. Ji ber ku xosletên Salahadinê Eyûbî yên ku zorê li zora bike nebûn.

Salahadinê Eyûbî ji li wê herêmê, piştî temenê "Xanadana Eyûbîyan" avêtibû. Li wir xanadana eyûbîyan mazin bûbû û piştî ji ser 300 salî re serwerî û serdestî li kurdistanê dabû meşandin. Heta mirov karê bêje ku ew xanadan bêhtir ji mabû. Wê xanadana kurdên Eyûbîyan, di demên xwe yên serdestî û serweriyê de li kurdistanê bigiştî ji serwer û serdest mabû. Wê, gelek kevneşopî û nirx bi xwe re dabûn çêkirin. Mîr Temir ji di nav wan nirx û kevneşopîyan de mazin bûbû.

Ku mirov li şaxsiyeta wî ji dimeyîzend, mirov weke ku di dît ku şerbûnek tede hebû. Weke aliyekî ku zor dikir û aliyekî ku nedixwest ku zorê bike. .. Her weha weke ku dûalîtiyê xwe bi şaxsiyeta wî re dida nîşandin. Di nav kurdan bixwe de, gelek kevneşopîyên ku mirov wan nêzîkatiyên Mîr temir ku weke bi hinekî bi hev re dişerde bûn, pê bêne ser ziman hebûn. Serwerî û serdestiya kevneşopîyan, pir girîngî jê re dihata dayîn. Ev yek, weke temenekî jiyandinê dihata dîtîn û nirxandin. Kevneşopî, li ber wan rabûn ji, ne dibû. Bi vê yekê, deme ku hinek nêzîkatiyên ku weke ne li gor kevneşopîyê bûn ku Mîr Temir di dîtîn, hingî aliyê wî yê bîzor diketa devrê de. Bi vê yekê, êdî car bi car wî nêzîkatiyana jev cuda dida nîşandin. Lê deme ku mirov li şaxsiyeta Mîr

Temir lê dimeyîzend, mirov şaxsiyetaka pir bi kevşopî ji di dît. Lê bi vê yekê û hinek kirinên wî, ew êdî hinekî cuda ji car bi car dihata nirxandin. Mîr Temir, mirovekî ku di nav wê çandê de mazin bûbû ku wê çandê, pêxember ji xwe derxistibûn. Ma gelo çandaka wilo karîbû ku bidarêzorê bida kirin? Ev ji weke pirsêke ku mirov karîbû ku bi pirsîyana bi şaxsiyeta Mîr Temir re. Ma wî Salahadînê Eyûbî fahm ne kiribû? Salahadînê Eyûbî bixwe ji li wir mazin bûbû. Ji wê çand û dîrokê bû. Wî dinya hemû kira bin serweriya aqilê xwe û xwe de. Lê wî ti carî zor di nêzîkatiya xwe de ji bo mirov rast ne dît. Rastîya wî ev bû. ..

Mîr Temir, di wê heyemê de di wê rewşê xwe ye zor de, li hinek çareserîyna digeriya. Li ber wî hêzek hatibû ava kirin.

Di wê heyemê de, li qasra Mîr Temir ji, mêr û zane bi hev re levdicivîyan ku çareseriyekê bibînin. Lê ti kesekî heta wê kêlkê ti tiştêk ne didanî hole ji aliyê çareseriyê ve.

Mîr Temir, di deme ku mêrên ku hebûn hemûkan li qasra li civata xwe dide hevdû û ji wan re di bêje ku yê ku ”berpîrsiyariya wê şerê ku dihata hildê xwe û artîşa ku li hevberê wî heya tê bibe wê bi Adûlê re bizewicê”. Hizre wê wilo di civata xwe de têne ser ziman.

Mîr Temir, di deme wilo dibêje de, ku di destê Adûlê de li ser tepsîya zêrîn ku di fincana zêrîn qahwa heya, li ber civatê digêrêne. Adûlê ku tepsî di destê wê de li ber civatê hemû di gerêne. Lê yek ji narahijê qahra ku li ser tepsiyê û di destê Adûlê de ya.

Îso ji di wê heyemê de li wir e, lê ew ji narahijê qahwê ji destê Adûlê. Ji ber ku di deme ku navê wî derdikeve ku wê ew bi Adûlê re bizewicê, hingî hinek tiştina dîn ji têne holê û têne guhê Îso. Îso, mêrekî ku ji xwe fihet a. Xaber di deme ku her weha bahs tê kirin de tê guhê wî ku Adûlê û Dewrêş hij hevdû kirina û dilê wan li ser hevdû ya. Ew deme ku wilo his dike. Êdî pêşî careka diçê ber Adûlê û jê re dibêje ku ”min nizanî bû ku dilê wa li ser hevdû heya, ji nahaka pêde ti ji min re weke xwûh î. Deme ku Îso wilo dibêje, êdî Adûlê jê re dibêje;

”wê çaxê li min bihisêne. Ez keça Mîr Temir im. Min dinya bi aqilê xwe û serê xwe fahm kiriya. Bavê min, win mêr li civatê wilo ji were got, da qana win herin û wê artîşa te ser serê me jev belav bikin. Win ji wê bikin. Vê gotinê ji min ji jînakê his kin”

Ku Adûlê wilo ji Îso re got, êdî Îso berê xwe da Adûlê û her weha lê vegerand;

Li min bihisêne, ku ezê weke bersive te ji te re çî bênime ser ziman bêjim. Ev gotinên te ku ji mêrekî hatina gotin, divê ku ew mêr êdî xwe

bide kuştin û herê wê bike. Ri rastiya mêritiyê de ev heya. Lê heta nahaka ti mêrî xwe li ser Dewrêş Avdê re ne dîtiya. Ji bîr neke ku deme ku te li ser tepsiyê di fincana zêrîn de qahwa gerand ti kesekî ne rehiştîyê de. Lê wê yek ji mêreniya xwe û ji evina dilê xwe ku di wê fincanê de jahr ji hebe wê hildê, Ew mêr kurê mêra ji Dewrêş Avdê bixwe ya”.

Îso wilo got û ma sekinî. Lê Îso, piştî ku ma sekinî piştire dîse axift û gotinaka dî bi ser gotina xwe ve kir û weha got; ”vê ji zaniba ku Dewrêş ji min re biraya. Ew birayê min a yê haq a. Ew ku wî rahiştta wê qahwa, bila sê kilam li rih canê min ketibin, ezê pêre canê xwe bidim. ..”.

Îso, wilo ji dilê xwe ji Adûlê re got û piştire ji wir çû. Tiştta ku Adûlê ji îso fahm kiribû êdî fahm kiribû. Tiştta ku Îso ji ji Adûlê fahm kiribû êdî wî ji fahm kiribû. Piştire Îso, ku hat, êdî rast û rast hat û hata qasrê û çû civat mîr Temir û lê rûnişt. Di wê heyemê de, ku hinekî dî dem têve çû, Adûlê dîse ku wa li ser tepsîya zêrîn di fincana zêrîn de wa qahwa hat li ber wan. Lê wê carê ji ti kesekî ne rahiştîyê de. Ew bi wê awayê bi sê roj ku Adûlê li ser tepsîya zêrîn û di fincana zêrîn de qahwa haî ber wan ku yek hildê û wê berpîrsiyariya wî şerê ku wê bibe hildê ser milê xwe û mêreniya xwe di wê heyemê de. Lê di dilê hemû kesekî de Dewrêş hebû. Û ku Dewrêş saxba, wê ti kesekî ne rahiştiba wê fincana qahwê ye ku hata ber wan. ..

Ku wê naqlê ji Adûlê tepsî wilo hanî û li ber civatê gerand û ku çû piştire êdî ji civatê deng ji mîr re derketin ku mîr xaberê ji Dewrêşê Avdê re bişêne û wê bide hanîn li wir.

Di wê heyemê de, piştî ku Adûlê ji dem wan derket, êdî mêr û zaneyan berê xwe da mîr û kirin ku pêre biaxivin û gotina jê re bênine ser ziman. Di wê heyemê de mirovên zane pêşî mafê axiftinê hildan û li ber mîr weha jê re gotin; ” mîrê min, ti ji zane ku ne ku Dewrêş kurê Avdê Mihlêm bê wê ti kesek xwe nede ber vê yekê û wê nikaribe ji ku wê berpîrsiyariyê hildê ser milê xwe di vê xalê de. Vêca nahaka ye ku em ji te bixwezin ji ev e. Ti nahaka mirovê te yê ku ti herî zêde qadr û qiymet didiyê de li haspekî sipî û rahwal sûwar bike û bike rê de ku herê û xaberê bide Dewrêş ku careka din were vir û li cem te bisekinê. Ew mêr e û kurê mêra ya. Wî ji û bavê wî ji ji bo te gelek tişt kiriya. Adûlê haqê wî ya.. Ew ji tê û xabera te ne sekinê wê di cih de ku xabera te gihiştîyê de wê were. Lê mirovê ti bişêne ji, bila lêborîna te ji jê re ragihêne. ..”. Ku mirovê aqilmend yê ku di wê heyemê de li civata wî rûniştî bû, ku ev gotin got, êdî Mîr Temir, hinekî hizirî û gota aqilmend ku ”ti rast dibêje” û piştire Mîr Temir xaber da mirovna ku pir li wan bi bawer bû ku werina

cem wî û ew ye ku wê ji wan re bêje êdî wê bêje û piştê wê bikevina rê de û herina Şingalê.

Ku mirovê ku aqilmend bû ku li ber mîr pêşî axift û mîr ji wilo got û betek da nîşandin êdî mirovên din yê her weha hinek hizir di serê wan de hebûn ku bênine ser ziman ji, êdî ji axiftinê re hewceyî ne dîtî û tenê gotin "mîrê min te ye rast kir" û mana sekinî di cihê xwe de. Piştê ku mîr bakira mirovna, êdî di cih de hinek mirovên ku mêr bûn û bi mêreniya xwe re xwediyê nav û deng bûn û simbêl qaytan bûn, di cih de ketina hundur de û li ber mîr mana sekinî. Êdî ku mana sekinî êdî li mîr meyîzandin û li bendî gotina ku ji wan re bêje mana sekinî di wê heyemê de.

Mêrekî Weke Dewrêş Avdê ma ku ne mêrek ba û çûba pey wî, ma qey dibû. Na, ne dibû. Divîyabû ku li gor mazinatiya wî mêrî nêzîkati lê hatiba kirin.

Ku mirovên ku wê ketiban rê de ku hatina ber mîr û mîr ji Gotina ku wê gotiba ku ji wan re got, êdî ew ji di cih de ne sekinîn û rabûna ser xwe û çûn û xwe amede kirin ku ketina ser rê de û çûn ku herina Şingalê û xabera mîr bibina ji Dewrêş re.

Mîr ku ketina rê de, êdî piştê mirovên ku li civata mîr bûn, hinekî dî li civata wî rûniştî man û piştê kirin ku jev belav bibin. ..

-----o0o---

Dewrêş, mirovekî ku li derek ne disekinî bû. Ew pir bi tevger bû. Li çiya û daristanan gelek demên xwe buhurandibûn. Di wê heyemê de ji, ew demek bû ku ew weke ku berê çûbû çolê û nêçîr dikir, diçû çolê û nêçîr dikir.

Ew li malê ne disekinî. Ew her timî li ser lingan bû. Lê di wê heyemê de, Dewrêş, hinekî bi bêdeng bûbû. Deng wilo zêde jê derndiket. Her sibeh ku roj derdiket, êdî ew dirabû ser xwe û ji malê derdiket û dibû êvar êdî dihat malê Wî jiyana xwe wilo di wê heyemê de dide berdewam kirin.

Mirovên ku ji cem Mîr Temir ku ketibûbûna rê de ji piştê ne bi gelekî re ji ber ku li ti deran ne sekin in heta ku têne Şingalê. Ew deme ku digihina ber Şingalê, êdî di cih de ji aliyê hinek mirovan ve têne kifşkirin û yê ku wan kifş dikin, êdî di cih de çendek bi hev re dikevîne rê de û diçina pêşiya wan ku meyîzênin ku ka ew kî na. Deme ku yê ku diçin ku herina pêşiya wan, ku hê ne gihiştina wan, dibînin ku wa sê sûwarên ku wa weke ku li ber bapîsokê bin wê bi awayekî ku hasp wan

difirênin wê tèn. Yên ku dihatin ku xabera mîr bidina Dewrêş, ku gihiştina nêzikî yên ku hatibûbûna pêşiya wan, êdî yên ku hatibûbûna pêşiya wan ew nas kirin û fahm kirin ku ew ji cem Mîr Temir hatina ku ka ji ber çî hatina.

Deme ku gihiştina hevdû, êdî silav dana hevdû û piştire, yên ku hatibûn, sedeme hatina xwe ji yên ku hatibûbûna pêşiya wan re bilêvkirin û hanîna ser ziman û piştire ew ji bi hev re bi yên ku hatibûbûna pêşiya wan ji dana rex hevdû û ketina rê de ku herina qasrê ku nahaka di qasrê de weke mîr Avdê Mîhlêm lê rûniştîya.

Ew hatina navende êdî di cih de ew hatina derxistin li ber Mîr Avdê Mîhlêm. Ku ew çûna ber wî, êdî li wir pêşi wan silav rêze xwe dana nîşandin û gotinên Mîr Temir pêşi ji Mîr Avdê Mîhlêm re hanîn ser ziman. Ew bavê Dewrêş bû.

Deme ku rewş ji Mîr Avdê Mîhlêm re hata bilêvkirin, piştire Mîr Avdê Mîhlêm hinekî ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Wî ti gotin weke bersivê ne da pemannêran. Ew li bendî Dewrêş ma. Piştire ku Mîr Avdê Mîhlêm hinekî ma sekinî, êdî wî bersiva ku da mirovên ku xaber ji Dewrêş hanîbûn ” nahaka win ji riyaka dûr hatina pêşî li rehetê meyîzênin, Bila Dewrêş ji were û ew ji bi were biaxivê û bersiva xwe bide we”.Mîr Avdê Mîhlêm wilo got û ma sekinî. Ew mirovên ku hatibûbûna wir, weke mirovna ku ji malê dana pêşwazî kirin. Qadrekî mazin ji wan re da girtin. Lê ew ji di wê heyemê de di serê xwe de ketibû hizran de. Deme ku mirovên u xaber ji Dewrêş hanîbûn, ku bahsa artişa ku li hemberê Mîr Temir ya ji aliyê Tirk û arabana ve hatibû ava kirin ku bahs kiribûn, êdî ew pir bi hizir bûbû. Piştire ew ji di xwe de hiziribû û weha ji xwe re hanîbû ser ziman û gotibû, ”nexwe rewş pir girana heta ku mîr Temir xaber şandiya pey Dewrêş” û mabû sekinî di cihê xwe de û hizirî bû. ..

Piştire demeke dirêj têve naçê û Dewrêş tê malê. Deme ku ew tê malê êdî ew tê û li ber bavê disekinî. Çawa ku ew hatibû û hatibû cem bavê di wê heyemê de. Lê wî hê ne dizanî ku ji Wêranşarê mirov hatina pey wî di wê heyemê de. Ew ku çûba ku derê û deme ku hatiba malê, pêşî diçû û bavê xwe li cihê ku lê rûniştî bû di dît.

Deme ku Dewrêş hata cem bavê, êdî dît ku wa bavê hinekî bi hizir a. Weke ku ne li wir bê bû. Wilo ew dihata xuyakirin. Di wê heyemê de deme ku Dewrêş ketibû hundur de, bavê wî weke ku heya wî ji wê hizirkirin û haznkirina wî ji wê hatina Dewrêş ji nebû. Piştire ne bi gelekî re ji xwe êdî weke ku hata xwe û li kurê xwe Dewrêş meyîzend. Dewrêş,

deme ku hata hundur, ew awayê bi hizirkirinê yê bavê wî ku ji xwe çûbû, pir bala wî kişandibû ser xwe di wê kêlikê de. Piştî ku Mîr Avdê Mîhlêm hatibû xwe, êdî li kurê xwe Dewrêş meyîzendi bû û jê re gotibû ” ma ti hatî kurê ” û mabû sekinî. Ku wî wilo ji Dewrêş re got, êdî Dewrêş ji bavê xwe re got ”herê yabo, ez hatim” û ma sekinî. Lê bala wî li ser bavê wî bû. Wê rojê bavê wî di xwe de di rewşeke din de bû. Wilo dihata berçav. Ev yek ji ji bal û nerîna Dewrêş neravî bû deme ku lê meyîzendibû.

Piştî ku Dewrêş li cem bavê xwe rûnişt, êdî Bavê wî berê xwe bi tememî dayê xwe û kir ku pêre biaxivê. Deme ku bavê wî berê xwe dayê da ku pêre biaxivê, êdî Dewrêş ji berê xwe bi tememî da bavê xwe û kir ku lê bihisêne. Dewrêş, berê xwe dabû bavê xwe di wê heyemê de, ji ber ku fahm kiribû ku bavê wî wê tiştekî jê re bêje.

Dewrêş, deme ku berê xwe da bavê êdî bavê wî bidest axiftinê kir û weha jê re bi lêv kir û hanî ser ziman:

”kurê min, î ro ji Wêranşarê ji cem Mîr Temir hinek Mîrov hatin û xaberek ji te re hanîn. Mîr Temir, derdek li ser serê wî rûdaya û te dixwezê wir. Kurê min, ti ji bizaneyê û ti kurê min yê mazin î. Dilê min bi tê ve ya. Ku Mîr Temir derd li ser serê wî rûnadana wê gazî te ne kirina. Tirk û arabê Gêsa artişa avakirin û dixwezî ku biajona ser wî û wî li wir tê bibin û li ser wê herême giştî serwerî û serdestiya xwe ava kin. Ne ti zanê ku Romî(osmani) heta nahaka li herêmê bi hêz bûn. Lê hêze wan şikestiya. Vêca nahaka li herêmên me wilo zêde ti bandûr û hebûna wa nemaya. Tenê bi hinek aşîrên ku ji serê xwe ve nahaka piştgiriyê didina wan pê ve ti piştgirî ji wan re nema ya. ...” ..

”Vêca kurê min, ez ne dibêjime te herê wir û ne ji dibêjime neçê wir. Lê ti herê ji, wê ti fêde li tê nebe. Mîr Temir wê Adûlê nedê te. Ew ketiya hizre derdê li ser serê xwe de. ...”.

”Ew mirov ji nahaka wê werina vir. Ji riyaka dûr hatibûn, min şandin ku herin hinek li rehetiya xwe meyîzênin. ...”.

Mîr Avdê Mîhlêm wilo ji kurê xwe Dewrêş re got û êdî ma sekinî di cihê xwe de di wê heyemê de. Piştî ku gelek têve neçû, Dewrêş mafê axiftinê hilda û bê ku tiştekî bêje gota bavê xwe ”yabo, ku mirovê wî hatibin pey min, ezê wan bi tenê neşênim. Ezê herîm.” û ma sekinî di cihê xwe de. Piştî ma sekinî. Lê bavê wî ji di cihê xwe de bi bêdeng ma sekinî û di deng jê derneket.

Piştî ne bi gelekî re mirovên ku ji cem Mîr Temir hatibûbûna wir, hatina hundur û silav dan û piştî li civata Mîr Avdê Mîhlêm û Dewrêş

rûniştin. Piştire weke ku çawa ku bavê Dewrêş jê hanî ser ziman, wan ji bidest axiftinê kir û ji Dewrêş re peymanî ku hanîbûn hanîn ser ziman di wê heyemê de. Piştire ku wan axiftina bidawî kir, êdî Dewrêş mafê axiftinê girt û pêş ji wan got "win ji wir heta vir li ser serê min û bavê min hatina" û piştir gota wan "emê bisibihê re hê ku rohnî ne ketî ardê de emê bikevina rê de û herine cem Mîr temir. Deme ku Dewrêş wilo got, bavê wî lê dihisand. Lê piştî ku Dewrêş axiftina xwe bi dawî kir ji, piştire bi qadarekê ji ti gotin ji devê wî derneketin. Lê piştire bi qadarekê re, piştire êdî Mîr Avdê Mîhlêm mafê axiftinê girt û her weha axift di nav mirovên li dora xwe ji kurê xwe re: Kurê min, dê herê, bila rîya te vekîrî bê. Li vir ji mîrên aşîrê çend mîran binaqêne û bi xwe re bibe hemû wê li ber tê bin. Lê ku kurê, ti bêje na ji, bila ji nahaka pêde aşîrê têve li ser lingan bê û ku kengî xabere te gihîşt bila tevde werin û li cem te cih bigirin". Mîr Avdê Mîhlêm, bi vê gotinê ji kurê xwe re gotibûyê de, ku ti ne bitenê yî di çûna xwe de. ..

Lê Dewrêş, gota bavê xwe "na yabo, bila ti li ser serê me şax bê, ez tene ezê herim" û ma sekinî di cihê xwe de. Hinekî bi hizir bû. Lê mirovên ku ji aşîrê bûn û di wê kêlikê de li cem wan bûn, wan ji peyemek ji gotinên Mîr Avdê Mîhlêm ji xwe re girtibûn. Wan ji, piştire xaber gihanda tavayê aşîrê ku xwe ji her rewş û tiştî amede bikin. Ku bi Dewrêş re ne çûban ji, hebû ku piştire ew ketiban rê de û çûban û li cem Dewrêş mîrê Aşîrê cih girtiban. ..

Piştire, êdî civata bû weke xwe û berdeham kir. Piştire ku dem hinekî dî tene çû û bû êvar ji, êdî civata Mîr Avdê Mîhlêm ji li dar ket û mazin û zane û mîrên aşîrê tevde hatin û lê rûniştin. Mîr Avdê Mîhlêm, di wê heyemê de di destpêkê de hinekî axiftibû û çend gotin gotibûn. Lê piştire ku dem tene çûbû, êdî di civatê de ku mirovên ku dengbêj bûn bi dengê xwe yê xweş ketibûbûna devrê de bidest gotinê kiribûn, êdî herkesek bi bêdeng mabû û hazînî bû. Mîr Avdê Mîhlêm ji di wê heyemê de di serê xwe de ketibû nava hiziran bi hazn. Ew ji di xwe de dihizirî. Weke ku ew ji wir di serê xwe de çûbû bû hinekî heyemên din. Lê ka çûbû bû ku derê di wê heyemê de.

Mîr, piştî ku dengbêj ketine devrê de û bidest gotinê kirin, heta ku wî dengê xwe ne kirana, wê ji gotinê ne qarahan. Ev yek ji weke kevneşopîyekê bû. Mîr ji, di wê heyemê de ketibû hizran de. Di serê xwe de ew bihizir bûbû. Piştire ku demeke dirêj tene çûbû bû, êdî piştire, bi xwe ji cihê xwe labitandina Sadûn re bavê wan weke ku hata xwe di wê kêlikê de.

Sadûn ji, bala wî li ser mirovên ku hatibûn û birayê wî Dewrêş bû. Dilê wî ji bi birayê wî re bû û pêve ji bû. Sadûn ji dixwe de dihizirî. Sadûn, heta wê demê û kêlikê, wî birayê xwe Dewrêş di ti deran de bitenê ne hiştibû. Ew her timî pêre bû. Li cem wî bû. Di Cengan de ji ew li cem wî bû. Wî biratiya xwe jê re dida nîşandin. Dewrêş ji, birayê wî yê mazin bû, ne heta wê demê ji aliyê tiştêkî ve jê re gotibû na û ne ji dilê wî hiştibû.

Di civatê de, wê rewşê weke qadarekê berdewam kir. Piştê Mîr Avdê Mîhlêm dengê xwe kir û dengbêj dana sekinandin û mafê axiftinê girt û ji civatê re axift. Demeke dirêj axift û di axiftina xwe bahsa çûna Dewrêş ji kir. Di axiftina xwe de wî bahsa mirovên ku Mîr Temir şandibûn kir û piştê bahsa hatina wan kir û got ku ew ji ber çî hatina wirû piştê bahsa çûna Dewrêş kir.

Di wê heyemê de deme ku wî bahsa çûna Dewrêş kir, êdî bêdngiyak di nav mirovên ku rûniştî bûn de rûda. Bala herkesekî bi bal çû ser Dewrêş. Herkesek li rûyê Dewrêş hayîdar bû.

Dewrêş ji, deme ku bal hatina ser wî, êdî wî ji bala xwe da ser dora xwe û kir ku biaxivê. Lê çawa ku kir ku biaxivê, yekî ku li nêzîkî Mîr Avdê Mîhlêm bû û hinekî ji ku pîr bû, mafê axiftinê girt û dengê xwe kir û axift. Deme ku wî dengê xwe kir, êdî baê çûna ser wî û Dewrêş bê ku biaxivê di cihê xwe de ma sekinî û bala xwe bira ser wî. Ewji navê wî Şêx Hisên bû. Weke mirîdekî şêxê *mala lalêş* bû. Ku ew axift ji weha axift;

”rê ji çûnê re na. Lê çawa ku her rê diçê, wilo vegrandina her rêyê nîn a. Lê yekbûn ku hebû, hingî her rê çûna wê û veqerandina wê ji dibe. Ji ber vê yekê, ne mumkun a ku em Dewrêş bitenê bişênina bi ser artişakê de. ne ez dizanîm ku ew herê û bikeve ber artişakê de, wê ew artişa ku ew keta berde ji wê têra wî neke. Lê dise em wî tene neşênin.”

Piştî wî re ku wî axiftina bidawî kir, êdî di cih de Dewrêş mafê axiftinê girt û weha got, bila win zanibin ku çûn ezê bi şeref û rûmete çûn û ku vegereham ji ezê bi şeref û rûmet xwe ye mazin veherihim.” Dewrêş wilo got û ma sekinî. Piştê ti gotinên din ne kirin û di cihê xwe de ma sekinî di wê heyemê de. Lê piştî wî re yên ku axiftin derketin û êdî axiftinê berdewam kir heta dem bû demeke dereng. Dewrêş di wê heyemê de wilo zêde ne axift. Lê yên ku axiftin gelek bûn. Bavê wî ji car bi car diaxift û çend gotin digotin. Lê di deme ku diaxift de ji û di deme ku dima sekinî de ji bala wî li ser kurê wî Dewrêş bû. Pir lê dimeyîzend. Dewrêş wê bisibihê re çûba. Ew rê, çûna wê hebû û veqerandina wê nebû.

Lê baweriya her kesekî pir mazin li Dewrêş û mêreniya wî hebû. Wî heta wê demê, bi teneserê xwe artiş di serê bi wan re têk birina. Wê wê carê ji wilo bê. Bi vê yekê û bawriyê, baweriya herkesekî li Dewrêş hebû.

Dewrêş, piştire ku dem bû deme razanê, êdî ku herkesek jev belav bûn û çûna mên xwe êdî ew ji bihizir ji cem bavê xwe rabû û şev başîyeka weke xatir xwestinê jê xwest û çû mezele xwe ku serê dêne û hinekî razihê. Lê di wê heyemê de di hizir û xiyela wî de Adûlê hebû. Ew di serê wî de bû. Di wê heyemê de gelek bîranînên ji wê deme ku ew li wir bû hatibûbûna bîr û hişê wî di wê heyemê de.

Lê Dewrêş weke ku tiştêk tûneyî şev başî kişand û çû mezele xwe di wê heyemê de.

Dewrêş, piştire ku çû mezele xwe, êdî wilo li mezele xwe ma li ser xwe heta ku dem heta bersibehê û fecrê veda. Heta hingî ne razaha bû. Xew ne ketibû çavên wî de. Ew hingî li ser Adûlê û wan demên xwe yên wê demê hizirî bû, êdî nizanî bû ku dem çawa hatiya bersibehê ji. Ku dem heta bersibehê û hinekî fecrê veda, êdî rabû ser xwe û xwe girêda û derketa derve. Deme ku derketa derve, êdî dît ku wa ew mirovên ku di wê heyemê de mîr Temir şandibûn hatibûbûna pey wî ji li ber wî ji bûn. Deme k ew êdî piştire ku hinekî bi ber dîwana civatê ve çûn êdî Dewrêş rastî bavê xwe ji hat. Bavê wî ji wê şevê xew ne ketibû çavên wî de. Ew ji şîyar mabû. Deme ku deng hatibû û wî ji ji wan dangan fahm kiribûn ku ew ew in, êdî ew ji rabûbû ser xwe û xwe girêdabû û derketibû derve û li derve ji rastî wan hetibû.

Ku ew hatina ber hevdû, êdî Dewrêş, pêşî ji bavê roj başî kişand. Piştire yên din ji yên ku pêre di rex wî de ji bûn roj başî ji Mîr Avdê Mîhlêm re kişandin. Piştire êdî bi rêz destên xwe li ber wî danîna ser hevdû û mana sekinî. Mîr Avdê Mîhlêm, mirovekî ku pir birêz û hûrmet bû. Rêzeke mazin jê re hebû.

Piştire ku ew ketina rex hevdû de, êdî Piştire ne bi gelekî re Dewrêş dît ku wa Sadûn ji wêrabûya ser xwe û wan hat û bi ber wan hat. Piştire ku bi hev re çûn û hinek bi hev re rûniştin û tiştin bi xwarin birina berdilê xwe, êdî piştire kara xwe kirin, rabin û herin. Lê deme ku rabûna ser xwe, di wê heyemê de bi Dewrêş Sadûn ji di cih de da xwe û rabû ser xwe. Ji wê rabûnê, Mîr Avdê Mîhlêm ya ku fahm kir êdî ew bû ku wî di xwest k bi birayê xwe re herê. Lê deme ku Sadûn da xwe êdî di wê heyemê de ku ew ji wê sibehê ji zûkanê rabûbûna ser xwe û gihiştibûbûna wan, çend mirovên din ji ku ji mêreniya wan ti şik û gûman bi ti kesekî re nebû ji dana xwe û rabûna ser xwe di wê heyemê de. Deme ku Dewrêş li wam

meyîzend, êdî kir ku bêje winê newin bi me re, bavê wî di wê heyemê de destê xwe danî ser kabûka wî. Deme ku bavê Dewrêş destê xwe danî ser kaboka wî, êdî ew ji di cihê xwe de ma sekinî û ti gotinên din ji devê wî derneketin di wê heyemê de.

Piştê êdî yên ku wê çûban bi ber haspên xwe ve çûn û haspên xwe karkirin û piştê lê sûwar bûn û kirin ku bikevina ser rê de. Di wê heyemê de, êdî Dewrêş ji bi ber Hedhamê boz de çû û ew amede kir û lê sûwar bû û da pêşiya herkesekê ku di wê heyemê de wê ketiba rê de û wê çûba. Lê berî ku Dewrêş li haspê xwe sûwar bibe çûbû destê bavê xwe û berga(dua) wî hilda bû û piştê sûwar bûbû. Piştî ku herkesek li hasp sûwar bûn, êdî bavê Dewrêş li ber wan li ser lingan li ardê ma sekinî û gota wan, "win hemû jev bi berpirsiyarin, dê herin bila xwûdê bi we re bê!" û destûr da wan û êdî ew ji ketina rê de û çûn.

Êdî ji cem Mîr Avdê Mihlêm dana haspên xwe, êdî bi lez dana haspan û bazdana wan, êdî di cih de ji berçav winda bûn û çûn. ...

-----o0o-----

Mîr Temir, ew demek bû ku li qasra xwe li çareseriyekê di gerîya. Ew li ber şerekî ku mazin bû. Wî, ew demek bû ku wî mirov şandibûbûna pey Dewrêş ku weree wir û berpirsiyariya wî şerê ku wê bibe hildê ser xwe. Lê hê ne hatibûn. Lê xaber gihiştibû wan ku di rê de na û dihatina bi wir ve. Ew ji di wê heyemê de li qasra xwe di nav civata xwe de rûniştî bû û ji wan re diaxift. Ew mîr bû û mazin bû. Ji her derî mirovên ku dihatina cem wî hebûn. Ew demek bû ku ew di civata xwe de rûniştî diaxift. Lê aqilê wî ji li bendî agahiyekê ku ji devê dêrî were jê re ku Dewrêş hatiya. Ew wilo li bendiyê bû. Lê ew li bendbûna wî wilo zêde berdewam ne kir û di wê heyemê de di deme ku ew di nav civata xwe de diaxift, his kir ku ji derve wa dengê tê. Piştê ne bi gelekî re wî kar kir ku bi pirsê ku ka ew dengê ku bi carekê re zêde hat yê çî û kê ya. Di wê heyemê de xulemekî wî yê ku li wir li ber dêrî amede bû, agahî dayê ku "ew dengbûn ji yên ku nahaka bi Dewrêş Avdê re hatina yê wan a. Deme ku Mîr Temir wilo his kir, weke k dilê wî hinekî xweş bû lê hat. Demeku mirov lê rûyê wî dimeyêzend, mirov ew rûxweşî pêre kifş dikir.

Piştê ne bi gelekî re, ku Dewrêş li pêşiyê ya, yên ku hatibûn bi hev re bi yên ku çûbûbûna pey wî re ji hatina hundur û li civata mîr Temir bi hev re rûniştin. Mîr Temir, deme ku ew rûniştin, hê ku ti kesekî ti tiştêk ne gotî, bi dengêkî ku hinekî bilind ji bû got "win bixêr û silemet hatina, ser ser û çavan re hatina". Piştî ku Mîr Wilo silav da wan, êdî ku pêşî

Dewrêş silava wî hilda, piştire hemûkên ku hatibûn silava mîr hildan. Di wê heyemê de, êdî di cih de bi gotina mîr ji wan re ji bo bixwûn tişt hatina ber wan. Ku tişt hatina ber wan û xwarin, piştire careka din, Dewrêş dît ku wa tepsîyaka di destê Adûlê de ya wa hanî û li pêşiya civatê gerand. Ew tepsî ji li ser di fincan zêrîn qahwa hebû. Yê ku destê xwe biavêtina wê fincanê wê berpirsiyara şerê ku wê bûba wê hildaba ser milê xwe di wê heyemê de. Di wê heyemê de, gelek mêr û mirovên ku mêreniya qayîl ji hebûn. Îso ji ku mêrekî pir mazin ji bû ew ji li wir li wan rûniştî bû. Lê yekî ji ji wan ne rahiştta wê fincanê. Lê deme ku tepsî ku di destê Adûlê de hata ber Dewrêş, êdî Adûlê di wê deme ku hata ber wî ji êdî bi dengê ku nerm ji Dewrêş got "Remehêjê!" û êdî Dewrêş ji rahiştta Fincanê û bi ser xwe de kir. Di deme ku wî rahiştta fincanê, êdî herkekî lê meyîzend. Gûmana ti kesekî ji mêrxasiya Dewrêş nebû. Ew fincan bixwûn ji bû. Ji ber ku yê ku ew bi ser xwe de kiriba wê çûba şer bû. Ew di wê heyemê de li gor wê mêrxasiya xwe tevgerê bû. Êdî bi wê rahiştina fincanê û bi ser xwe de kirin, dihata wate ku wî berpirsiyar girtiya milê xwe di wê heyemê de. Êdî wî bi wê serxwedakirina fincanê re ji herkesekî re gotibû ku 'ezê herim û li ber wê artişê ji mêran re serleşkeriyê bikim û bi serkevim û werin'. Ev bi nêzikati, di nav civatê de dihat wê watê ji xwe di wê heyemê de.

Piştire ku hinekî li hevdû rûniştî man, piştire êdî civat, weke ku kir ku he'jev belav bibe. Lê hê jev belav ne bûbû. Îso ji di wê heyemê de li nêzî Dewrêş rûniştî bû. Dewrêş di wê heyemê de li îsoyê hevalê xwe yê ku li cem wî rûniştî zivirî û gotiyê de "ma çi dibe kako". Bi wê gotinê re Îso ji, bersiv da Dewrêş û rewş jê re hanî ser ziman. Lê di dawiya axiftina xwe de Îso, bahsa navê wî bi zewicandina Adûlê re kir û gota Dewrêş, "kako, min ne dizanî ku ew tişt di naqabîna we de heya, Divêt ku ti gûmana tê jê nebe ku Adûlê ji min re weke xwûşkekê ya" û êdî ma sekinî. Dewrêş, piştire lê veğerand û gotiyê de "ti xema nexwe kakê hêja, em birayê hevdû yê hemû deman û axîretê na" û ma sekinî.

Piştî ku her weha hinekî ji Dewrêş re hatibû gotin, êdî hemû tişt di serê Dewrêş de safî bûbû. Lê Dewrêş di dawiyê de pirsek ji Îso kiribû li ber mîr û pirsî bû ku "ew hêze ku nahaka tê ku were ser me de kî li ser serê wê serleşker a?". Îso deme ku Dewrêş jê pirsî bû, êdî navê Efer jê re hanîbû ser ziman. Demekê naqabîna herdûyan ji xweş bû. Herdû bi hev re ji ketibûbûna şer û pevçûnan de û bi hev re bi ser ketibûn. Lê nahaka êdî herdû li bevdu na.

Dewrêş, deme ku bersiva xwe hilda êdî hinekî di cihê xwe de ma sekinî û weke ku hinekî di xwe de hizirî. Di w heyemê de bala mîr ji û herkesekê li wir ji li ser Dewrêş bixwe bû. Lê dimeyîzendin. Ew mirovê ku her timî ji mêreniya wî dihata axiftin di wê heyemê de li berçavên wan bû, ma wê çawa lê ne meyîzênin?

Adûlê, deme ku tepsî hanîbû ber Dewrêş û wî ji rahiştîbû fincanê, êdî ew di dilê wê de mabû. Hinekî tirs ji ketîbû dilê wê de. Piştî ku Dewrêş rahiştîbû fincanê û bi ser xwe de kirîbû û pişt re ji ew ji derketîbû, êdî ew ji çûbû bû dereke ku deme ku Dewrêş derket ku wê wî bibîne û lê mabû sekinî. Wê di wê heyemê de dixwest ku bi Dewrêş re biaxivê. Lê Dewrêş li hundur ma. Ew heta ku civat li hevdu rûniştî ma, ew ji li wir li wan rûniştî ma. Adûlê ji, piştî ku tepsî gerandîbû piştêrê êdî ew ne sekinî bû û çûbû wir û li wir li cihê ku lê bû li bendî wî mabû. Adûlê, li wir ma heta ku civat jê belav bû û herkesek ji hundur derket û jê belav bû. Piştî ku herkesek derket, êdî wê ji dît ku Wa Dewrêş ji derket. Deme ku wê Dewrêş dît, êdî di cih de wê xwe gihanda Dewrêş û kir ku pêre biaxivê.

Adûlê, deme ku Dewrêş hata ber wê, êdî wê deng da wî û kir ku ew di cihê xwe de lê bisekinê da qana ew pêre biaxivê. Adûlê, bidestê xwe fincana bixwûn dabû Dewrêş û Dewrêş ji rahiştîbûyê de û vexwartîbû.

Adûlê, hinekî dilê wê bi êş bû. Deme ku Dewrêş lê sekinî, ew ji bi wê xweşikatiya xwe û dirêjîya xwe re li ber wî sekinî û gotiyê de "min bidestê xwe fincan bixwûn da tê, lê ez nahaka lawa ji tê dikim ku ti neçê. Li wir çûyin heya lê vegeer nîn a." Adûlê wilo got û ma sekinî. Lê Dewrêş, pêşî li nava çavên wê meyîzend û piştêrê bersiva wê dabû û gotîbûyê de "ne ti ti kesek bila vê yekê ji min nexweza. Ev yek ma qey ti nizanê ku bi mirina min a." Dewrêş wilo got û ma sekinî. Adûlê, demeke dî ye pir dirêj ji li wir li ber wî gereha ku wê neşêne şer. Lê Adûlê çî kir û nekir, Dewrêş ji çûna ne kir. Dewrêş sûwarê hedham bû. Ma kê karîbû ku gotina ku wî got û ji devê wî derket êdî wî jê vegeerêne? Ne ti kesek. Adûlê ji ye dilê wî ji ew ji wê yeke wî ne vegeerandîbû.

Adûlê demeke dirêj li ber Dewrêş dixwe ku neçê. Lê Dewrêş, gota wê na û piştêrê çû û li ber hedham sekinî û destê xwe avêtia werîsê wê û piştêrê lê sûwar bû û keta pêşîya mîrên ku pêre bûn û berê xwe qada şer *Adşanê*. Deme ku ew li hasp sûwar bû ji, Sadûn birayê wî û ku jê re weke bira bû îso ji di rex wî de bûn.

Îso, di mêreniya xwe de ti kesekî ne karîbû ku gotinekê jê re bêje. Ew pir mîr bû. Ew ji weke Dewrêş li haspekî ku jê re di got sipî bû lê sûwar bû. Ew ji, haspekî ku biqasî şîr sipî bû. Hingî wilo sipî bû. Ku mirov lê

dimeyîzend, bala mirov tenê li ser dima. Hema wilo mirov di xwe de dixwest ku lê meyîzenê.

Dewrêş, li haspê xwe hedham sûwar bû û berê xwe da qada şer. Piştire bi demeke ku hinekî dirêj digihije qada şer ku jê re Adşanê dihata gotin. Adşanê, herême ku pir ard bû. Lê hinek herêmên wê ji, pir zor bû ji meşa haspan re. Hingî Qulmişk têde hebûn.

Ku Dewrêş bi mêrên bi xwe re hata qada şer, êdî dît ku wa artişaka ku nivê wê ji leşkerên arab û nivê ji wê ji ji leşkerên tirk pêk dihat bû. Tavahiya wê ji weke ku hatibû gotin ji Dewrêş re ser 1700 sûwarî re bû. Lê deme ku lê ji dûr ve dihata meyîzandin, dihata dîtin ku weke ku hê zêdetir bû. Wilo dihata berçav.

Deme ku Dewrêş û mêrên pêre hatin û li cihê ku wê lê ban ku li wir bicih bûn, êdî piştire baldariyak bi hêzên li ber hevdû re bi hev re çêbû. Di nava hêzê xwe de ku li ser serê wan serleşker bû Efer hebû. Efer ji dûr ve hatina Dewrêş dît. Lê jê dernexist ku ka ew e an ji ne ew a. Ji bo ku wê ji jev safî bike, ji sûwarekî di rex xwe de pirsî ku ka ew kî ya li ser serê hêza Mîr Temir. Yê ku Efer jê pirsî, Efer jê bersiv hilda ku ew Dewrêş bixwe ya li ser serê hêze Mîr Temir a. Hemûka dizanî ku Dewrêş çûya dûr. Wî ji Mîr Temir qarahaya û çûya Şingalê. Deme ku Navê Dewrêş hatibû bihîstin, êdî tirs bi carekê re ketibû dilê herkesekî de. Efer ji hinekî di dilê xwe de bitirs bûbû. Wî ji dizanî ku Dewrêş mrovekî çawa û çawa şer dike. Wî Dewrêş di şer de dîtibû. Ji ber vê yekê, ew di cihê xwe de ma sekinî. Efer, deme ku Dewrêş dît, êdî wî di cih de fahm kir ku bi Dewrêş re bikevina şer de wê bi sernekevin. Ti kesek li ber Dewrêş bi sernekeve.

Li ser vê yekê, wî di serê xwe re kifşkir ku herê û bi Dewrêş re biaxivê û jê bixwezê ku ji naqabîna wan û Mîr Temir derkeve. Wan xwe bi xwe bihêlê.

Efer, deme ku wilo di serê xwe de kifş dike, êdî tê û bi çend mirovên ku mêr ku li ser xwe dihatina xuyakirin dikeve bin konê ku Dewrêş bi Sadûn û Îso re di bin de bû. Deme ku Efer hê ku hatibû devê kon, çend mirovan bi bastika wî girtibû. Wî ji li berxwe nedabû. Ji ber ku xwestibû ku bi Dewrêş biaxivê. Piştire ku Xaber digihê Dewrêş, êdî Dewrêş dibêje ku "wî bênine ber min". Piştire leşker ji wî tênine ber wî û ew ji bi Dewrêş re diaxivê û jê xwezê dike ku ji nava wan û Mîr Temir derkeve. Efer, deme ku wilo ji Dewrêş dibêje, êdî weha bi ser gotinên xwe ve dike; "meyîzêne ku ew ser 1700 sûwarî re na. Ku ti bikeve nava wan de û ti wan weke paz ji wan ser jê kê, tê wan xilas neke. Tê li ber me bi ser

nekeve. Were ji vê yekê dûr keve. Ew gelek in. Em bi hev re mana. Me hevdû naskiriya. Me biratî ji demekê bi hev re kiriya. Mîr Temir te ji dixapêne. ..”. Efer, demeke dirêj li ber Dewrêş diaxivê. Lê deme ku Efer axiftina bidawi kir, êdî piştê Dewrêş jê re got ”ma ti gotinên tê yên din man?” Efer ji got ”na” û ma sekinî. Piştê careka din Dewrêş, mafê axiftinê girt û weha got; ”vêca nahaka ji vir bi awla herê nav leşkerên xwe. Êdî di qada şer de emê hevdû bînin. Ka wê xwûdê dê diya kê. Em î ro li qada şer in, em li ber hev in. Herkesek wê êdî ye ku jê tê wê di deme şerkirinê de bide nîşandin” û ma sekinî. Efer, êdî piştê ti gotinên din di serê xwe de ne dît ku li ber Dewrêş bêne ser ziman û bêjê.

Efer, piştê ji wir ji cem Dewrêş derket û çû û çû nav hevalên xwe di wê heyemê de. Deme ku çû nav hevalên xwe, êdî hevalên wî ye ku pêşî jê pirsîn ku ka ”wê Dewrêş ji nav derkeve an na”. Deme ku Efer got ”na”, êdî piştê çûn û hatinak di dilê herkesekî de bû.

Piştê ku demek têve çû, êdî Dewrêş haspê amede kir û şûr û rimê xwe amede kir û û kira destê xwe de û gota hevalên xwe ”amede bin, emê herin û nahaka kevina şer de, vêca emê meyîzênin ku ka kî mazin a”. Sadûn û Îso di rex wî re weke du şêran di sekinîn. Dewrêş weke pilingekî li dora xwe dimeyîzend. Wilo dimeyîzend ku çi ketiba berde wê jev qatqat kiriba.

Piştê Dewrêş bi hevalên xwe berê xwe da qada şer û hêrîş bira ser wî 1700 sûwarî. Ku ew bi Hedham gihiştê wan û keta nav wan de, êdî ti kesekî ne dizanî ku ka çi bû û çi dibe. Qîreqîr û nalîn di nav hevde dihatin. Di deme cara pêşî de Dewrêş gelek ji wan dikujê û gelekên ji birîndar dike. Lê di wê roja pêşî de Çend ku ew ji wan gelekên dikujê ji, ew ji sê hevalên wî yên ku wek şer û pilingan bûn hatibûn kuştin.

Wê rojê, Dewrêş zirereke mazin dabû Wan. Efer û yên ku pêre, êdî ji hevdû re dibêjin ku ”me di roje pêşî de halqas kuştî û birîndar dan, bi vî rengî emê ti carî li ber Dewrêş bi ser ne Kevin”. Efer ji dihizirê. Dilê wî di wê heyemê de dualî bû. Weke ku wî ji aliyekî dilê xwe ve ne dixwest ku li ber Dewrêş şer bike û ji aliyekî dî ve ji di şer e bû divîyabû ku şer bikira.

Wilo çûn û hatinak di dilê wî de hebû. Ew di xwe de li ser wê çûn û hatinê diçû û dihat. Ma çi bikira ku wê rast ba? Ew di xwe de li ser wê dihizirî. Hevalên hevdû ketibûn ber hevdû de û bi hev re şer dikirin...

Dewrêş ji, di bin konê xwe de dihizirî. Îso û Sadûn li cem wî bûn. Herdû ji bi bêdeng bûn. Deng ji wan dervediket. Dewrêş ji di aslê xwe de

bi bédeng bû. Ew ji ne diaxift. Bala wî li ser Îso û Sadûn bû. Pir li wan dimeyîzend.

Wê rojê wilo buhurandin û dem ku heta roja dî êdî dise xwe adiland û Hedham girêda û karkir ku herê û bikeve şer de. Haspê wî hedham ji di şer de biqasî mérékî şer dikir. Nedihişt ku ti kesek nêzî wê bibe. Ku diketa şer de êdî weke ku dîn û har dibû. Di roje pêşî de, Dewrêş sê mirovê ku mên bûn winda kiribûn. Piştî xwe girêda û Îso û Sadûn ji xwe jidandin û dana rex wî û bi hev re çûna bi ser artişa ku li ber wan weke ku li bendî wan bû de. Ku çûn û ketina hêrîşê de, di wê heyemê de Dewrêş, wê carê weke hayfa hersê hevalên xwe yê mên nêvî ji wan kuşt û nêvîyê dî ji pîrraniyên wan birîndar kir. Di wê rojê de Efer j birînak xwaribû, lê birîna wî ne wilo giran bû ku wî ji şerkirinê bike. Lê wê rojê, Dewrêş, aliyê wî windahiyên mazin dan. Pêşî, weke ku komak ku axlabe ji aliyê tirka pêk dihat û di tawilandina haspan de hosta bûn, werîs diavêjina ber lingê haspê Sadûn û wî bi haspê wî re didina ardê û wî dikujin. Dewrêş, deme ku Bi wî awayê dibîne ku Birayê wî ket, êdî pir bi hêrş deng dide û dibêje ” ma win nizanîn weke mênê şer bikin” û xwe diavêjê ser wan. Deme ku Îso dibîne ku Dewrêş wilo bi wî awayê xwe avêta ser wan û keta nava wan de û di derbeyên xwe yên pêşî de nêvî ji wan avêtina ardê, êdî piştî, ku dît ku wa ji şûn ve hinek dikin wilo li haspê wî ji bikin, êdî ew bi haspê xwe sipî re xwe diavêje ber wan û nahêlê ku ew bigihina armanca xwe di wê heyemê de. Lê ew haspê wî yê sipî êdî ji lingê xwe yê pêş ve dihiltabilê. Lê dise dirabe. Lê deme ku haspê dihiltabilê, êdî Îso ji dikeve ardê û di wê heyeme ku ew dikeve ardê de ji, komak xwe diavêje ser wî ku wî bikujin. Lê Îso, pir xur û bizaxma. Ew hemûka yên ku hatibûnê dide ardê. Lê ew ji birîndar dibe. Piştî, ew xwe digihêne Dewrêş û bi Dewrêş re dikeve şer de di heman cihê de. Dewrêş, Sadûn, laşê wî ji wir xilas dike û têne bin kon, Wê rojê êdî şer disekinî ji sibe re. Lê Sadûn birayê wî miribû. Dewrêş, êdî Sadûn li haspê wî yê bi navê *Kûmyêt* dike û pêve girêdide û berê haspê dide nava aşîra milan ku ji wan bêje ku wa Sadûn hata kuştin, da qana werin û hayfa wî hilênin.

Dewrêş, deme ku birayê xwe dibîne ku wa li ardê dirêj kirî ya û mirî ya, êdî dilê wî li ser wî ji êşe dişawitê. Îso j birîndar bûya. Birîna wî pir xadar ji ya.

Di roja sê yan de êdî şer wê hê jidahîtir ba. Piştî ku Sadûn hatibû kuştin, weke cengekî Dewrêş were şikandin lê hatibû. Îso ji deme ku birîndar bûbû, weke ku êdî cengê wî yê dî ji birîndar bibe, wilo lê hatibû.

Dewrêş, di wê heyemê de pir dihizirî. Ew rewşe ku di wê heyemê de têde bûn di xwest ku fahm bike. Dewrêş, di wê heyemê de ku demeke dirêj dihizirê, êdî ji xwe re weha dibêje, ” bi mêrenî nayêna ser min” û dimêne sekinî.

Ku roj hata roja dît, êdî piştêrê dise Dewrêş bi hevalên xwe re xwe ji şer re amede kir. Îso ji hê li xwe bû. Weke şerekî li pêşiya xwe dimeyîzend. Deme ku Dewrêş, xwe amede kir û kir ku li hasp sûwar bibe, êdî gota îso, ”ev ne bi weke me têne me, ji ber vê yekê bi bal ba!” û ma sekinî. Dewrêş, ev got û ma sekinî. Piştêrê ku Dewrêş xwe amede kir, êdî bidest hêrîşkirina bi şer wê artişa mazin ku komak mabû kir. Lê wê naqlê Dewrêş pir bi hêrs bû û ku wê naqlê hayfa Sadûnê ne hildê wê ne vegerihê. Ku keta nava wan de, êdî di demeke kin de gelek ji wan da ardê. Yên ku di şerê du de mabûn û ketibûbûna şerê roja sêya de, Dewrêş nêvî bi nêvî kir. Artîş wê carê hata ber têkçûnê. Wê hinekî dî têk çûban. Êdî ew li ber têkçûnê bûn.

Lê serekê komak tirkan, ji koma araba re di nava şer de got, ”em berê haspê wî bidina nava ardê qulmişk de û ku lingên haspê wî keta wan qulmişkan de û şikeşt, êdî emê wî di cih de tê bibin, lê bi vî awayî emê ti carî wî têk ne bin”. Piştêrê bi hev re wilo kirin, û kirin ku berê haspê bidina nava ardê ku bi qulmişk bû. Deme ku Dewrêş, bi haspê di şer de ku dikeve wir de bi haspê xwe re, êdî li nava wê ardê ku qulmişk bû, lingên haspê wî dikeve qulmişkê de û dişikihê. Di wê heyemê de, êdî Dewrêş bê hasp dimêne. Piştêrê êdî bi kom bi kom têne bi ser wî de ku wî bikujin. Lê ji dûr ve ku sereke koma araba ya, wê rewşê dibîne û di cih de tê û dikeve nava şer de û wan dide sekinandin û her weha badikê ”kurû bêmênsno ma şerê we ev e. Ev ne şerê mêre ya û di cih de Efer deng li leşkerên arab dike ku ji yê tirk vaqatihin û herina aliyê din. Di wê heyemê de bi gotina Efer, êdî di cih de yên arab û tirk jêr divaqatihin. Efer tê ser serê Dewrêş û dike ku alî wî bike. Dewrêş êdî bîrindar bûbû.

Lê di wê heyemê de, ji hinek dûr ve ji ku ji bayê lingên haspê wan bapîsok dirabû, wan bi sadan mêrên aşîra mila wê di rê de û tên. Efer, di wê heyemê de li ber serê Dewrêş dimêne sekinî û weha jê re dibêje, Gêsa û tirk ji î ro pêde dijminê hevdu na, Gêsan xwe bin alî ji nav wan”. Bi vê yekê, êdî ew ji xwe didina alî.

Lê deme ku Dewrêş, dibîna ku wan bi sadan sûwarên milan di rê de hatin, êdî gota Efer, ”Efer, êdî raba û herê, va hatin, wê we sax nehêlin. Zû herin”.Lê dilê Efer ne dixwest ku ji wî dûr bikeve.Efer hinekî weke

ku çav şil j bûbû. Dewrêş ew wilo dîtîbû û jêre gotîbû ”Dê herê, ew dilkeçikîtîya”. Destê Efer jê ne dibû ku herê. Lê piştire çû. ..

Piştire ne bi gelekî re bi sadana sûwarên Milan hatin û hewirdor girtin û yên ku mabûn ji xwe gihandina wan û êdî yên ku kuştin, êdî ji xwe kuştin û yên ku sax man ji dil girtin û bi xwe re hanîn û li derekê dana hevdû. Milî di wê heyemê de êdî bi serketîbûn. Lê Dewrêş ji birînda bûbû.

Deme ku sûwarên Milan hatîbûn, Adûlê ji li ser haspêkî ku li pêşîya sûwaran hasp dida bazdan dihat. Adûlê, deme ku ghişta Dewrêş û dît ku wa ew li ardê dirêjkirî ya, êdî di cih de ji haspê xwe peya bû û xwe avêta ber serê wî de. Deme ku xwe biser wî de avêt ji êdî qêrîya. Bi qêrîna xwe re wê xwe avêtîbû ser Dewrêş di wê heyemê de. Lê piştire, ku Adûlê ghiştîbû wî, êdî bi destê wî girtîbû û ne berda bû. Lê Dewrêş, êdî hin bi hin çavên diçûna ser hevdû. Ew êdî piştire ne bi gelekî re çavên li dinyê li jiyane dimiçêne.

Adûlê deme ku wilo dibîne ku Dewrêş çû, êdî ji agirê ji dilê xwe bidest girî dîke û di deme ku digirî ji her weha ev gotin ji devê wê derdikevin li ber serê Dewrêş:

Delalê min waya delal, delalê min waya delal, delalê min waya delal, waye delal.

Ez nemênim, ez nemênim, ez nemênim lo lo dewrêşo!

Dewrêşê dilê min sûwar bû li derê mala bavê min peya bû.

Dewrêşê dilê min rebenê sûwar bû li derê mala bavê min por kurê peya bû.

Xwûdê xira bike destê min ji agirê çixarê, fincana hatin û çûyinê mêvana xalî nebû,

Min di keçîka cîrana xabera nexêrê ji min ra dihanî, digot lê lêê por kurê ma tu nizanê

Dewrêşê dilê te xeyidî bervî mal çû.

Wê gavê çavê min mîna tavîya berf p baranê ji hêsa xalî hebûn, ez nemênim,

Ez nemênim, ez nemênim lo lo delalo ax!

Delalê min waye delal, delalê min waye delal delalê min waye delal waye delal!

Ez nemênim, ez nemênim, ez nemênim, ez nemênim lo lo Dewrêşo!

.....

Adûlê wilo diavêje ser Dewrêş. Lê êdî ew ne dima. Adûlê demeke pir dirêj ku hîç ne sekinî ji êşe dilê xwe diavêje ser Dewrêşo.

Dewrêş, wê êdî neba. Ew wê êdî negihîştiban hevdû li dinyê. Lê wê li dinya din bigihaban hevdû. Adûlê, êdî heta ku sax dimêne biêşe dilê xwe ya Dewrêş dijî. Ew wilo bi wê êşe û bi tene serê xwe heta dawiya jiyana xwe dimêne. Ew ti kesekî ji nakê. Ew, li bendê bû ku çû dinya din wê gihiştiban hevdû. Ew bi wê bawerî û hêvîyê êdî dijî heta ku sax a. Ew wilo weke yeke dilşawitî dimêne li jiyânê. Êşe dilê wê mazin bû. Kula wê mazin bû. Adûlê bi evina xwe ye di dilê xwe de wilo mazin dijî.

Abdusamet Yigit, kurdistan, cizira bota, kewçera 1999